

Domoljub

v Ljubljani, 5. aprila 1939

Leto 52 • Štev. 14

Klic k vstajenju

En tisoč devet sto let in čez je minilo, odkar se je na gori Golgoti dopolnila najpretnostnejša žaloigra v zgodovini človeškega rodu od začetka sveta. En tisoč devet sto let in čez, ko je Sin človekov prelił svojo dragoceno kri nam v rošenje. In — Kristus vnoviž poti krvavi poti in Njegovo telo je vnoviž razbičano od udarcev, vnoviž zasramovano. Zemlja odmeva od srditih, sovražnih klitcev: »Križaj ga! Križaj ga!« In preko nje, od vzhoda do zahoda, je raztegnjen brezkončen križev pot in ob njem postaje: nesrečna Rusija in druga postaja Mehika in tretja Španija in četrta in ... štirinajsta. In zbirajo se pismarji in farizeji našega časa in z njimi trume njihovih privrženecv iz vseh dežel tega sveta. Na Golgoti stoji nov križ, do neba segajoč in povprek nima konca. K njemu vodi pot sinove teme, da vidijo, kako bo Kristusovo telo vnoviž razpeto na križ, skrivnostno telo Njegovo — sveta Cerkev...

»Prihaja namreč vojvoda tega sveta.« Vojvoda teme in sovraštva divja preko zemlje v silovitem pohodu. Laž in zloba zoper duha Resnice in Ljubezni, Tema pekla zoper Luč, smrt zoper življenje. In gnana od sovraštva naskakuje njegova vojska Trdnjavo na Skali. V strašni slepoti se dvigajo zoper večnega Kralja sinovi pogubljenja in menijo, da je zdaj prišla njihova ura, da osvoje za svojega vojvode ves svet in na njegovih razvalinah ustvarijo svoje kraljestvo. Uničenje spremlja njih pot, zasejali so razdor med narode in prižgali plamen vseobče revolucije. Množe se njihove vrste, zakaj znali so preslepiti slabotne in omahljive duše z omamljivimi obljubami.

Naš čas je čas Judežev. Za svetle srebrnike, za ceno nedolžne krvi so mnogi, premmnogi vrgli iz sebe zadnji spomin na vero svojih očetov, zatajili so v sebi Gospoda in se ponudili v službo sinov krvave revolucije; za pomočnike satanovim trumam, ki divjajo preko zemlje, da zbršejo z nje zadajo sled Boga. Na desetisoče in desetisoče kristjanov, duhovnikov in redovnic je bilo pomorjenih v Španiji, še več v Rusiji, zemlja se je napojila s prelito krvjo pravičnih, a svet je molčal in pošiljal grmade orožja za novo klanje. Moderni svet, Judež Iskarijot današnjih dni, je molčal — za svetle srebrnike!

Naš čas je čas Pilatov, čas neodločnih ljudi, ki ne sovražijo in ki ne ljubijo; plačljivcev brez zrele preudarnosti in moškega poguma, ki se boječe umikajo v varno, za-

vetje, kadar grozi vihar sveti Cerkev; ljudi, ki se ne upajo nastopiti v obrambo resnice in pravice — za ceno varnih sedežev...

In zaradi njih stoji danes Kristusovo telo — sveta Cerkev — osamljeno v trpljenju in borbi zoper vojsko satana, vojvodo tega sveta. S trnjevo krono, razbičano, zasramovano.

Kaj sem ti storil, ljudstvo moje? Z ljubeznijo in lastno krvjo sem te odrešil, do zadnjega sem zate izpolnil vse, kar mi je bilo določeno po postavi. Izpil sem do dna kelih trpljenja, užil bolečine kot jih ni užil človek. Kar je bilo v meni, sem ti daroval; zakaj si se v novo dvignilo zoper mene in hočeš mojo smrt?

In vi, ki sem vas izbral za svoje zveste, spite, ko prihaja moj sovražnik? In se ne zbudite, ko služabniki teme hrumejo zoper mene? Mar ni v vas več moči, da bi odvrnili križ, ki so ga oni pripravili na Golgoti, da me vnoviž nanj pribijejo?

Kyrie eleison! Usmili se nas, Gospod, po svoji milosrčnosti! Težak, prepoln bridkosti

je čas, ki ga doživljamo. Težak, zato velik. Vemo, Gospod naš in Kralj, da ni poguma in moči v nas kot Ti želiš. Kakor ubogi romarji hodimo po zemeljski poti in zdaj nas je pot privedla do razpotja. Zato Te prosimo, Gospod, navdaj s pogumom svojo vojsko, ki se hoče boriti za Tvoje kraljestvo! Posveti nam nas s soncem svoje milosti, da postanemo otroci Tvoji. In Ti nam daj, da bomo ob vzgledu Tebe, učlovečenega Sina božjega, ki si najvišji ideal osebnosti, mogli razviti vse svoje umske in telesne sile in jih svobodno, samostojno, a popolnoma nesebično stavili v službo človeške skupnosti, v službo resnice in pravice. Ti utrdi naša srca, naš značaj, da bomo vredno izpolnili nalogo v luči bližajočega se kongresa Kristus Kralja v Ljubljani: da postavimo proti divjajočemu brezboštvu v boj gorečnost prvih kristjanov, proti nasilju in krivicam svojo katoliško dobrodelnost. Da obnovimo sebe v veri in izpolnimo zapoved ljubezni do bližnjega.

Da, s pravičnostjo in ljubeznijo si hočemo, o Gospod, utreti pot v svet, razbičan od strasti in nasilja. Izpolnjujoč svojo dolžnost do sobratov, v imenu Nove zapovedi, hočemo razbiti barikade sovraštva, ki so jih stoletja nakopičila proti sveti katoliški Cerkev, Tvojemu skrivnostnemu telesu; odvzeti od Tebe nov kelih trpljenja, ki Ti ga svet pripravlja, novo Golgoto. In dela usmiljenja in odpovedi naj bodo naš most, preko katerega bomo privedli množice v Tvoje kraljestvo, naš Gospod Jezus Kristus!

Za te vzvišene namene bomo šli v boj proti sovražnikom vere, proti vojvodi tega sveta. Za kraljestvo pravice in resnice.

Hočemo svobodo otrok božjih!

Svoboda, da bodo kristjani kjerkoli na zemlji smeli priznati svojo vero in živeti po njenih naukih, ne da bi zato trpeli preganjanja.

Svoboda vere v družini, v šoli, v vsem javnem in zasebnem življenju; svoboda, da bo smela sveta Cerkev po svetu širiti luč svete vere, reševati duše, izvrševati dela ljubezni in širiti kraljestvo Kristusovo.

In to veliko upanje naj izpolni kongres. Njegov klic mora prevpiti hrumenje in divjanje satanovih trum. Iz njega naj posije sonce resnice v zmedo narodov.

Kristus je vstal! Naj živi Kristus, Kralj in Zmagovalec!

P. V.

Vesele praznike!

Uredništvo in uprava

Velika noč

Aleluja

Spet bodo velikonočni govorniki govorniki širili svojo zmago življenja nad smrtjo, zmago resnice nad lažjo in pravice. Leta je velikonočni slavospevi obilni in nas klicajo na veselje, velik boja in zmaga. Ta klic pravi nam vsa zgodovina krščanstva, s tujim postavljanjem verne množice je dva tisoč let vedno zmagovalno nastavljal Kristusova. Aleluja je radosten spet naše Cerkev, ki ni nikoli slonila in zaklinala obupavala.

Ob velikonočnem zmagovalstvu, ki nastaja s ponosom vsakega vernega kristjana, pa moramo pomisliti, da je bil Kristus v svoji slavi preko Kalvarije. Krščanska zgodovina, ki ni bila beseda ne zaprti nikdar malodušnega.

Leta ni prazn, da je širilo množično, da se v današnjih časih posmehljivi duhovi vrtajo tegodnih medij. Gledejo, kaj se v tihih menovani krščanski svetovi milijoni in milijoni ljudi odstopajo krščanstvu in sicer drugim zastavam, pa slavnostjo in se boje za sv. Cerkev. Res se vidi v mnogih obdelanih katehizacijah. V ospredju svetovnih dogodkov stoji krščanstvo tuje moči in sili se, kot da bi Cerkev Kristusovi, ki je v teku stoletij ustvarila toliko veličastnih in budovnih stvari, katerim se je danes ne moremo naučiti, pa mnogih delovnih odliča zdrži za. Čelo taki trenutji pridejo, ko se pojavi videti, kakor da se s krščanstvom sploh več ne računata. Takšen je včas, kakor da je nile sveta in se iz usmiljenja prepustijo govor delavcem. In vendar post v malodušnosti! V naših časih mora odmetati radostna aleluja!

Kajti je pomisliti, ali se je Cerkev Kristusovi kaj boljše godila? Mar ne poznamo časov v zgodovini, ko je bila Cerkev neodvisna, njena moč ogrožena od nekdaj verskih moči, svetilca pa so stali bolj upuščena kot danes? Pomislimo na čelo reformacije ali na tridesetletno časa! Ali niso bili to časi,

ko je svetovna pravda nevarnost, da jih porušijo in uničijo? Tako nas čisto ni se moči, se kot uprinen slovenski svobodarstvo izpostavi, da se bo prvaj sodni v boju proti Cerkev, kakor ne bo v ljubečanski stolnici kina. Slovenski verni se vedno bili in bodo vedno ostali, čeprav se bodo skrivali odskraj pod liberalna, drugič pod socialno krinko in tretjič spet kot bogovinski za človečanske pravice.

Kajpada ne stavimo svojega upanja na sile, s katerimi grade nasprotniki krščanstva. Cerkev se ne upira na človeško moč, ne na bogstvo. Tridesetni krščanstva tudi niso prešli s sovražnostmi, kakor trideset nasprotniki. Naša vera stoji in veličastnih sil. Ekor poma to skrivnost, ne bo nikdar malodušen v boju, bo v vsakem času in v vseh razmerah poln upanja in vedno zmagoviti kot njegov boji Kristus.

Ljubim, ki so polni vere, je od Boga potrdjena moč, da preobrnjuje obilje vernije. In tudi ljudje prihajajo vedno moč na površje. To so modernji junaki, katerim je čina, da svoj narod preko Kalvarije vodijo v vstajenje velikonočnega junca.

Leta pa nikakor tudi ni umesten obup, ki bi se človeška močda izoval od misli na usodo slovanstva, ki v teh časih prebodeva svojo Kalvarijo. »Postrgajte stari kvas,« nas za Velika noč opominja apostol narodov. Da, postrgajmo stari kvas brezbožstva in slovanstva neodvisnosti, sezimo si bratovsko drug drugemu v roke, postavimo na kalostne medsebojne razmere in tudi nam bo zastajala narja velikonočnega vstajenja.

Ko kar velja za velika družinsko slovenskih narodov, velja se prav posebej za naš mali slovenski narod. Z združenimi močmi veselo in junaško za delo, in toliko naš narod bo preko vseh velikih pekov slavil svoje velikonočne zmagovalstvo Vstajenja!

Vstajenje

(Velikonočna zgodba.)

Pri Lovrincu na Kalvariji so se pripravljali na velikonočne praznike. Bilo je na veliko soboto popoldne. Etere so pospravljale po hiši, sinovi pa zunaj po dvorišču, ki je bilo okrunjeno na čerku, kakor se ka vsako leto velikonočna procesija. Oče se hodil ob palci okrog črta in čistoal, kaj naj se izboljšava in srečiva.

»Se kima bo treba pripraviti,« je naredil starejšemu sinu. »Tudi črna naj ima kaj boljšega za praznike.«

Ivan, tako je bilo imo starejšemu sinu, je odšel na kolenec po črta. Etere pa se je vrnil in obstal pred očetom. »Na kolenec nekako hči,« mu je povedal v tih sapi.

»Pač! ga, naj se odpočije,« je čelal oče sočrta. »Reveš! so taki ljudje, ki se o praznikih nimajo kam čelati.«

»Naj je star in nemogoč,« je dostavil Ivan.

»V hišo naj pride, da se ogreje. Ali pa mi nosi kako odno.«

»Oče!« — Fant mu ni le vsaga povedal. »Naj je videti bolan in prav nemirno diha. Tudi govornik ne more; drignil sem ga, pa se ni mogel dotakni pokornici.«

»Spravite ga k peči in kaj toplega mu dajte. Ako va kolikor časa je brez tedne ješt in od kdaj se boleha.«

Ivan je poklical brata, da bi ga spravila s krosila. Toda stramak se ni mogel gneti. Napravila sta nosilnico, v kateri sta ga po vseh spustila na tla kot mrtica. Postljali so mu pri peči, kamor so ga položili.

Bolnik ni mogel mnogo govoriti. Pomislil so mu kaj tih; postretiliva Lovrincava mama mu je iz spustila po kapljicah v stropin vata.

Toplota je prinaela nemirnost. Pričel se je ghati in obračati oči; naposled se odprl usta in prav tih spragovoril. »Kje sem?« mu je bila prva beseda.

»Pri črteh hišnih,« mu je povedal Lov-

Aleluja, pesem zmage, verni srca je poja. — Rešenik je smrt premagal in odprl je nam nebo.

Pesem srčnega veselja, v nji kaže vsa bridkost; duha se v nebo zamakne in potaplja se v sladkost.

Ti si polna tolažila kadar dan zaide v noč. O, ki križi za nas je nosil, daje nam v trpljenja noč.

Spet ljubezni, ki ogreva srca, kadar zadoni. — Vedno aleluja Njemu, ki za nas preči je kri.

rinc, ki je sedel zraven njega. Vprašal ga je, ali je zelo slab in kje čuti bolečina.

Tujec mu je priklinal in pokazal na prsi. »Umreti bo treba,« je mami postreljivi starček.

»Prav, naj bo že skoraj konec...«

»Ali si pripravljen?« ga je pogledil resno.

»Trpljenja je bilo dovolj, pa tudi pokora.«

»Hm, to je za tebe, kako kdo tpi.«

Lovrinc ni bil zadovoljen s takim odgovorom. Vprašal ga je, kdaj je bil zadnik pri spovedi.

»Nekako pred tridesetimi leti,« je sprvil počasi iz grla.

Starček je osupnil. »Toda! morai opraviti dolgo spoved. Ure potekajo...« ga je opozoril na veličnost.

Bolnik se je spatil poraženi obraz. — Obrnil se je proč in zadremal.

»Potahnil se je,« so se spogledovali domači, ki so se odpravljali k vstajenju. Doma sta ostala le oče in mati za varuha pri bolniku.

Zabulo se je slovesno prihajanje ravnov in ringljanje ravnov. Mimo hile se je vila procesija z vstajim Zveličarjem in skodi okna, ozaljšana s cvetjem in s prižganimi svetilni, je donela velikonočna pesem.

Nemamec se je prebudil in postal. — Radoveden je bil, kaj pomenijo ti glasovi.

»Procesija gre mimo, danes je velika sobota,« mu je razlagal starček in stopil k oknu.

»Petje... procesija... vstajenje... Bolnik je pričela delovati zavest; v duhi se mu je budilo nekaj, kar je spalo že dolgo, dolgo časa. Drignil je glavo, kakor bi hotel pogledati skozi okno, a je omahnil na blazino.

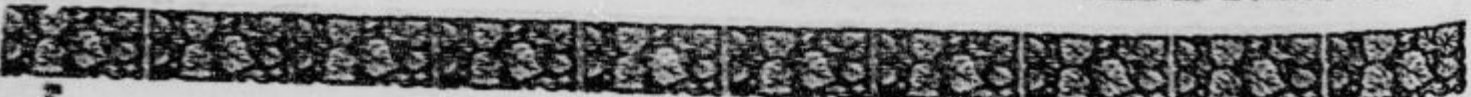
»Trideset let se nisem prestopil cerkvenega praga,« se je pričel obodovati. »Za vse drugo je bilo dovolj časa... La Bože sem se umikal...«

»Reveš, se je zasmil Lovrincu. »Nekateri ljudje zaidajo daleč po svoji krivdi... Spomnil se je svojega izgubljenega brata. Tudi on tava nekod po svetu, dolgo vrsto let ga še ni bilo v domačem kraju. Ali je še živ, tedaj je morda prav tako nesrečen kakor ta nemamec. »Da bi spoznala vsaj na zadnje urole je bila njegova želja.

»Vem, da ni bilo prav...« Tujec je pričel spomnavati svoje mračno preteklost. »Toda kako naj nadomestim...? Ni mogoče!«

»Prijetelj, se ni lahko pomagati,« Lovrinc se je priklinal bliže k njemu. »Kristus je

(Nadaljevanje na naslednji strani spodaj)

Franjo Neubauer:

Vstalemu Zveličarju

Dviguj se iz groba, Zveličar!
Iz tvojih ran zmaga žari,
sijajnejše zdaj so od sonca,
na njih ni nobene krvi.

Ko visel na križu si v ranah,
vsa kri je potekla iz njih,
iz Tvoje strani prebodene
poslednji izvil se je vzdih.

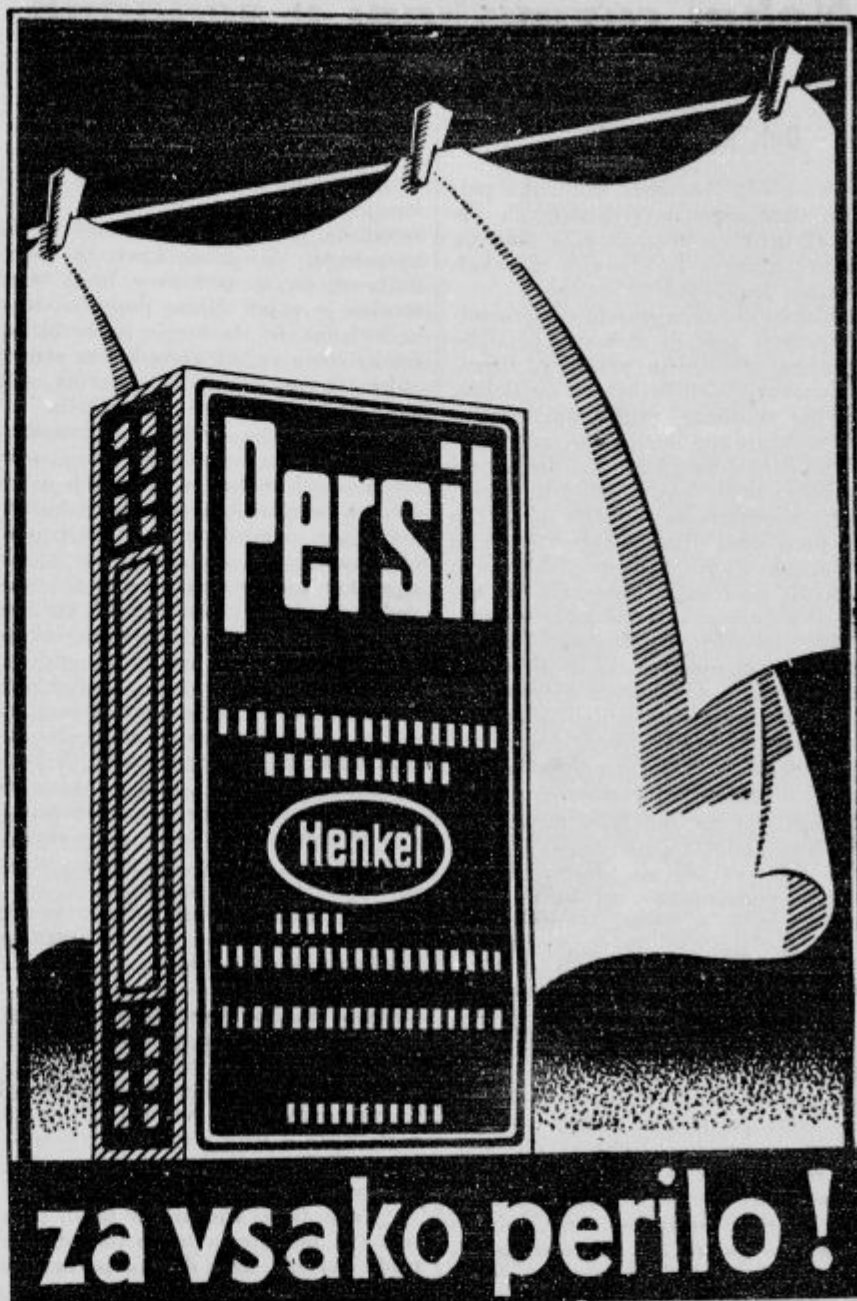
Zdaj svobodne roke polagaš
trpečim na težko glavó,
ki že so jo mučile misli,
da več Te iz groba ne bo.

Stopinje Ti lahke hitijo
ljubečim in dragim naprot,
ki niso nikdar pozabili
naukov in Tvojih dobrot.

Več grenka ni Tvoja beseda,
Tvoj glas je sladak, tolažljiv,
in kliče spokornim in zvestim,
da vstal si in zopet si živ!

Ob 40 letnici mašništva Pija XII.

Dne 2. aprila 1899 je bil sedanji papež Pij XII. kot Evgen Pacelli posvečen v mašnika. Mašniško posvečenje mu je podelil poznejši kardinal Casseta, ki je bil takrat namestnik papeževega vikarja v Rimu. Novomašnik Pacelli je velikokrat izrazil svojo srečo, da je postal duhovnik na Marijin praznik. Svoji hvaležnosti do Matere božje je dal tudi vnanji izraz s tem, da je daroval svojo prvo daritev v najbolj čiščeni Marijini cerkvi v Rimu, v baziliki Maria Maggiora (Marija Velika, ali Marija Snežna), in sicer v kapeli milosti polne Marijine podobe, ki ji pravijo »Mati božja sv. Luke«. Svojo drugo sv. mašo je daroval dne 4. aprila nalašč za svoje šolske tovariše spet v Marijini Novi cerkvi, ki je pozidana po apostolu Rimu sv. Filipu Neriju. Mati božja, ki je z obilnim blagoslovom pred 40 leti sprejela novomašnika Pacellija, naj danes z vso polnostjo svoje milosti blagoslovi papeža Pija XII. To so molitve in želje, ki jih pošiljamo svetemu očetu na praznik 40 letnice njegovega mašništva.

za vsako perilo!

vstal za tiste, ki so padli... Njegovo vstajenje je žarek v temo večne smrti...

Globoko v srce so segle neznancu te besede. V očeh mu je zablestela solza kesanja.

Procesija se je vračala počasi proti cerkvi. »Poslušaj, kako pritrkava!« ga je hotel razvedriti.

»Meni se zdi, kakor bi mi zvonilo k pogrebu...«

»Priatelj, duša ne umrje... Kristus je vstal poveličan...«

»Če bi se spovedal in obžaloval svoje grehe, ali bi mi bilo odpuščeno?« — Siromaku se je tresla beseda. »Trideset let sem zane-marjal...«

»Desnemu razbojniku je odpustil in mu obljubil: »Še danes boš z menoj v raj.«

»Trideset let že nimam žive vere, upanje je ugasnilo in ljubezen se je ohladila...«

»Zaupaj, prijatelj!« ga je bodril pobožni starček. »On, ki je premagal smrt, ti bo vrnil vse, kar si izgubil...«

»Tedad uredite vse, kar je potrebno.« — Tujec se je vdal in oddahnil, kakor bi odložil mučno breme.

Brž ko je bilo v cerkvi končano vstajenje, je pozvonilo k obhajilu. Duhovnik je hitel o mraku z zadnjo popotnico k Lovrincu opraviti drugo slovesnost — vstajenje duše iz mračnosti zmot in zablod v novo življenje.

Po končanem opravilu je vprašal duhovnik gospodarja, ali mu je znano, kdo je bolnik, ki se je pravkar spravil z Bogom.

»Ne vem,« je odvrnil z vprašujočim pogledom.

»Za pirhe ste dobili brata,« mu je odkril nepričakovano novico. »Vaši otroci pa strica, ki ga doslej najbrž še niso poznali.«

»France! — Ali si res ti moj brat — France?« Lovrinc je stopil iznenaden k postelji ter ga prijel za roko.

»Da, jaz sem,« mu je odgovoril in sreča mu je sijala z obraza. »Zdaj sem miren in potolažen; samo to me boli, ker ti bom v

nadlego, zakaj kot berač sem prišel umirat pod tvojo streho.«

»Saj si doma kakor jaz,« ga je zavrnil in vsi domači so ga obstopili ter mu želeli zdravja.

Lovrinčevemu stricu je čez noč čudovito odleglo. Drugi dan je imel že toliko moči, da je vstal in sedel k mizi, kamor so ga posadili na prvo mesto. Dolga in pretresljiva je bila njegova zgodba, kako je zašel na kriva pota. Kakor izgubljenec je taval po temi, dokler ni omagal in obstal na bornem ležišču. Velikonočni žarek vstajenja pa ga je čudežno prebudil v novo življenje.

Limbarski.

Nekaj razmišljanj v sedanjih težkih časih

Duh hlapčevanja

Morda se vam bo zdelo kot kaka pridiga, kar vam napišem v naslednjih vrsticah. Toda pridiga gori, pridiga doli, na vsak način je prav, da o svojih napakah spregovorimo par besed.

Biti hlapec ni samo po sebi nič sramotnega. Napraviti pošteno delovno pogodbo in jo pošteno držati, je nekaj častnega. Izvršiti dogovorjeno delo kar se da dobro, je vse hvale vredno. Če tedaj govorimo o duhu hlapčevanja, ne mislimo tu na pošteno izvršeno delo dobrega hlapca, ampak na tisto sramotno mišljenje, da se kdo zaradi trenutnega navideznega dobička hinavsko ponižuje pred močnejšim. V starih časih so imeli sužnje, ki so jih gospodarji kupili in spet po svoji mili volji prodajali. Ti nesrečneži so se mnogokrat navadili na sramotno klečeplazenje in dobrikanje, da bi se prikupili svojim gospodarjem ali da bi ušli kazni. V srcu so svojega gospodarja preklinjali, na zunaj so se mu sladkali. Vedno pa so se klanjali in brez sramu poniževali sami sebe. Izgubili so čut samozavesti in čut spoštovanja do samega sebe.

Ali je kaj takega duha med nami? Bili smo žal dolga stoletja pod graščaki, ki so biti tuje. Bili smo odvisni dostikrat tudi od domačih mogočnjakov, ki so ljudstvo pritiskali, ki pa so se navzgoraj pred tujcem prav tako sramotno klanjali. Zdi se, da je med nami še vedno nekaj tega duha klanjanja pred tujcem in predvsem pred tujčevo mogočnostjo. V občudovanju tujčeve moči ponižujemo sami sebe, ne da bi prav občutili, kako je tako prazno občudovanje za pametnega človeka sramotno. — S tem v zvezi pa je, da imamo premalo spoštovanja in premalo ljubezni do tega, kar je v resnici naše. Premalo mislimo na to, da nas nihče ne more spoštovati, če sami sebe ne spoštujemo in če ne ljubimo tega, na kar bi morali biti z vso dušo vezani. Mi nočemo odrekati tujcu njegovih prednosti. Od vsakega se lahko učimo, toda ne pozabimo nikoli, da je tudi naše nekaj vredno. Ne pozabimo dalje, da ima tudi tujec svoje napake, morda večje kot so naše.

Prav zadnja doba nas sili k razmišljanju, da se nismo popolnoma otresli napačnega spoštovanja pred tujstvom. Kako nekatere prevzame zunanji sijaj, s katerim razkazuje danes nemštvo svojo silo, ki ne vpraša ne po pravici, ne po pogodbah. Pred znanjo močjo nekateri klonijo z duhom, kakor da jih ta divja sila omamlja. In vendar je še vedno bilo na svetu tako, da se je končno surova zunanja sila zdrobila pred duhovno močjo. Ne morda naenkrat, pa zato toliko bolj gotovo.

Če je kje kaj tega napačnega spoštovanja do tujega, odstranimo to iz vrst našega naroda. Učimo se pač od tujca, toda nikdar pred njim ne klonimo.

Odločnost

Vsi vemo, da je pretep nekaj slabega. Prav tako pa vemo in vsi tako sodimo, da

je zanič tisti, ki se ne brani, kadar je krivično napaden. Vsak človek po naravi skuša braniti to, kar je njegovega, naj bo to imetje, naj bo čast, naj bo življenje. Ne samo, da je naravno, da brani to, kar je njegovega, da, mnogokrat je naravnost dolžnost, da se postavi v bran. Grda in strašna je vojna. Njene posledice so vselej nedogledne. Še strašnejše je, če bi kdo začel krivično vojno. Toda kot se sme in dostikrat mora braniti posameznik, tako se sme in mora braniti tudi družba in tudi največja družba — država. Obramba tega, kar je naše, je vedno sveta dolžnost države.

V časih tedaj, v kakršnih mi sedaj živimo, ne more biti nikomur v korist strahopetnost in neodločnost. Sužnji, o kakršnih smo zgoraj govorili, ki ne znajo drugega kot klečeplaziti pred tujim, taki seveda se ne branijo. Zato pa jih vse zaničuje in ostajajo zmeraj tudi samo izkoriščani sužnji. Taki nikoli ne morejo pričakovati boljše usode. Kadar tedaj nasilje pride do viška, kadar je treba braniti svoj dom in svojo zemljo ter svojo čast, tedaj ne sme biti nikakega oklevanja in nikakega napačnega poniževanja samega sebe. Mi smo prepričani, da danes ni nevarnosti, ki bi neposredno grozila naši domovini. Toda tistega duha omahovanja in strahopetnosti, tistega se moramo iznebiti.

Le spomnite se, koliko je v zadnjem času šlo po slovenski deželi praznih čenč, koliko so ljudje videli praznih strahov, kako se je povečeval vsak malenkosten dogodek in kako je šel mnogim strah v kosti. Pri tem smo pozabljali, da tujec samo tistega spoštuje, o katerem ve, da bo v odločilnem trenutku storil svojo dolžnost v svojo obrambo. Nasproti prazni boječnosti mora v naše duše mnogo poguma. Ta bo najboljša obramba proti vsakim nasiljem.

Če je tedaj kje preveč takih bojazljivcev, jim povejte in to bo tudi držalo: Naj pride karkoli, naša država bo branila vsako ped zemlje. Nikogar ne bomo izzivali, nikogar dražili, toda od tega, kar je naše, ne damo in ne pustimo prav ničesar. **Poudarjam, da je ta odločnost naša najboljša obramba.**

Zavednost

Slovenci smo imeli vedno ogromno škodo od svoje premale zavednosti. Ko so

drugi narodi znali držati s tem, kar je njihovo, smo mi le preradi občudovali tujčevo mogočnost. Nismo zaupali v svojo lastno moč. Pomanjkanje zavesti, da smo Slovenci sam svoj narod, da moramo sami skrbeti za svojo usodo in svojo bodočnost, je bila največja nevarnost za našo pogubo. V zadnjih letih je brez dvoma ta zavednost mogočno zrastle. Zadnje volitve, ko so poslali iz vsakega okraja na Slovenskem slovensko zavednega poslanca v Belgrad, so pokazale, da ogromna večina naroda živo čuti, da mora držati skupaj. Ti poslanci, to politično vodstvo mora sedaj voditi narod, narod pa se mora zavedno zbirati okoli svojih voditeljev in jim dajati oporo s svojim zaupanjem. Tako bo rastle naša notranja moč in naša zavest, da nismo pod božjim soncem nič manj vredni kot drugi narodi.

Sporazum

Rekel sem, da je naša moč v odločnosti in zavednosti. Naj dodam še besedo, da pomeni veliko novo moč naše države notranji sporazum med tremi narodi. Če bomo notranje močni, če bodo vsi trije narodi zadovoljni, potem ne bo nihče upal kakorkoli kršiti našo mejo. Pamet danes govori Hrvatom in govori Srbom, da je treba medsebojno odnehati in iskati načinov, da se rešijo vsa medsebojna sporna vprašanja. Vsaka trmasta nepopustljivost v vprašanih druge vrste ali vsako licitiranje na kvišku o zahtevah, ki jih stavi eden ali drugi, more pomeniti le zavlačevanje tako zaželenega sporazuma in le slabljenje moči, ki jo danes potrebujejo Srbi in Hrvati in seveda tudi mi. Mi Slovenci z vso dušo želimo, da bi prišlo hitro do sporazuma. Tu na meji dveh velikih držav toliko bolj vemo, kako potrebna nam je notranje močna Jugoslavija. Mi, ki gledamo spore med Srbi in Hrvati od daleč, živo čutimo, da bodo morali žrtvovati eni in drugi, da bo enim in drugim treba samopremaganja v končno skupno korist. Mi se ne moremo v ta spor vmešavati z drugim kot s pristržno željo in prošnjo, da bi zmagovala v polni meri pamet nad strastmi, pamet, ki vsem pravi, da je treba za vsako ceno najti pota h končni rešitvi srbsko-hrvaškega sporazuma. Vemo, da so težave velike. Naj bo sporazum kakršnekoli hoče, mnogo Srbov bo ostalo v hrvaških pokrajinah in mnogo Hrvatov med Srbi. Vsem tem je treba odvzeti strah, da bi kaj izgubili na svoji narodni svobodi in svojem naravnem razvoju. Enim in drugim bo treba zagotoviti vse pravice v šoli in cerkvi, v sodni in upravni službi. Težka, pravim, bodo ta vprašanja, toda ob preudarnosti in dobri volji se bo dalo tudi to rešiti.

V nedeljo, 2. aprila, se je peljal ministrski predsednik Dragiša Cvetković v Zagreb in v ponedeljek, 3. aprila, so se začeli razgovori s hrvaškim voditeljem dr. Mačkom. Ne vemo, kaj vse ponudi ministrski predsednik, da bi prišlo do sporazuma s Hrvati, gotovo pa ponuja vse, kar je mogoče pri najsvobodoljubnejši razlagi sedanje ustave. Bog daj, da bi se našla predstavnik hrvaškega in srbskega naroda na pravi poti do resničnega in hitrega sporazuma.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Prišla je pomlad ...

vse se preraja — tudi naši domovi morajo biti prerajeni - obnovljeni. Zato ne pozabite iste prepleškati z najboljšimi

barvami, firneži in laki

ki jih dobite v največji izbiri, odlični kvaliteti in po solidnih cenah pri tvrdki

IVAN ROZINA

(preje »Orient«) poleg trg. Schneider & Verovšek
LJUBLJANA, Tyrševa cesta 14 — Telefon 39-25

KAJ JE NOVEGA

DOMAČE NOVICE

d Knez-namestnik Pavle je podaril muzeju kneza Pavla 10 slik in kipov, ki jih je izvolil odkupiti na razstavi »Pol stoletja hrvatske umetnosti« v Zagrebu. Gre za dela mlajših umetnikov, za slike Bruna Buliča, Vilka Gečana, Ivana Režka in Slavka Sohaja, za akvarele Mladena Beže, Ivana Domca, Slavka Kopača in Vjekoslava Parača ter za kipe Frana Krsliča in Ivana Loznice. Tako se je po zaslugi pozornosti svojega ustanovitelja muzej kneza Pavla vnovič izpopolnil ter obogatil z zbirko naših sodobnih umetnikov.

d Plemenita dobrotnica. Vse premoženje je zapustila v dobrodelne namene ga. Pera Krištovič, ki je te dni v starosti 95 let umrla v Dubrovniku. Trinadstropno hišo z več trgovinami je zapustila ustanovama »Domus Christic« in »Stanak sv. Vlahac«, drugo hišo pa otroškemu zavetišču. Odredila je v korist raznih drugih dobrodelnih ustanov tudi več denarnih volil, dočim je vse ostalo premično premoženje zapustila frančiškanskemu samostanu v Dubrovniku.

d Gimnazija kneza Kocija se bo odslej imenovala državna realna gimnazija v Murski Soboti.

d Novo poštno palačo dobi Banjaluka. Stroški so preračunani na 6.000.000 din in je denar že pripravljen.

d Velikonočne počitnice na šolah trajajo od vštetelega 6. do vštetelega 16. aprila.

d Važno za bolnike, ki prihajajo v ljubljansko bolnišnico. Vsak bolnik z dežele, ki se odpravlja v ljubljansko bolnišnico in nima denarja za povratek domov, mora s seboj prinesiti potrdilo domovne občine, s katerim se občina zavezuje, da bo povrnila mestnemu socialnemu uradu v Ljubljani stroške za povratek. Bolnik dobi potrebni denar na mestnem socialnem uradu v Ljubljani samo na podlagi tega potrdila. Tako je odredila banska uprava v Ljubljani. Občinski tajniki naj ljudi o tem pouče, da bolnik ob povratku domov ne bo ostal brez vseh sredstev.

d Odlično naravno zdravljenje je spomladanska kura s »Planinka« zdravilnim čajem, ki je sestavljen večinoma iz najboljših planinskih zdravilnih zelišč. Dolgoletna izkušnja nam namreč potrjuje, da je »Planinka« zdravilni čaj, ki ima v sebi preizkušene in dobre zdravilne sestavine, regulator za čiščenje. Zdravljenje od 6 do 12 tednov s »Planinka« zdravilnim čajem deluje izvanredno in sicer brez strupov pri vseh slede-

čih boleznih: pri slabi prebavi želodca in zaprtju telesa, slabem delovanju črevesja in napetosti telesa, omotici in slabosti, obolenju hemoroidov in boleznih jeter. »Planinka« zdravilni čaj pospešuje apetit. Zahtevajte v lekarnah samo pravi »Planinka« čaj, ki se ne prodaja odprt, temveč samo v originalnih, plombiranih zavojih po 20 din in 12 din z napisom proizvajalca: Lekarna Mr. pharm. L. Bahovec v Ljubljani, Kongresni trg. — Reg. S. br. 3408/1933.

d Veliko bencina in nafte so iz Romunije pripeljali po Donavi ali po železnici v našo državo. V Zemunu je glavno iztovarjalnišče, kjer pretakajo bencin v posode in jih odpremljajo v skladišča po vsej državi. Kakor poroča »Jutarnji list«, je v vsej državi okrog 10 velikih skladišč, katerih vsako sprejme lahko po 4500 vagonov nafte odnosno bencina. Vsa skladišča so podzemeljska, ker s tem preprečujejo prehude posledice ob morebitnih eksplozijah.

d Sprejem mladeničev v Pehotno pešastniško šolo v Belgradu in Zagrebu in Vojne-podkovsko šolo v Belgradu v starosti od 18 do 21 let. Vsa tozadevna pojasnila dobite ustmeno ali pisмено: Koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljani, Maistrova ulica 14. Za pismena odgovor priložiti kolek ali znamke za 6 din.

Veselo sporočilo vsem, ki hočejo o binokosnih praznikih doživeti mnogo lepega in zanimivega ob trsatskem romanju, ki hočejo biti deležni prijetnega izleta z ladjo po morju v prelepó Malinsko na otoku Krku, ki hočejo v Italijo, na Reko in v žudovito lepo Opatijo: Priglasite se takoj po dopisnici za brezplačna navodila na naslov: »Po božjem svetcu«, Ljubljani, Sv. Petra nasip 17. Toliko lepega in prijetnega za mal denar, še ni nudilo nobeno dosedanje romanje k M. B. na Trsat kakor letos. Kdo je, ki si ne želi vsaj enkrat doživeti take izredne prireditve (v tehnični izvedbi Tujsko-prometne zveze) kakor jo nudi letošnje romanje na Trsat? Ne odlašajte! Pišite še danes, da ne bo prepozno!

d 106 let je doživela v Banjaluki Ana Serdar, žena znanega upornika in telesnega stražnika takratnega voditelja upora Petra Mrkonjiča in poznejšega kralja Petra I. Njen mož je umrl pred 8 leti, ko je bil dopolnil že 93 let. Zanimivo je, da je v tej rodbini visoka starost nekaj vsakdanjega. Anina sestra še živi in ima že 103 leta, več sorodnikov pa ima po 90 do 100 let. Pokojna Serdarjeva je zapustila za seboj 39 vnukov in 27 pravnukov.

d Gumijasta obutev jim ne gre v račun, zato se potegujejo za njeno prepoved trgovci s kožami. Na svojem zborovanju v Belgradu so potožili nad propadajočo trgovino s surovimi kožami, ker jim je prepovedano izvažati kožo v klirinške države, medtem ko države z zdravo valuto kož pri nas sploh ne kupujejo, temveč drugje, kjer so jim cene bolj po godu in so prevozní stroški manjši. Na domačem trgu koža ne gre v promet, ker je začela usnjeno obutev izpodrivati gumijasta. Zaradi tega prosijo kožarski trgovci vlado, naj jim odobri pravico izvoza surovih kož v klirinške države, obenem pa naj prepove izdelovanje in nošenje gumijaste obutve, ker

Reko

Za Veliko noč!

poleg navedenih razlogov ta obutev še škoduje zdravju.

d Naši konji za Turčijo. V Podravini se mude odposlanci turškega vojnega ministristva, polkovnik in dva veterinarska podpolkovnika iz Ankare. V Podravini, Medmurju in Slavoniji nameravajo nakupiti okrog 1000 konj za turško poljsko in težko topništvo. Plačujejo 4500 do 7000 din za konja.

d Preselitev tovarne v Južno Srbijo. Tovarna Zelenka & Co. namerava zaenkrat preseliti svojo predilnico. Kam, tudi še ni znano, samo to je gotovo, da se podjetje seli iz Maribora nekam v Južno Srbijo. Predilnica zaposluje 180 delavcev, mojstra, uradnike itd. Prva zmena delavstva je dobila v petek že odpoved. Predilnica ima znatno kapaciteto, tako, da prodaja 60% izdelkov drugim tovarnam, 40% pa ga porabi tkalnica iste tvrdke. Preselitev predilnice naj bi se izvršila v najkrajšem času ter so začeli v tovarni že z demontažo nekaterih strojev. Če izgubi 180 ljudi v Mariboru zaslužek, je to že hud udarec, tem huje pa je, ker obstoja bojazen, da bo podjetje preneslo potem tudi svojo tkalnico drugam.

d Zanimiva petindvajsetletnica. Svetovni jubilej ustanovitve svojega revolucionarnega društva so v Banjaluki praznovali svoječasi dijaki banjaluske realke. Ze po nekaj mesecih, odkar je društvo delovalo, so avstrijske oblasti dijake prijele in jih postavile pred sodišče. Od vseh 25 otožencev so sodniki obso-

Zahvala.

Podpisani se lepo zahvaljujem upravi »Domoljuba« za nakazano požarno podporo

1000.— din,

ki sem jih prejel kot podporo, ko mi je dne 8. marca požar uničil stanovanjsko hišo. Zvest naročnik »Domoljuba« ostanem še nadalje in ga tudi drugim priporočam.

Debevc Matija, Brezovica št. 20, p. Borovnica dne 22. marca 1939.

Slovenski kmetje, vsi na tabor v Celje!

Lansko leto se je vršil na Brezjah mogočen kmečki tabor, katerega so se udeležile ogromne množice kmečkih ljudi. Na tem taboru je bilo sklenjeno, da se naj priredi sličen kmečki tabor zanaprej vsako leto.

Sporočamo vsem slovenskim kmečkim ljudem, da se bo letošnji kmečki tabor vršil v Celju, in sicer v nedeljo, dne 30. aprila, na praznik Varstva sv. Jožefa.

Tabor prireja Kmečka zveza, ki vabi k udeležbi vse slovenske kmečke ljudi! Da, vsi zavedni slovenski kmetje se bodo v nedeljo, 30. aprila, zbrali na svojem taboru v Celju! Zakaj?!

Na kmečkem taboru bodo naši kmečki voditelji v imenu desetstisočev navzočih in vseh ostalih slovenskih kmetov javno in jasno izpovedali naše kmečko stališče in naše kmečke zahteve, — naše stališče in naše zahteve pa bodo uvaževane toliko bolj, kolikor večje število kmečkih ljudi se nas bo zbralo na taboru!

Na kmečkem taboru bomo slovesno proslavili devetdesetletnico odkar je bil naš kmečki stan osvobojen izpod graščinskega jarma, odkar ni več tlaččen, temveč svoboden gospodar na svoji zemlji.

Na kmečkem taboru se bo pokazala naša kmečka zavednost ter moč in napredek naše stanovske organizacije. Organizirane množice slovenskega kmečkega ljudstva in naše kmečke mladine, bodo na tem taboru prvič nastopile pod kmečko zastavo v sprevedu skozi mesto Celje na taborski prostor pri sv. Jožefu. Ta spreved bo v celoti ves kmečki: kmečki ljudje, kmečki kroji, kmečke narodne noše, kmečke godbe — spreved bo dokaz, da znajo tudi kmečki ljudje skupno nastopati!

Na kmečkem taboru bo prvič igrana veličastna zgodovinska igra pod milim nebom »Povest slovenskega kmetca«, ki jo je nalašč za to priliko napisal znani pisatelj Davorin Petančič. Nastopilo bo veliko število igralcev v kmečkih narodnih nošah, in sicer se bosta vršili dve uprizoritvi: v soboto, na predvečer tabora in v nedeljo popoldne, po končanem taboru. V igri bodo prikazane vse najvažnejše dobe iz naše kmečke zgodovine, prizori iz bojev naših pradedov za osvoboditev kmečkega stanu itd.

Na kmečkem taboru bo prilika, opraviti obenem tudi božjo pot. Tabor se bo namreč

vršil pri sloveči romarski cerkvi sv. Jožefa nad Celjem, ki je po celi Sloveniji znana božja pot. Sv. Jožef je zavetnik vsega delovnega ljudstva, torej tudi kmečkega stanu, zato je prav, da kmečki ljudje v čim večjem številu poromajo k njegovemu svetišču.

Na kmečkem taboru si bodo kmečki ljudje lahko ogledali tudi razvaline mogočnega gradu celjskih grofov, ki so nekdanj zduževali pod svojo oblastjo skoraj vse slovenske pokrajine. Stolpi in deli gradu, ki še kljubujejo zobu časa, pričajo o ogromnosti tega gradu in o trpljenju naših pradedov, ki so ga morali znositi na hrib.

Na kmečkem taboru bo v soboto popoldne in v nedeljo po taboru udeležencem mogoče tudi ogledati si prekrasno Savinjsko dolino s hmeljskimi nasadi in znano božjepotno cerkvijo Matere božje v Petrovčah, dalje Kmetijsko šolo v St. Juriju pri Celju, pa tudi zdravilišči Rogaško Slatino in Dobrno ter Laške in Rimske toplice. Znano je, da spada celjska okolica med najlepše slovenske kraje, ki bodo ostali vsakemu udeležencu kmečkega tabora v najlepšem spominiu kot prekrasen košček naše slovenske zemlje!

Slovenski kmetje, kmečka mladina!

V nedeljo, dne 30. aprila, pridite vsi v Celje, na naš slovenski kmečki tabor! Vsi že sedaj razmišljajte tudi, kako boste prišli: z vlaki, avtobusi, s kolesi, na vozovih, na konjih...

Vabimo kmečke narodne noše, vabimo kmečke godbe, vabimo vse kmečke ljudi!

Zaprosili smo za čelrtinsko vožnjo in za posebne vlake, da omogočimo udeležbo na taboru čim večjemu številu kmečkih ljudi! Vendar naj vsaj kmečki fantje pridejo na tabor v čim večjem številu na kolesih, na vozeh in na konjih, da bodo nastopili z njimi v slavnostnem sprevedu!

Začnite povsod takoj z agitiranjem za udeležbo, z organiziranjem skupin kolesarjev, vozov itd. Zbirajte prijave udeležencev in jih pošiljite čimprej Kmečki zvezi v Ljubljano!

Podrobnejši spored in navodila bomo objavljali sproti v prihodnjih tednih. Vendar prosimo vse kmečke ljudi, da se že danes odločite:

V nedeljo, 30. aprila, gremo vsi na kmečki tabor v Celje!

to toliko drugih gospodinj sebi v veselje in snažnem stanovanju v ponos. Toda izrecno samo terpentinov »Oven« milo!

d 100 kg težkega soma je ujel na trnek ribič Rado Obradovič iz Bosuta ob Savi.

d Oče pri 87 letih. Dvaindvajsetega sina je pri svojih 87 letih dobil musliman Arif Adamovič iz Gostivarja. Mož se je bil oženil šele s petdesetimi leti. Ker se po desetih letih zakona ni rodil noben otrok, je žena sama nagovorila starca, naj si preskrbi še eno ženo. Ko tudi s to ni imel otrok, se je oženil v sedemdesetih letih v tretje. Kmalu nato pa sta mu porodili druga in tretja žena. Ko je Arif nedavno tega dopolnil 87 let, je dobil dvanajstega otroka, ki je bil sinček. Vse tri žene žive pod isto streho, seveda v veliki revščini, ker Arif pri svoji visoki starosti ne more z delom zaslužiti toliko, da bi preživel družino, ki ima šestnajst članov.

d Postajališče na Rakovniku v Ljubljani. Na Rakovniku je končno postajališče dolenske električne železnice. Proga je izvrstna in tramvajski promet v popolnem redu. Toda prebivalstvo ima eno željo: na Rakovniku naj bi se zgradila prava čakalnica, ker je treba včasih po pet minut čakati, da pride nov voz. Če pa se že ne zgradi čakalnica, pa naj bi tramvajska družba postavila na progo nov, peti voz, ki bi čakal na tem končnem postajališču, dokler ne pride naslednji. Stroški za peti voz bi bili malenkostni, ustrečno pa bi bilo občinstvu in kar je glavno: uslužbencem cestne železnice, ki na tej progi največ trpe in ki so tudi potrebni počitka.

d V pogozdovanju so se izkazali šolski otroci iz Varaždina in okolice. V teh dneh, ki so bili namenjeni pogozdovanju, so otroci zasadili nič manj kakor 32.000 mladih dreves v neposredni bližini Varaždina, okrog 42.000 pa v varaždinskem okraju. Varaždinska občina je za stroške te akcije dala 25.000 din. O podobnih lepih uspehih pogozdovanja poročajo tudi iz drugih hrvatskih krajev.

d Bata napreduje. Ze nekaj dni se muči ravnatelj Batovih tovarn v Borovu Maksimo-

Čateške toplice

najbolj vroči (59%) radio-aktivni vrelci dravske banovine, pošta Brežice ob Savi, postaja Brežice in Dobova. Začetek sezone dne 1. maja. V pred- in posezoni znatni pomosti.

Zdravijo se z neprekosljivim uspehom bolniki: visoki krvni pritisk (hipertonija), revmatizem sklepov in mišičevja, vnetje, protin, nevralgično trganje ter predvsem išias, nevralgija, zastarele poškodbe kosti in sklepov, dalje ohromelost, kronični eksudati in vnetja, ženske bolezni in drugo.

Rekonvalescenti, slabotni in slabokrvni naj- dejo tu svoje izgubljeno zdravje.

dili le enega, ostale pa oprostili. Med sodniki so bili tudi Slovenec Oblak, en Čeh in en Poljak. Takoj po objavi razsodbe so bili vsi ti sodniki premeščeni ali pa vpokojeni, razprava pa se je ponovila, nakar so bili vsi dijaki obsojeni. S tem v zvezi omenjajo ustanovitelji društva še neko zanimivost: po čudni igri usode je dobil visoko odlikovanje red sv. Save III. reda človek, ki je bil leta 1914 proti dijakom sestavljal odbožbo, medtem ko od preganjalcev v svobodni državi nihče ni dobil kake pohvale, še manj pa odlikovanja.

d Jenkove orgle v Vukovaru. Te dni so prispele v Vukovar nove orgle za katoliško župno cerkev, ki jih je na svoje stroške dala napraviti ugledna vukovarska gospa Marija Najpar. Orgle je izdelal znani mojster g. Jenko iz St. Vida nad Ljubljano, ki je tudi sam prisel v Vukovar, da nadzira postav-

ljanje orgel. Dosedanje orgle v vukovarski župni cerkvi so bile postavljene l. 1821. in so torej stare skoraj 120 let.

d Nad 40.000 vagonov premoga in drv se uvozi vsako leto v Zagreb. Tako so ugotovili te dni zagrebški trgovci s kurivom. Pri tem pa ni všteto ono kurivo, ki ga uvozijo v Zagreb s tovornimi avtomobili, ki zelo uspešno konkurirajo z železnicou.

d Pri saprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravne »Frans-Josef« vode.

d Cene govejemu in telečjemu mesu so znižali ptujski mesarji.

d Velikonočno tiščenje v slovenskih hišah je posebno važna zadeva naših dobrih gospodinj, toda koliko truda in jeze Vam bo prihranjeno, če boste vzeli tudi Vi za to priznано »Oven« terpentinov milo, kot dela

Velikonočna nedelja

Kdor količkaj s Cerkvijo čuti in ima Odršenika vsaj malo rad, tega velikonočna Aleluja vsako leto na novo pretrese v dno duše. Velikonočni zvonovi vzbujajo kristjanu mogočne, veličastne spomine na one prve velikonočne jeruzalemske dogodke.

Kaj vse je mala apostolska cerkevna občina v tistih dneh doživela! Prazen grob, pred njim pa božji poslanec; genljivo srečanje Marije Magdalene s svojim Odršenikom; potovanje dveh učencev v Emavs v spremstvu božjega Učenika, kateroga nista takoj spoznala, in potem prihod od mrtvih vstalega Sina božjega pri zaprtih durih v obednico zadnje večerje v sredo med prestrašene apostolet. In končno čudoviti, junaški plamen, ki je zajel te boječe duše ob pogledu na svojega zmagozastavnega Učenika, da se niso bali nobene stvari na svetu več in kot božji vihar ponesli Jezusov nauk po vsem tedaj snanem svetu.

Na vse to mislimo ob vsakoletnih velikonočnih praznikih. Pa ne samo na to! Mi katoliki 20. stoletja gledamo še vse silnejše velikonočne dogodke, ki so spremijali Cerkev Kristusovo v teku stoletij na njenem zmagozastavnem pohodu med narode sveta. Strašna preganjanja prvih stoletij, ki so grozila mlado Cerkev izrtebiliti iz zemeljskih tal; potem porođenj različnih zmot vsa stoletja do dananjega modernega poganstva v katoliški Evropi, ki napoveduje konec Kristusovi nevesti na zemlji. Pa se molijo. Zadnji dan Cerkev je kakor prvi, je velikonočna nedelja, je Vstajenje!

viš v okolici Visokega ter pregleduje zemljišča, ki bi prišla v poštev za gradnjo tovarniških objektov in drugih stavb. Visoko je bilo že od nekdanj središče bosanske kožarske industrije, poprej v turških časih pa je bil kraj znan po svojih krasnih usnjatih izdelkih v orientalskem slogu. Toma Maksimovič je izjavil, da bo v primeru ugodne kupčije z zemljiščem njegova tvrdka takoj zgradila šolo za otroke delavcev, katere bo sprejel v novo tovarno več tisoč. Tovarna bi bila hitro zgrajena, obenem z njo pa tudi delavska stanovanja in vse ostale zgradbe, ki spadajo običajno k Batovim tovarniškim naselbinam. V novih tovarnah bi Bata izdeloval prvenstveno obutev, ki jo rabijo prebivalci vzhodnih delov naše države.

d Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti vam pokaže Hranilna posojilnica »Moj dom«, Ljubljana, Dvořakova 8. Prospekti brezplačno.

— Pri neredni stolici, napetosti črev vsled zapeke prav odlično odvajava naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po hit. soc. pol. in nar. zdr. S-br 13483, 25. V. 25.

d Nova imena nekaterih občin. Izšel je ukaz glede preimenovanja naslednjih občin: Begunje v logaškem okraju v Begunje pri Cerknici; Brezovica v ljubljanskem okraju v Brezovici pri Ljubljani; Cerklje v kranjskem okraju v Cerklje na Gorenjskem; Dobrova v ljubljanskem okraju v Dobrovo pri Ljubljani; Dol v ljubljanskem okraju v Dol pri

Ljubljani; Križevci v ljubtomerskem okraju v Sv. Križ pri Ljutomeru; Križevci v mursko-soboškem okraju v Križevci v Prekmurju; Leskovec v pljuškem okraju v Sv. Andraž v Halozah; Ljubno v gornjegrajskem okraju v Ljubno ob Savinji; Planina v logaškem okraju v Planina pri Rakeku; Ribnica v kočevskem okraju v Ribnica na Dolenjskem; Sela-Šumberk v novomoškem okraju v Sela pri Šumberku; Slivnica v okraju Maribor desni brez v Slivnico pri Mariboru; Stari trg v črnomeljsem okraju v Stari trg ob Kolpi; Stari trg v logaškem okraju v Stari trg pri Ložu; Smarje, ljubljanski okraj v Smarje pri Ljubljani; Videm v brežiškem okraju v Videm ob Savi.

d Zoradi znanih sevarij pri tomboli v Kranju so bili obsojeni; Albin S. na 1 leto in 4 mesece strogega zavora, Edvard T. na 10 mesecev strogega zavora, Janko R. na 1 leto in 1 mesec strogega zavora ter na 500 din denarne kazni, Avgust P. na 3 mesece strogega zavora in 360 din denarne kazni.

d Švicarske ure, zlatina in srebrnina za birmo, Čuden, tu, Prešernova 1.

NAZANJANJ PREVZEM MLINA NA FUZINAH. Zamenjal bom vse vrste žita solidno in poceni. Se priporoča Franjo Grmek.

d Kakor Domoljub, tudi naše blago v vsako domačijo. Prepričajte se o naši veliki izbiri in nizkih cenah. Svilene rute in šerpe. Jeločnik & Simončič, Ljubljana, Pred Škofijo 13.

IZ DOMAČE POLITIKE

p O potrebi sporazuma med Hrvati in Srbi je ono nedeljo predaval v Beogradu književnik-kmet in narodni poslanec na listi dr. Mačka Mihovil Pavlek Miškina. Med poslušalci so bili številni veljaki opozicije. Miškina je na preprost način pripovedoval, kako je Hrvate učil Stjepan Radić o potrebi sloge med Srbi in Hrvati, nato pa je razlagal cilje hrvatskega narodnega gibanja. Nazadnje je povedal željo, da bi imeli Srbi in Hrvati medsebojno zaupanje, pa jih nič ne bo moglo zavreti na poti, po kateri gredo, namreč k sporazumu. Poslušalci so Miškini navdušeno plaskali.

p »Hrvatski dnevnik« razpravlja o sporazumu ter pravi, kako so se zmotili tisti, ki so mislili, da se bo hrvatski narod zadovoljil s tem, da so bile ustanovljene banovine, ki o hrvatska tvorba. Toda banovina pomeni le obliko in za Hrvate ni oblika vse. Tudi se ne bi mogli Hrvati zadovoljiti s federacijo, če bi bili iz nje izključeni kraji, v katerih imajo Hrvati večino. Hrvatski narod more pristati samo na rešitev, ki bi popolnoma slonela na načelu enakopravnosti. V ta namen je neobhodno, da sodelujejo pri sklepanju sporazuma pravi zastopniki Srbov in Hrvatov. — Slovencev!

Naše čitatelje opozarjamo na današnji oglas tvornice čevljev »Peko«.

p Sarajevski »Jugoslavanski list« razpravlja o pripravah za rešitev hrvatskega vprašanja in pravi, da si v Beogradu odločujoči ljudje prizadevajo, da bi čim prej prišlo do razgovorov glede hrvatskega vprašanja. Sodeč po nekaterih znamenjih, je mogoče slutiti, da bo v tem vprašanju že prav v kratkem nastal nov, odločilen položaj.

p V kakšno vlado bi šel dr. Maček. O tem piše tudi list »Slobodna Misao«, ki iz-

haja v Nikšiću, kateri pravi: »Vodja hrvatskega gibanja dr. Maček pristaja na to, da bi njegova stranka šla v koncentracijsko vlado ki bi vanjo šli tudi zastopniki strank, katere imajo podlago v ljudstvu. — Zagrebški »Obzor« dodaja tej razlagi črnogorskega lista tale stavek: »Ta novica je nepopolna, ker, kakor je znano, dr. Maček zahteva, da se mora poprej natančno določiti naloga take vlade in da se mora poprej dobiti jamstvo, da bo nova vlada res izvršila nalogo, ki jo bo dobilac.«

d Bralec »Domoljub«, kadar ste namenjeni kupovati moške ali ženske obleke ter sploh vaše oblačilne potrebščine, ne premisljujte, kam bi šli, ampak se takoj odločite za našo najbolj solidno trgovino Goričar — Ljubljana, Sv. Petra cesta 29, kjer boste najboljši postreženi.

p Nemci zvesti Jugoslaviji. Predsednik vlade Dragiša Cvetković je prejel iz Novega Sada tole brzovjavo: Na »Dan prosvetec«, ki ga prireja nemška prosvetna zveza, zbrani Nemci zagotavljajo Vaši Ekscelenci svojo brezpogojno ljubezen, vdanost in zvestobo svoji domovini Jugoslaviji in prosijo, da Vaša Ekscelenca blagovolji podpirati njihova prosvetna prizadevanja, ki služijo splošnemu dobrobitu. Predsednik Keks. Jugoslovanski Nemci bi lahko mnogo pripomogli, da bi se položaj naših rojakov na Koroškem izboljšal.

NESREČE

n Na dravskem polju zopet gori. V občini Rače, kjer je pred nekaj leti vsak dan gorelo, se pojavljajo zopet pogosti požari. Na praznik v soboto je gorelo v Prepoljah. Vnela se je streha na hiši posestnika Jožefa Gojčiča v Prepoljah št. 7. Požar je nastal opoldne ter se je z vso brzino razširil na gospodarsko poslopje in hišo posestnika Antona Peska in na gospodarsko poslopje njegovega soseda Ivana Kirbiša. Ogenj je uničil vse navedene zgradbe, poleg tega pa še gospodar-

ASPIRIN
TABLETE

v novem
zavitku od celofana
pri prehladu, reumi, hripi in
groznici.

Misijonar Pirc dobi spomenik

Vrtnarsko in sadjarsko društvo je sklenilo, da postavi v Ljubljani primeren spomenik ameriškemu misijonarju Francetu Pircu, ki počiva v Ljubljani na starem pokopališču pri Sv. Krištofu. Saj je bil ta veliki misijonar tudi v domovini pravi oče umne sadjereje. Društvo je zaprosilo vse slovenske ameriške organizacije, da zainteresirajo vso Ameriko za ta spomenik. Neizmerne so zasluge, ki si jih je pridobil Franc Pirc za Ameriko. Kakor je bil veliki škof Baraga misijonar in učitelj Indijancev, tako je bil Pirc tudi telesni dobnik in

gospodarski pionir v Ameriki. Poleg tega, da je prinesel Indijancem v državah Michigan, Wisconsin in Minnesoti dobrine kulturnega napredka, je njegovo največje delo, da je spreminil državo Michigan v največji sadovnjak sveta, in to z našimi mladikami in semeni, ki jih je dobival od svojih dobnikov iz domovine. Zatorej zasluži Vrtnarsko in sadjarsko društvo vse priznanje in podporo, ko si je zastavilo nalogo, da temu velikemu delu slovenskega misijonarja za domovino in za Ameriko postavi spomenik v izraz hvaležnosti.

Gospod živi

Odpri je grob, Gospod je vstal,
razbiti pekla so načrti;
poganja svet iz mrtvih tal,
končana moč je večne smrti.

Odpri pot je do neba,
čez vrh Kalvarije se spenja;
nad praznim grobom plapolala
zastava večnega življenja.

Gospod živi, zato povsod
pomlaja vse se in prenavlja;
pred Njim pokleka verni rod
in z alelujo Ga pozdravlja.

Gospod živi — vstajenja svit
nas v boju k večni zmagi vodi.
Zveličar vstal je zmagovit
in glasno kliče: »Mir vam bodi!«

Odpri je grob, Gospod živi
in mi skrivnostno v Njem živimo;
trpljenje več nas ne straši
in smrti v Njem se ne bojimo.

sko poslojpe zgoraj imenovanega Gojčiča. Skupna škoda se ceni na okrog 150.000 din. Gojčiču je zgorelo tudi pohištvo, ki so ga reševalci znosili na dvorišče in 5000 din, ki jih je imel v omari. Ta denar si je pred nekaj dnevi izposodil v Mariboru ter ga je nameril kot doto svoji svakinji.

d Blago za ženske pomladanske kostume in obleke dobite najlepše pri Goričar - Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

n Avto je do smrti povezil 59 letno posestnico Katarino Rupar iz Loga v zminski občini.

n Zastrupila se je z alkoholom. V Framu je umrla 63 letna preužitkarica Marija Oplet iz Morja. Njena smrt je bila žalostna, ubil jo je alkohol. Ko so šli zjutraj framski orožniki na službeni obhod, so našli na Petkovi njivi blizu ceste nezavestno staro ženo, v kateri so spoznali Marijo Oplet. Ležala je na trebuhu in z obrazom v zemlji. Orožniki so jo dali prenesti z njive v bližnjo hišo ter so poklicali zdravnika, ki je ugotovil, da je ženica zastrupljena z alkoholom

in da že umira. Res je kmalu nato izdihnila. Ugotovilo se je, da je zakrivila sama svojo smrt. Marija Oplet je gospodinjala v Morju posestniku Močniku. Te dni se je odpravila iz Merja v Hoče na obisk k nekim znancem. Ko je potem šla iz Hoč nazaj proti Framu, se je ustavila med potjo v neki gostilni ter pila vino in žganje. Nazadnje je bila že tako pod vplivom alkohola, da je niso več nosile noge ter je v bližini Frama obležala v cestnem jarku. Mimoidoči so jo dvignili ter se je odpravila počasi po cesti naprej. Med tem pa je že nastopila noč in v temi je zgrešila s ceste na njivo, na kateri je obležala. Zjutraj so jo našli mrtvo.

NOVI GROBOVI

n Zveličar je od smrti vstal, grob tudi nas ne bo končal. V Frankovcih pri Ormožu je umrla 60 letna Munda Terezija. — V Gomilskem je odšla v večnost vdova šol. upravitelja Karolina Zoter roj. Bauerheim. — Pri Sv. Križu pri Rogoški Slatini je na veke

zatisnila oči Ana Kit. — V Radovljici je zaspal v Gospodu odvetnik dr. Alojzij Homan. — V Makolah je umrla Cecilija Zolnir, mati g. župnika iz Stranice in g. kaplana z Mute. — V Mariboru je preminula soproga upok. šol. upravitelja Marija Kodermanova. — V Mariboru je umrl 73 letni kaznilniški paznik v p. Alojzij Pečenko. — Pri Sv. Lovrencu na Pohorju je izdihnil bivši gostilničar Anton Oder. — V Žužemberku je odšla v večnost 82 letna vdova po davč. uslužbencu Marija Horvat. — V Mariboru so pokopali tehničar-ko banske uprave Olgo Zgrablič. — V Ljubljani so umrli: Edvin Rozman, vdova po žel. uradniku Lucija Kokolj, višji poštni kontrolor v p. Evgen Križaj, vdova po mestnem polic. vodji Ana Ižanc, 80 letni želez. upokojenec Anton Kadunc, 80 letna Marija Bogataj, soproga nadsprevednika v p. Josipina Hebat, posestnik Matevž Bregskar in Jožica Otruba. — Naj počivajo v miru!

Za otroke

Ze je dahnila na osušena polja zgodnja pomlad, že je vzbudila prvo cvetje. Po rebreh so kimali zvoncek, z vseh skal so se ponujali modrooki jetrniki in pod slehernim grmom se je stiskala velikonočnica. Za Savo so se razcvetale vrbe in vsak leskov grm je vetru predajal svoj cvetni prah. Trde kmetove dtani so že prijele za plug in že je zemlja sprejela vase prvo seme. In moliteve oračeva je kipeła pod nebo in prosila blagoslova za polja in za domove, ki so se pripravljali na Veliko noč.

Vsak dan lepša je bila ta pravkar nastopajoča pomlad in sleherni dan je navdajala človeška srca z večjim veseljem in z radostnim upanjem. Na vrata vseh src je potrkala in našla pri otrocih največ odziva. Prej čemerni, so postali veseli, zbirali so se in se pomekovali o radostih Velike noči.

Tudi Hribarjeve tri je objela skrivnostno pomladi, tudi v njih srca je dahnila Velika noč. Da so jim oči zažarele v soju radostnega pričakovanja. Njihova mati jih je gledala s ponosom in srečo v srcu in tudi sama se je skušala živeti v pomlad. Toda čim lepša je bila narava, čim bližje je bila Velika noč, tembolj nemirna je postajala ona. — Od kod ta nemir v meni? — se je spraševala včasih, a odgovoriti si ni znala. — Morda se bo kaj preokrenilo pri nas? — je mislila dalje z še večjo skrbjo.

Zapelo in zadrželo je v cvetni teden. V še večjem pričakovanju so zažarele otroške oči, toda na srca Hribarjevih treh je leglo kot težko breme. Zbolela jim je mati. Že dolgo časa ni bila več trdnega zdravlja, zdaj pa je nenadoma postala bolezen večja od njenih moči. — Tako se je sedaj uresničilo, česar sem se bala, — je mislila vsa trudna, — in kdo ve, kaj vse se še utegne zgoditi. — Z boljo je sedaj zrla na svoje tri otroke, ki so prihajali k njej in jo vpraševali, če ji ni morda bolje. Toda nič ni bilo boljše, ampak ved-

no slabše. To so tudi čutili otroci in so skušali biti kar najbolj pridni. V njihovih dušah pa se je pojavil strah, kaj bo z materjo, in ta strah pomešan s skrbjo in usmiljenjem, jim ni dal, da bi z radostjo zrl v prihodnje dni. Nič več se niso mogli igrati, še celo pogovor se jim je zazdel nepotreben; vse njih misli so se vrtile v krogu, čigar središče in ves obseg je bila bolna mati.

Počasi so minevali dnevi cvetnega tedna in nastopil je končno sam veliki teden. Povsod so se pojavilo novo vrvenje in življenje, a v domu Hribarjevih je vladal vedno večji strah in skrb, kaj bo še prišlo. Vsak dan je prihajal zdravnik, vsak dan isto je odgovarjal, da bolezen ni najhujša in da se bo v doglednem času vse uredilo. Toda v resnici ga je vedno bolj skrbelo, kajti dobro je vedel, da bi se končno moglo zgoditi tudi najhujše. Bolnica sama tega ni pričakovala, a prav počasi je začela dvomiti v odkritosrčnost doktorjevih besed, ker se ji ni in ni hotelo obrniti ra boljše.

Zunaj se je razcvetala pomlad v vsej svoji moči. Drevje je vzbrstelo, polja so ozelenela, nebo je sijalo sinje in nanj je gledala bolnica. S tiho boljo jo je navdajala zunanja krasota. — Novo življenje vstaja, povsod kliče delo, jaz pa delati ne morem. In kdaj bom mogla, kako dolgo bom še priklenjena na postelj? Kako dolgo, če še sploh bom vstala? — Tako trpke so bile njene misli in tako grozne, če bi se v resnici zgodilo tako! — Da, ali bom sploh še kdaj zdrava? Toda ne! Ne sme se zgoditi, da bi umrla, ne sme se zgoditi, da bi svoje tri otroke zapustila! Vse premahni so še, da bi mogli živeti brez materinske ljubezni. Zato se ne sme zgoditi, da bi jih zapustila! — Tako je premišljala in nato molila in prosila Boga, da bi ji vrnil zdravlje in moč. — »Ne zaradi mene, moj Bog, zaradi mojih otrok!« je ponavljala.

Tako je končno prišla velika sobota. Lep, mladost in moči poln dan je bil, a Hribarjeva je bila slaba kot še nikoli do sedaj. Venomer ji je prihajala pred oči misei na smrt. Kaj pa, če se ven-

dar zgodi? Upala je, da se ji ne bo treba poslovliti od sveta, toč...

Prišel je zdravnik.

»Gospod doktor, prosim, povejte mi, kaj bo z menoj.« S težavo je govorila, glas so ji dušile solze, svoje oči je upirala naravnost v doktorjeva.

»Ne bojte in ne razburjajte se! Nič tako zelo hudega ne bo. Pravkar nastopa višek boleznii, ko bo minil, boste skoro ozdraveli.« Govoril je mirno, kolikor je mogel. Ni hotel pokazati, da ga resno skrbi.

Ko je odhajal je zrló vanj šestero otroških oči. Zazdela se mu je, da te oči naravnost tirjajo zdravlja za mater in grenko mu je zavalovalo v srcu, kajti predobro je vedel, kako veliki reveži lahko postanejo ti otroci...

Pristopil je gospodar. Skrb je ležala na njegovem licu in plaho, boječ se, da ne bi zvedel najhujšega, je vprašal: »Kako bo?«

Ze je hotel izreči zdravnik: »Bodite pripravljani na vse!« a pred njim je zasijalo šestero žalostnih otroških oči in hipno je pomislil: saj se ne bo zgodilo! »Upajmo, ko mine kriza, bo šlo na bolje.« Odšel je in pogled otroških oči ga je spremljal.

Nastopilo je pozno popoldne. Vsi naenkrat so prišli k bolnici in sedli okoli nje, ne da bi kaj govorili. Trpkost jim je vezala besedo.

»Ali boste šli k Vstajenju?« je čez dolgo vprašala bolnica.

»Čemu?« Nihče niti mislil ni, da bi šel k procesiji.

»Čemu? Velika sobota je! Le pojdite, pa vi pojdite!«

»Vsi? Boš mar ti sama doma?«

»Da! Pojdite vsi.« Premolknila je. »In molite, molite za ... za me.«

Vstali so brez besede in šli.

Vstajenje. Procesija. Sredi polj gre in prost blagoslova. Zvonovi zvone, zvone, zvone in ljudje so prežeti skrivnostni vseobsežne ljubezni. Hribarjevi molijo z lahkoto in z ognjem vsega srca. Upa-

RAZGLED PO SVETU

Španska državljanska vojna končana

Španska vojna, ki je trajala skoraj 3 leta je končala s popolno zmago generala Franca. V začetku preteklega tedna se je vdal Madrid brezpogojno in brez bojov in je Franco vkorakal v staro špansko prestolico. Dan pomneje se je vdala še ostala pokrajina, ki je bila še v rokah rdečih in Francove čete so jo tekot tedna po načrtu zasedale. Danes je vsa Španija pod oblastjo prave španske vlade. Trpljenje je končano in spricho nepopisanega veselja, ki je zajelo ves španski narod odhajajo spomini na prošle grozote in na prestale bolečine v pozabljenje. Španija, katoliška Španija, osvobojena od strašnega snu komunističnih grozodejstev, gre sedaj nasproti velikim bodočnosti.

Ob koncu strašne vojne ne bo odveč, ako se v kratkih potezah ozremo na potek usodnih bojov s komunisti.

Začetek nasilja

Nasilje se je začelo v Madridu že januarja leta 1934, ko se je pod republikansko vlado začel generalni štrajk, ki so ga spremljali politični umori, požigi in plenitve ter je sodruga napadla celo ministre republikanske vlade. Strašen val se je v še hujši obliki ponovil naslednjega leta, 1935. Takrat so že boljševiski komisarji imeli toliko moč, da so popolnoma obvladali ulice, ki je pobijala vse njej nevšečne ljudi. 14. julija 1936 pa se je

zgodilo tisto hudodelstvo, ki je bilo neposredni povod državljanski vojski. Vladni agenti so namreč zahrbtno ubili poslanca Calvo Sotelo, ki je bil v parlamentu razkrinkal grozodejstva marksistične tolpe: 58 ropov z obo-roženo roko, 12 političnih atentatov in 106 požganih samostanov v dobi treh tednov.

Obleganja

Ko je general Franco nato udaril iz Maroka na španska tla, da dvigne splošno vstajo, ki naj bi Španijo osvobodila boljševiske tiranije, se je večina madridskega prebivalstva, ki je težko trpelo pod nasiljem sodrge, seveda želelo vstajati pridružiti in se je tudi napravil tak poizkus, ki so ga pa rdeči zadušili in vse, ki so ostali živi, postrelili. Potem so rdeči hitro uredili obrambo, da ne bi mesta zavzel Francov tovariš general Mola, ki je bil zavzel vso staro Kastilijo. Nato se je začelo obleganje na črti, ki jo je zavzemal leta 1809 že Napoleon. Madrid se da namreč izvrstno braniti, ker je obdan na vse strani od visokega gorovja Sierra Guadarrame, ki dosega 2000 m višine ter od Sierra di Gredos, čije najvišji vrh šteje celo 2500 m, vmes pa teče cela vrsta drugih strmih hribov s strmimi pobočji in globelmi. Okoli Madrida so se vršile krvave bitke in v mesecih oktobra in novembra 1936 je bil general Franco na tem, da mesto zavzame, tako da se je rdeča vlada preselila v Valencijo

nje so vrne v njih duše. — Bolnica posluša zvo-njenje, v duhu vidi procesijo in svoje domače, ki molijo in prosijo za njeno zdravje. Še sama začne moliti, zvonovi zvone venomer.

»Za moje otroke, moj Bog, zaradi njih mi vrni zdravje!« — Toda nova misel se dvigne v njej: mar bi bili z njeno kmrtjo zares zapisani propadu, mar jih edino ona more obvarovati? Ali ni blake pomoči zanje, če ona res umrje? Saj bi vesdar ne bilo vsega konec potem! — »Ne, ne, moj Bog!« vzdihne, pretežke so zanjo te misli.

Zvonovi zvone in kličejo v spomin največjo daritev in najlepšo žrtev. Bolnica se zazdi, da poznavajo: »Daruj, žrtvuji!« ... Še molji in prosi za vse najboljše, a misel, da se bo le morala posloviti od sveta, jo muči. Zdi se ji, da niti zaradi otrok ne bo uslišana. Saj je tako zelo, zelo slaba. — »In če res ni mogoče, da ozdravim?« ... Zvonovi so še venomer peli: »Žrtvuji!« — »Za moje otroke, moj Bog, kakor bo všeč... tebi! Da bi bil oni srečni in dobri, da bi jih spremljal tvoj blagoslov... vzemi tudi moje življenje. Zgodil se tvoja volja...«

Ze so se vrnili Hribarjevi domov. Šli so k njej in videli, da je rahlo zasnela. »Odleglo ji bo...« Bili so veseli.

Noč. Vsi spe, le Hribar bdi pri bolni ženi. Vprašuje, če ji je bolje in trpi, toda ona noče govoriti. Čez dolgo ga šele zaprosi: da bi prišli k nji s sv. Zakramentom. »Zakaj?« — se ustraši mož. »Velika noč je,« odgovori ona in misli na daritev za svoje otroke.

Velika noč. Bolnica je srečna, ker so ji uslišali prošnjo. Vsi upajo, upajo...

Minil je dan. Noč poteka. Bolnica je slaba, trpi, toda ne toži. Njene ustne šepetajo: »Za moje otroke, za njihovo srečo, naj bo vse, kot je tvoja volja, moj Bog!«

V jutro velikonočnega ponedeljka se zori. Bolna mati išče otroke. Spa. Videla bi jih še rada, enkrat še, zadnjič, potem se bo ločila od njih. Toda spijo... Naj spijo torej, bolje ja zanje tako!

Ob njej stoji mož. Gleda ga, resno, dolgo, proseče. Nič ne reče, le k otrokom pokaže z zadnjo močjo svoje roke. Mož strmi vanjo, strmi... Govoril bi, toda kaj? Ne more. Ne zna.

»Tebi izročam svojo dušo...« molli umirajoča mati. Potem otrpne njena misel, pogled ostekleni in beseda za zmerom zamre. — Mož se sključi v bolesti, zatisne ji oči, komaj zavestno molli: »Daj ji večni mir! In ne vo, kaj storiti!«

Zunaj se budi vse nasmevano praznično jutro, ne vedo za žrtev, ki jo je doprinesla mati.

d Za velike noč bo treba naši mladini novo obleko. Cisto po cenil blagove boste dobili pri znani tvrdki Gorličar — Ljubljana, Sv. Petra, cesta 29.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA
V LJUBLJANI

NABOŽNO SLOVSTVO

PO IZREDNO ZNIZANIH CENAH!

MOLITVENIKI
ŠMARNIČNO SLOVSTVO
NABOŽNO MLADINSKO SLOVSTVO
NABOŽNO VZGOJNO SLOVSTVO
VERA IN ŽIVLJENJE

ZAHTEVAJTE CENIK!

oziroma Barcelono. Bitke med nacionalisti in rdečimi so se vršile že v tako imenovanem vseučiliškem predmestju Madrida, toda odpor obleganih je bil tak, da je general Franco sklenil, da vojsko konča na drugih boljševis in zavzame Madrid šele potem, ko bi bila ostala Španija osvobojena.

Klanje, požigi, plenitve

V mestu samem pa je vladalo pomanjkanje in nasilje, ki je sedaj doseglo vrhunec. Vlada je postala popolnoma boljševiska in socialistični ter liberalni ministri so bili golo orodje v njenih rokah. Znan je napad podiv-janih žensk na hotel »Ritz«, ko so bili poklani vsi gosti. Tolpa je razdejala in zažgala vse cerkve in samostane ter poklala redovnike in redovnice. Le kapucinski samostan so ohranili kot ječo za politične nasprotnike in za talce. Sodruga je nagnala v posamezne cerkve in samostane celo ženske in otroke in jih potem zažgala. Miličniki so dobivali za to delo 50 pezet za vsako ubito osebo, 25 pa za vsako požgano truplo. Ustanovila se je tajna policija po vzorcu moskovske GPU in zdaj so se začeli aresti, streljanja in mučenja na kupe dan za dnem. Oplenili so tudi vsa poslopja in privatne hiše, v katerih so bile umetnine, ter uprizarjali divje orgije. Pri tem se je naboli odlikovala ženska, proslula Passionaria. Nad vsako zmago nacionalistov so se rdeči maščevali s tem, da so začeli klati talce, ki so bili zaprti v prostore brez zraka, kjer so gladovali in umirali ne samo od glada, boleznj ter umazanije, ampak tudi zaradi mučenja, ki so bila na demonski način organizirana od sovjetskih strokovnjakov. Demokratična Evropa pa je k svemu temu molčala, da si so člani Akademije znanosti, kolikor jih je zbežalo v Evropo, junija 1937 na podlagi točnih poizvedb in lastnih izkušenj pozvali javno ves kulturni svet, da se dvigne proti taki grozovitosti.

Koliko so rdeči nakradli

Nato so se začeli letalski napadi na mesto, marksisti pa so divjali naprej in so v tem času izropali tudi enega najbolj slavnihih muzejev na svetu, znani del Prado in muzej Modernne umetnosti. Tudi so oplenili še vse, kar je ostalo, in znano je, da so ob tej priliki ministri rdeče vlade in njihovi prijatelji nakradili ogromno premoženje, ki so ga naložili v ino-

zemstvu in od katerega danes v Franciji, Švici in Angliji živijo. Tudi miličniki najboljše boljševiške legije, pod poveljstvom proslulega rdečega generala Listerja, so takrat nagrabili ogromno premoženja in ko so letos pribežali čez Pireneje v Francijo, so na avtomobilih prinesli s seboj zlata in dragih kamnov v več sto milijonski vrednosti ter so bili še ogorčeni, ko je francoska oblast ta bogastva zaplenila, da jih vrne pravim lastnikom...

Zadnja postaja križeve poti

Lani in letos pa je madridsko prebivalstvo, ki je po pretežni večini bilo na strani nacionalne vlade, prestalo zadnjo postajo svoje Kalvarije, v kateri more zaznamovati veliko mučencikov za vero in domovino. Potem, ko so letos zbežali teroristi in se je ustanovil na-

Kakšno doto je prinesla Češka Nemčiji

Po zasedbi Češke in Moravske pretekli teden, se je nemško ozemlje razširilo za 50.000 kv. km in sicer od 584.000 kv. km na 634.000. Prebivalstvo se je povečalo za sedem milijonov duš: od 77 milijonov na 84 milijonov. Če štejemo — kar lahko storimo — k veliki Nemčiji še slovaško ozemlje, je Nemčija pridobila še nadaljnjih 52.000 kv. km zemlje ter dva in pol milijona ljudi.

Se pomembnejše kakor to, so številke, ki kažejo ogromni gospodarski dobiček, katerega so Nemčiji prinesli na novo zasedene pokrajine. Pridelek žita v Nemčiji je z zasedbo teh pokrajin zrasel za 32% dosedanjega celotnega nemškega pridelka. Pridelek vina za 10%, izdelovanje piva za 25%, pridobivanje premoga za 18%, proizvodnja kemične industrije za 26%.

Na novo pridobljeno bogastvo najbolj jasno ponazarjajo naslednji podatki:

Velike tovarne.

Pod nemško oblast so s 18. marcem prišle naslednje velike industrijske ustanove: *Škodovi zavodi v Plznu*, za Kruppovi tovarni največja orožarna v Srednji Evropi, z 42.000 delavci in letno proizvodnjo 340.000 ton bronu, 360.000 ton jekla, 385.000 ton raznih izdelkov.

Balove tovarne v Zlinu, največja čevljar- na v Evropi z 32.000 delavci ter z letno proizvodnjo 20 do 30 milijonov parov čevljev.

Mestna pivovarna v Plznu, največja pivovarna na svetu z letno proizvodnjo od 2 do 5 milijonov hektolitrov piva.

Waldea & Comp. v Pragi, največja tovarna gumbov na svetu.

Češke delniške tovarne za zrcala s 15.000 delavci in z letno proizvodnjo od 60 do 300 tisoč ton zrcalnega stekla.

Thalnice Kosmanosy z 200.000 vreteni. *Automobilске tovarne Laurin in Klement* v Mladi Boleslavi z letno proizvodnjo od 10.000 do 30.000 avtomobilov vseh vrst.

Tovarne mehaničnih konstrukcij v Pragi z 11.000 delavci in z letno proizvodnjo od 200 do 300.000 ton.

Dr. Žvokelj Dominik

odvetnik v Kamniku

javlja da je preselil svojo pisarno z Glavnega trga na Graben št. 1 (kjer je pisarna g. notarja)

rodno-obrambni svet s polkovnikom Casadom in generalom Mijao na čelu, se je začelo za Madrid novo trpljenje, ker so se komunisti obrambnemu svetu, ki je imel namen skleniti z generalom Francom mir, uprli. Po ulicah so zopet streljali, napadali hiše in morili svoje politične nasprotnike, še več pa nedolžnih ljudi, ki so jih tudi oplenili. Danes to prebivalstvo plava v radosti, ker so minuli dnevi strahotnega pekla pod rdečim režimom.

Na koncu naj ugotovimo samo sledeče žalostno dejstvo: Skoraj vse slovensko časopisje, razen katoliško usmerjenega, je pisalo ves čas v prid boljševiške zmage. Kar prelistajte naše časopise zadnjih treh let od — od skrajnih levičarskih do nacionalističnih, edino »državotvornih« listov in prepričali se boste, kako so se trudili, da bi postala nesrečna Španija najvažnejša opora ruske sovjetije na zapadu!

Plavži Vitkovice s 35.000 delavci z letno proizvodnjo 750.000 ton jekla, 600.000 ton vlitih izdelkov in z dnevno proizvodnjo do 2000 ton železa.

Letalstvo.

Miles, Bendy & Comp., tovarne letal »Aviac«, z letno proizvodnjo 200 do 500 aparatov.

»Aero«, letalske tovarne v Pragi z letno proizvodnjo 600 do 1000 aparatov, letalske tovarne »Letovc«.

Tovarne letalskih motorjev pri Walterju in Škodi.

V nemške roke je prišel ves češkoslovaški vojni in civilni letalski park, ki je pred zasedbo štel 750 najmodernejših vojaških letal ter 34 civilnih potniških aparatov.

Vsa češka kemična industrija, izborna organizirana, s približno 700 tovarnami, 62.000 delavci z letno proizvodnjo 150.000 vagonov kemičnih proizvodov.

Industrija vžigalic z 21 tovarnami in 6000 delavci. Letno so te tovarne izdelale od 80 do 120 milijonov škatel vžigalic.

Papirna industrija s 60 papirnicami, s 50 tovarnami za papirno kašo, z 20 tovarnami za celulozo in 40 tovarnami za lepenko. Letna proizvodnja čeških papirnic je znašala 35 do 40.000 vagonov.

Lesna industrija je letno dajala 12 milijonov kub. metrov obdelanega lesa vseh vrst in 8 milijonov kub. metrov lesa za kurivo.

Sladkorna industrija je letno pridelovala 8 do 12 milijonov nečiščenega sladkorja.

Češko rudarstvo in industrije, ki so z njim v zvezi, je proizvajalo letno 8 do 10 milijonov ton premoga, dva milijona ton koksa in je zaposlovalo 41.000 delavcev.

Industrija alkohola s približno 900 destilerijami daje letno čez 600.000 hl alkohola vseh prst. Pri njej je zaposlenih 12.000 delavcev.

Poljedelstvo. Češko poljedelstvo, ki zaposluje okrog dva in pol milijona ljudi, daje povprečno na leto:

pšenice 10 milijonov stotov,
rži 13 in pol milijona stotov,
ječmena 12 milijonov stotov,
ovsa 13 in pol milijona stotov,
koruze 3.100.000 stotov,
krompirja 64 milijonov stotov,
cikorije za izdelovanje kavnih do-

datkov poldrug milijon stotov,
sladkorne pese 28 milj. stotov,
zelja 4 in pol milijona stotov,
sena 90 milijonov stotov.

Zivnoreja in perutninarstvo. Po zadnjih uradnih podatkih sta imeli Češka in Moravska:

4.500.000 volov, krav in telet,
990.000 ovac,
1.250.000 koz,
2.100.000 svinj,
610.000 konj,
16 milijonov kokoši,
2 milijona gosi.

Češko rudarstvo daje manjše količine zlata, srebra in bakra ter grafita. Dalje okrog 520.000 ton kaolina za porcelanske izdelke, od katerega so doslej izvažali 180.000 ton. Železnega kršca 70.000 ton.

Kamene soli 65.000 ton.

Gozdov imata Češka in Moravska 4 milijone 800.000 ha. 75% vsega drevja je smreka. *Usnje*.

Industrija usnja obsega nad 250 večjih strojar, ki dajejo posla okrog 13.000 delavcem in lahko na teden ustrojijo 150.000 volovskih koz. Češke usnjarne lahko tedensko obdelajo 20.000 koz. Industrija usnjenih rokavic je letno dajala 12 milijonov parov rokavic vseh vrst in je tvorila eno najvažnejših izvoznih panog za Češko.

ŠPANJA

s Zvesti tistim, ki so nas podpirali. Nestrani minister nacionalne španske vlade Sener je ob sklepu meščanske vojne izjavil tudi sledeče: »Nacionalna Španija želi sodelovati z vsemi državami, da doprineše svoj delež k pomirjenju Evrope. Toda vsekdar se bo zavedala in tega se morajo zavedati tudi drugi, da je špansko vprašanje rešil general Franco s pomočjo moči in hrabrosti španskega naroda na bojišču. Tudi bomo ostali neomajno zvesti nasproti tistim, ki so nas v tej državljanski vojski podpirali dejansko tako politično, kakor na naših bojiščih.

RUSIJA

s Zbližanje z Anglijo. Uradno poročilo o razgovorih, ki jih je imel angleški minister za čezmorsko trgovino Hudson v Moskvi pravi, da so se končali z uspehom in da se bodo v Londonu čimprej začela pogajanja za novo angleško-sovjetsko trgovinsko pogodbo. Hudson je med svojim bivanjem v Moskvi razpravljaval o vseh vprašanjih, ki se nanašajo na gospodarsko sodelovanje med Anglijo in Sovjeti. Imel je sestanek tudi z sovjetskim zunanjim ministrom Litvinovim. Ta mu je dejal, da so Sovjeti pripravljene politično in vojaško podpreti Francijo in Anglijo pri vseh njenih akcijah, če se Francija in Anglija obvezeta, da bosta podpirali Rusijo na Daljnem vzhodu, ako bi jo napadli Japonci. Vsa ta vprašanja pa naj končno reši mednarodni sporazum, ki naj bi se ga udeležilo čim več držav, ki vežejo svojo usodo na skupno obrambo.

ITALIJA

s Razno. Glavni urednik Mussolinijevega glasila »Popolo d'Italia«, Gajda, je dal izjavo, v kateri pravi, da se razmerje med Italijo in Francijo ne bo zboljšalo, dokler ne bo Francija zadostila italijanskim zahtevam glede znižanja pristojbin v Sueskem prekopu, glede po-

ložaja Italijanov v Tunisu in glede prometa v afriškem Džibutiju. — Generalu Francu je ob zasedbi Madrida čestital tudi Mussolini, ki je imel govor s balkona Beneške palače, v katerem je ta dogodek imenoval končni poraz boljše zveze v Evropi.

SLOVAŠKA

s Pretirane madžarske zahteve. Časopisje piše, da Madžarska ne zahteva samo vse pokrajine, ki so jo te dni nasilno zasedle madžarske čete, temveč tudi predele vzhodno od teh krajev. Skupno zahteva Madžarska od Slovkov 1700 kvadratnih kilometrov zemlje, na kateri živi 70.000 prebivalcev. Od tega številca je po slovaških podatkih 37.000 Ukrajincev in 26.000 Slovkov. Slovaški krogi ne izključujejo možnosti, da bi Madžarska za te pokrajine odstopila Slovaški nekatere druge slovaške kraje. Madžarska dviga glavo nekoliko previsoko. Kdor stoji, naj gleda da ne pade, pravi naš slovenski pregovor.

BELGIJA

s Državnozborske in senatske volitve so imeli 2. aprila v Belgiji. Izid je sledeč: 1. Katoliške stranke 73 sedežev, do sedaj 63 (+10); 2. socialni demokrati 64 sedežev, do sedaj 70 (-6); 3. liberalna stranka 33 sedežev, do sedaj 23 (+10); 4. flamski nacionalisti 17 sedežev, do sedaj 16 (+1); 5. komunisti 9 sedežev, do sedaj tudi 9; 6. rekisti 4 sedeže, do sedaj 20 (-16); 7. neodvisni 2 sedeža, do sedaj 0. — skupno število poslancev znaša 202. Volitve v senat, ki so bile tudi ono nedeljo, pa so prinesle sledeče izide: 1. Katoliške stranke 38 sedežev, do sedaj 34 (+4); 2. socialni demokrati 35 sedežev, do sedaj 39 (-4); 3. liberalna stranka 16 sedežev, do sedaj 11 (+5); 4. flamski na-

cionalisti 8 sedežev, do sedaj 5 (+3); 5. komunisti 3 sedeže, do sedaj 4 (-1); 6. rekisti 1 sedež, do sedaj 8 (-7). Nadaljnjih 66 senatorjev bodo volili tako, da jih senat sam izbere 22, 44 pa jih bodo izvolila pokrajinska zastopstva.

ČEŠKA

s Molitev za domovino. Po čeških cerkvah se moli zdaj ta cerkvena molitev za do: movino: »Molimo! Gospod, bodi nam, svojim služabnikom, milostljiv zaradi zaslug naših svetih patronov: Marije, Jožefa, Petra in Pavla ter Klimenta, Vojteha, Jana, Vita, Vaclava, Kristina z brati, Jana Nepomuka, Cirila in Metoda, Prokopa, Klementa, Marije, Korduke, Ljudmile, Anežke in Zdislava, da bi bili z njihovo neprestano molitvijo ohranjeni od vsega zla po Kristu Gospodu našem, amen!« — Uradni pozdrav na Češkem bo odslej »Vlasti zdra« — to pomeni: »živel domovina«, z dvigom desne roke. — Vsi častniki bivše češkoslovaške vojske bodo ali upokojeni, ali pa bodo prevzeli vodilna mesta v novi češki delovni fronti — pravi odlok vrhovnega poveljnika češke vojske Sirovega. — Večino češkega vojaštva, ki je bilo pod orožjem že od lanskega septembra, so poslali domov, s čemer se je češka samostojna vojska razšla.

NEMČIJA

s V skrbi za nemško manjšino v Jugoslaviji. Nemški notranji minister dr. Frick je večeraj imel govor, v katerem je obravnaval položaj tujih manjšin v Nemčiji in nemške manjšine v drugih državah. Dejal je, da je primerjava nemogoča z ozirom na ugodne razmere, v katerih žive tuje manjšine pod nemško oblastjo in na pravice, ki jih uživajo. Položaj nemške manjšine v tujini je dosti slabši. V dokaz svoje

trditve je minister navajal Poljsko in dejal, da nemško-poljski sporazum o manjšinah, ki sta ga obe državi sklenili leta 1937, ni zadovoljivo in končno rešil tega vprašanja. Pred kratkim so se v Berlinu začela nova pogajanja glede poljsko-nemške manjšine. Frick je izrazil upanje, da bo ta pogajanja zadovoljivo rešila vsa manjšinska vprašanja, ki jih je treba urediti. Nemški notranji minister je dalje tudi izrazil željo, da bi položaj nemške manjšine uredila tudi Jugoslavija, ker Nemčija polaga največjo važnost na mirno in prijateljsko sodelovanje z našo državo. — Naša želja je samo ta: Pravice jugoslovanske nemške manjšine naj bodo točno take, kakor so pravice naših bratov v Nemčiji.

s To in ono. Na ameriškem poslanstvu v Berlinu so odpustili vse pomožno osebje za nedoločen čas, iz česar sklepamo, da Amerika ne misli več pošiljati svojega poslanika v Berlin, katerega je pred meseci odpoklicala. — Nov trgovski sporazum sta podpisali Nemčija in Argentina, ki bo na leto prodala Nemčiji 100.000 ton žita in 100.000 ton zmrznjenega mesa.

DROBNE NOVICE

100 novih najmodernejših bombnikov je spet naročila francoska vlada v Ameriki.

36. svetovni evharistični kongres bo leta 1942 v Španiji. (35. bo 1940 v Nici v Franciji).

Glavni poveljnik bivše rdeče španske armade Miaja se naseli v Afriki v francoskem Alžiru kot zasebnik.

Češka delavska stranka (socialisti in komunisti) se je razšla.

Skrivno madžarsko oddajno postajo so odkrile slovaške oblasti v Prešovu.

»Orel« se bo imenoval nov slovaški denar.

RAZNO

Žuželke in sladkor. Italijanski raziskovalec C. Nitti je objavil v časopisu »Sapere« podatke o svojem večletnem opazovanju čutil pri žuželkah. Ugotovil je, da občutijo metulji, muhe, čebele in dr. okuz samo po prisrskih na zadnjih nogah. Omenjeni prisrski so izredno občutljivi. Muha je 1200 krat dozvetnejša za sladkor v vodi kakor človek. Čebela, ki se spusti na cvetko, najprej preizkusi z nožicami njeno sladkost. Prične nabirati med samo, če vsebuje rastlino nad 15% sladkorja. Ugotovi to vsebino bolj hitro in točno kakor kemik v svoji delavnici. Čretje, ki ima manj kakor 15% sladkorja, nikoli ne privabi čebele.

Pravijo, da imajo najokusnejše meso na svetu — ovce s Falklandskih otokov.

Človek odpre in zapre vake 4 milijonkrat na leto!

Zanimivo je pri tem, da so te živalice popolnoma slepe. Tudi človek ni pred njimi varen in če se zgodi, da napadejo kakšno človeško biva-

Besede

(Povest)

Spisal N. Velikonja. Ilustriral akad. slikar L. Šušmelj
Slike iz tromesečne kronike o naših kraljih.

Krošnjar je popravljal blago pred seboj ter napel astnice. Rahlo je začel žvižgati. Njegov pogled je plaval čez zagorele njive in travnike. Povsod suho! Krompir na njivi je uvel pripogibal stebela, repa in solata sta postajali trdi in leseni ter šli v cvet. Na visokem drevesu ob jami je žagal škrtaz. Skrbno so že zaklepali kapnico, »da ne padejo pijanci v vodo. Saj veste, kakšni so!« se je glasil odgovor. Na leskovem grmu je ščeбетala sračka. Leska je bila vsa belo pikasta in umazana; Slavko je široko razlagal, da ne more najti gnezda. Da gre in gre, pa da sračka zleti, ščeбетa in se dere, kakor da je vse njeno. »Pa ni, to je našel!« Še pokazal je z roko. Brest pri leski je že kazal rumenkaste liste. Ose so brenčale okoli male luže na kamnu. Sonce je žarelo in žgalo, naj njivami je trepetal vroči zrak, kakor bi razpredel velike pajčevine. Zemlja je že pekla in njene razpoke so bile kakor žejna usta.

Krošnjar je sedel za mizo in izvlekel krivač. Odprga je, poizkusil ostrino ter prerezal trsko, ki jo je dvignil s tal. Podložil je krošnjo, da ni stala poševno, kakor bi imela samo eno nogo. Zima je imel občutljivo oko za vse. V griču se je zamolklo glasila kukavica. »Le kukaj!« je godrnjal. »Zdaj imam svoj denar!« In je trdno verjel, da moraš imeti denar, če slišiš kukavico. In misli! Oh, Jernej ni bil brez misli in želja!

Kušinka mu je prinesla pivo. Zahvalil se ji je in nalil v vrček. Kakor da ni videl, kako je pogledala težko naglavno ruto, ki jo je bil kar tako vrgel čez drobnarijo.

Ni še odšumela v vežo, ko je prišel mežnar. Ze od daleč je mahal z roko.

»Gospod da je vozniku nekaj rekel. Povedal mi je in mi rekel, da ne smem povedati. Da država ni dolžna dvajset metrov drv. Če ni določeno, jih gotovo ne bo dala. Dolžna da je samo deset. Pa zdaj, ko tako pripeka, bo že, toda pozimi, pozimi! Kdo pa naj zdrži na tem zbrisu? Država? Ona je na gorkem, toda farovž!«

»Da ni dolžna! Zakaj pa daje?«

»Kaj vem?« je rekel Luka.

»Seveda, če so papirje našli šelo zdaj!« je prikimal z glavo krošnjar. Hotel je nekaj reči, ko je prinesla Kušinka solate in velik kos kruha, na drugem krožniku pa je bila mesena klobasa.

»Ali ste slišali?« je vprašal Zima.

Pogledala ga je in njene žive oči so se zasvetile, kakor bi sonce posvetilo na nikljaste vilice.

»Država da je dolžna župniku samo deset in ne dvajset metrov. Našli so papirje in zdaj ne da več!«

»Res!«

»Ne daj!« je dejal krošnjar.

»Kaj bo, če ne da?« je vprašal Luka.

»Kaj bo, ali bo župnik zmrzoval ali pa kmetje se-

kali, da bo kurile!«

Po jedi je krošnjar prodajal ruto.

»Nimam denarja!« je rekla.

»Vam pa dam na upanje!« se je smehljaj. Nagnil se je k nji in zašepetal: »Pa še to! Koliko otrok imate? Štiril! Dovolj. Vzemite še to. Zdaj tega mnogo prodamo. Ljudje so se naveličali garati in trpeti za druge. Saj ne ostane nič za življenje. In če se življenje prepreči, ni življenja in če ga ni, se ne prepreči. Ne bi prodajal stvari, če bi jih ne amel. Država že ve, kaj se sme, ker vojaki so le njeni in jih rabl. Kupite!«

Na vasi

Na hribočku prislonjena vasica je vaa zavita v zelenje dreves, da se niti ne razloči posameznih hišic. Izgleda, kot da čuva drevje hiše in obratno ter s tem kaže na skupnost usode na prav iskren način. Prav nič ne moti tibega sožitja sprememba, ko odpade staro drevo, da naredi prostor mlajšemu, ali stara bajta novi hišici. Poslopja slone druga ob drugem, kot da bi se zavedala, da mora biti tako, če naj obstojajo v miru naprej. Saj so nevsčnosti, če se pcelopje dviga tako, da zakriva manjše ali vendarle v soglasju je pokoj.

Na vasi je živ-žav, kjer se pode otroci ter nezavestno uživajo vaukdanjo brezskrbnost. Odraščalih se ne vidi, vse je na delu. Le ob nedeljah se spremeni vaška alika, ko se vas praznično obleče. Dopoldne vse bolj mirno, zato da je popoldne več življenja. Ali slika vasi ne izgleda več tako kot nekaj? Ksko domače, kat velika družina se je predstavljala vas ob nedeljah. Po jutranji maši so se zbrali gospodarji in starejši vaščani na posevet in kramljanje bodisi na klopci pred kako hišo ali pod lipo. Mlajši so prisluškovali. To je bil že star običaj. Niso prišli vsi ali vendar večina. Pričelo se je z vaškimi, že tako malenkostnimi novicami. Nato so prišle na vrsto novice iz okolice, vesti iz časopisov. Modrovalo se je tudi o državni politiki. Vse pa v lepem soglasju, bolj v pouk kot zabavo. Oglasil se je kak vaščan, ki se mu je pripetilo kaj nevsčnega bodisi pri živini, orodju in slično. Takoj je bil pri roki nasvet ali pouk starčka, ki je navedel poleg tega kak slični primer. Opogumil se je vaščan, ki je imel spor a sosedom, in opisal je dogodek. Padala so razna mnenja in nasveti, do podrobnosti se je vse pretehtalo. Mlajši se niso oglašali k besedi. Končno je kak starček povedal svoje mnenje, prav nič določnega in vendar tako, da je mogel prizadeti a pridom uporabiti nasvet. Zaveš skupnosti je bila tako močna, da so se rešili

spori, radi katerih bi se danes vlekle dolgotrajne tozbe. Čeprav se je povzročitelj več ali manj branil in ugovarjal, se je le uklonil. Popravljen in že pozabljen. Lep način rešitve se je vsem globoko vtisnil v spomin za morebitne slične primere... Verjetno se niti zavedali niso, da so taki posveti nad vse koristni. Tako je bilo prej, ko so sami kot otroci poslušali starejše. Zakaj bi ne bilo dobro sedaj, ko so sami vstopili na njihova mesta? S tem so pokazali, da so medsebojno neprisljiljeni razgovori in posveti se najbolje jamstvo za mirno sožitje. Drug drugemu so na ta način jemali skrb in živeli v večji povezanosti kot dandanes.

Kakšna je sedaj po vojni orisan skupnost? Ali jo še imamo? Nastopila je silna sprememba, ki je v škodo naši vasi. Tiste domačnosti ob praznikih se ne opaža več. Saj je se tu in tam ohranjena. Nov rod doraščča, ki ne ve dosti več o vaški povezanosti. Res je, da gospodarske prilike preusmerjajo tudi običaje. Res je, da se danes hitreje živi kakor prej. Nobene stalnosti ni, vse je v iskanju za nečem novim. Navodobni pojavi pljusajo iz mest tudi na deželo. Vse to je resnično. Toda kje je naša odpornost? To, kar se je v teku stoletja izkazalo koristno za vasi, to naj ostane. Naša vas, naš eteber naj bi ostala v tem pogledu taka, kot je bila. Dovolj je, da se vidi vse slike strani za naš narod po mestih!

Kaj pa rahlja dandanes našo skupnost po vseh? Naj navedemo samo nekaj primerov. Gostilne so ob nedeljah in praznikih prenapolnjene, iz tega dejstva izvira večji del vse, kar razkrajja vaško skupnost. Koliko preprirov, koliko tozba in solza ima svoj početek prav v gostilnah. To je prav zanimiv pojav, da so gostilne polne, ko se največ toži o slabih časih. Duh razdvojenosti iz gostiln se širi po vasi. Nič več se ne opazuje stare odkritosti, vaak živi bolj zase. Posveti mož postajajo redkejši, ker se gre rajši v gostilno pomenkovat. A konec pomenkov? Beseda da besedo, žaljenje časti, morebiti še tozbe, stroški, jeza in maščevalnost, zanemarjanje posestva. Kako neprijetno je življenje, če se sosedje ne morejo videti. Če stopiš na sosedov svet, je že prepri. Če mu rečeš krepko besedo, je že užaljen. Ako šepa kokoš, je kriv sosed. Potrpežljivosti ni več, takoj je oženj v strelci za še tako neznanatno zadevo. Za zmerjanjem sledi pot na sodišče. Nad vse je žalostno gledati, kako se kak kmet neprestano vrti bodisi pred sodnijo ali pred pisarno odvetnika. Saj ni sodnija za to tu, da bi reševala samo prepire na vasi. Zato bi kmetu svetovalo: »Če si užaljen, pojdi domov in sprizjani se epet

Neredna stolica

upliva na ves organizem.
Dok. osredstvo za odva-
jati, ki zanesljivo deluje
in ima prijeten okus, je

DARMOL

s sosedom. Odpusti mu, ali pa potrpi, če se ti zdi, da trpiš še tako krivico. Lažje in cenejše boš tel preko tega, kot da se obračaš v mesto. Mesto in vse v njem živi svoje življenje in ne razume vaščana. Prečitaj si pesem Simona Gregorčiča, ki pravi, da je pravica in enakost samo v grobu. Če ne poslušaj glas pameti, boš silno razočaran, ko boš moral po sodbi spoznati, da velja še vedno ljudski pregovor, da kdor išče časti po sodnjah, da nima časti.

Če imaš sitnega sosedo, potrpi in potoži starejšim, ki ti bodo svetovali, kako da se poboljša s sosedom. Ako ee ti dozdeva, da je meja premaknjena v tvojo škodo, posvetuj ee s sosedom, priliegni ee druge vaščane, da se v miru uradi meja. Geometer bo na novu izmeril parcel brez večjih stroškov. Nikdar ee ne odtujuj vaški skupnosti, saj uči vaukdanje življenje, kako odvisni smo drug od drugega. Vedno se posvetuj v zamotanih zadevah z vaškimi in če vidiš, da ne gre drugače, vprašaj »Domoljub«, ki bo prav na ustrege utemeljeni želji. Piši in vprašaj.

Če vidiš sosedo v stiski, pomagaj mu, nikar ga samo ne pomiluj. Beseda ne zaleže, kjer je treba dejanj. Kako hvaležen ti bo, skušal bo uslugo vrniti ee z večjo uslugo. Stori tako tem rajše, čim vidiš, da je sosed revnejši od tebe. Pridobi si boš veliko iskrenih prijateljev in zaživel zadovoljno, čeprav skromno življenje. S tem boš pripomogel pozitiviti vaško skupnost, ki je nekaj bila prav živa, a eedaj ponehava. Ravno današnja doba nas živa opominja na to, da gojimo ne samo skupnost vasi, ampak da mislimo tudi na mesta, ki naj z vasio vred tvorijo narodno skupnost. Saj nas ee okolica vasi, vse zelenje in drevje uči, da je samo v mirnem sožitju in medsebojnem pomaganju možna človeka vredno življenje.

VINA Vam nudi Centralna
vinarna, ljubljana,
v svoji posodi nuzgodneje.

OVEN milo

Ponez Slovenc
je čisto in duhteje perilo.
Perite z »Ovena« terpen-
tinnim milom in zadovoljni
boste! Domač izdelak!

Kušinki je planila kri v lice; zameglilo se ji je pred očmi.

»O, pri nas pa tega ne rabimo!« je rekla ogorčeno. »Smo zdravi. In že se kaj prenesemo! To so mi že rekli, ko so prišli s Saleburškega. Tam so videli. Pa mi smo zdravi, da veste!«

»Prav!« se je sladkal Jernej. »Prav, če ne potrebujete, pa ne. Trгоvec mora imeti vse. Med nabožnimi knjigami tudi druge in med svetinjicami hudiča. Kar ljudje kupijo. Pa za moža tole!« Izvlekel je z jelenovino okovan nož. »Kar vesel ga bo, ker je takšer nož za dvajset orodij. Cepe vleče, obrože napenja, žeblje ruje, vijake suče in vsaj še dvajset drugih. Če bi ga kje drugje ponujal, bi zahteval vsaj še enkrat toliko, pri vas, ki veste ceno, povem po pravici.«

Nož je kupila, ko mu je zbila na ceni tri krajcarje ter mu plačala vse in tudi nato porožljala z denarnico.

»Ali naj začnem z dražbo?« je dejal Zima, ko je izročil nož. »Tako je poceni, da me spravite na boben!«

»No, no!« je dejala, pa se ni nič več smejala, tako jo je prej pretreslo.

»Samo, da bo Dreja vesel! O, če je mož vesel, je vse židano!«

»Dedi skupaj držite!« je rekla ter mu pomagala oprtati, potem pa se obrnila in šla v hišo. Na pragu ji je priletel nasproti Slavko. Nenadoma ga je objela in pritisnila nase. Deček ni bil vajen in jo je začudeno pogledal.

»Mama, ti imaš pa solze v očeh!«

»Sonce je!« je rekla.

»Meni pa ni!«

Deček je poskočil in izginit za hišo. Kušinka je strmela za njim, kakor bi nekaj poslušala v sebi, potem

pa vsa tamasta, kakor je rekla, če se je je lotevala omotica, odšla v vežo.

Jernej je za hip gledal ves začuden.

»Če pa država drv ne da, ne da!« se je obrnil k Luki, ki ni razumel Kušinke. »Samo deset da, kakor je pisano in v tistih papirjih ne bereš več. Zato pa so župniku odpovedali. Ne morejo nič zato. Kar je pisano, je pisano. Če bi hoteli kaj več, bi jih še prijeli in bi morali vračati iz svojega. Deset metrov pa tudi ni beraška širena hodne niti. Je nekaj več! Vidiš, tako je!« je zgovorno potrkal s palico pred seboj.

»Prav!« je rekel mežnar in potegnjl z rokavom umazane srajce čez mizo. Murček v ušesu mu je bingljjal kakor robida. »Občina bo morala tudi to urediti. In za šolo. Tudi šola da več navržejo, kakor je država dolžna. Samo dvanajst metrov da je pazisano, dajali so pa več. Povsod ščipajo, kakor bi to zneslo milijone!«

»Tudi šola?« se je začudil Zima ter se obrnil. »No, če Otlíčane zaradi farovža, naj Dolčane zaradi šole. Samo hudo bo in občina mora nekaj reči. Zakaj pa je tajnik? Tajnik naj napiše: »Vzeli ste drva farovžu, vzeli šoli. Ali naj ljudje prinese vsako nedeljo poleno v farovž in otroci vsak dan v šolo?« Mlakar bi udaril po mizi, da bi zleteli kozarci! Kaj bo novi župan, bomo videli. Mlakarja pa je bilo škoda! In na taki lepi cestil. Če mu ni kdo narezal prečk, da se je kolo sesulo in voz omahnil. Gotovo je kdo narezal! Mlakar pa je mrtev! Da mu jih je nekdo našagal! Zdej je mrtev!«

Tako je prepletala domišljija resnico.

»Mrtev! Jokal sem, ko sem kopal grob!« si je brisal Luka čelo. »O, Mlakar je bil mož! Kakšen mož!«

»Kolo se je zdrobilo in Mlakar je padel! Če bi bil on živ, bi država niti ne črhnila. Njega so se gospodje

lišče, tedaj se spuste domačini v beg in se ne vrnejo v vas, dokler se niso prepričali, da je šla nevarnost mimo. To se pa zgodi šele tedaj, ko je mravljična armada poržla vse živo in mrtvo, kar je izalečila v šotorskem naselju. Da je napravila s tem veliko škodo, je jasno, a tudi brez koristi ni takšen obisk nikoli, saj so mravlje pospravile tudi vse mrčes in vso golozeh, kar se je drži človeških naselij.

Ana — najbolj priljubljeno žensko ime! — Svedaki profesor Kerleon se mnogo bavi z imeni. Nedavno je dognal, da je med ženstvom najbolj priljubljeno ime Ana. An je po njegovih številkah največ na svetu. Ne samo med Germani in Romani, tudi med Slovani je Ana zelo priljubljena. Po njegovih računih je danes vseh An na svetu okroglo 94 milijonov. Potokljko so rekord Marije, katerih je na svetu okoli 90 milijonov. — Torci, živele Ane!

Neka žvedska tvornica za brikete (premož v kockah) je začela izdelovati brikete iz olja za kurjavo avtomobilov.

Veliko delo o slovenski kmetski umetnosti

rodno ornamentiko, ki je bila že zdavnaj zavržena, ki pa je ohranjevala v sebi lepoto neprecenljive vrednosti.

Prof. Grebenc je izdal sedaj knjigo, ali bolje rečeno zbirko prekrasnih barvanih ali risanih motivov slovenskega sloga in slovenske ornamentike. Slovensko ljudstvo mora biti na tako zbirko ponosno. Sej to je njegova duhovna lastnina, in je prof. Grebenc kot vesten človek to zbral, uredil, narisal in objavil. Ponosna pa mora biti tudi sloveska banovina, ki je to knjigo izdala na lastne stroške. Ze do sedaj je bilo mnogo povpraševanja,

toda tudi če bo knjiga do zadnjega kosa prodana, nikdar ne bo poplakan več desetletni trud profesorja Grebenc in stroški banovine, ki so neprecenljivi. Knjiga namreč pomenja pravo zakladnico idej in osnutkov in kar je glavno — vse je domače, vse je iz našega nadarjenega naroda ustvarjeno. Priporočamo knjigo vsem, ki imajo količjak opravka s stavbami, s pohištvom, z zunanjo in notranjo opremo človeških bivališč. Naše podeželje mora biti zopet slovensko, tudi na zunaj! Posegajte po njej, lastniki hiš, kmetovalci, mizarji, industrialci, učitelji in duhovščina! Ne bo vam žal sorazmerno malih nabavnih stroškov za knjigo, zakaj hišo, ki jo boste opremili po načrtih profesorja Grebenc, boste ustvarili kot dragoceno in tipično slovensko lastnino!

Ob 30 letnici Zadrúžne šole

Letos je minulo 30 let kar je bila ustanovljena v Ljubljani Zadrúžna šola. Prav za 30 letnico je bila šola povečana v dvorazrednico in prvi dijaki drugega letnika so za ta pomembni jubilej koristne ustanove priredili v dneh 24. in 25. marca poučno potovanje v mariborsko okolico. Ogledali so si Maribor in njegove zanimivosti, predvsem pa državno vinarsko in sadjarško šolo, kjer jim je prijazni profesor agronomije Šifnar razkazal vzorna gospodarska poslopja, lepe sadovnjake in vinograde. Posebno pa jih je zanimalo novo moderno sadno skladišče, v katerega se lahko vskladišči pet vagonov sadja. Iz Maribora jih je peljala pot naprej v Rušo. Tu so si ogledali veliko tovarno za dušik. Inž. Josip Teršan jim je razložil postopek izdelave raznih umetnih gnojil in drugih kemikalij. Iz Ruš so šli še naprej proti severni meji, na Falo, da so si ogledali drugo največjo elektrarno v Jugoslaviji. Tudi tu jim je inž. Josip Rus razkazal in razložil poglobitvene zanimivosti te ogromne naprave, katerim so se fantje upravičeno čudili.

Poleg teh zanimivosti so si ogledali še banovinsko gospodinjstvo in kmetijsko šolo na Svečini in posestvo Jareninskega dvora. Mladi zadrúžniki so bili povsod prijazno sprejeti in primerno pogoščeni. Potovanje je vodil profesor Dolfe Šauer in so mu fantje hvaležni za lep in točno izpeljan program. Posebno so pa hvaležni še Zadrúžni zvezi in banki upravi za izdatno denarno podporo, ker je na ta način je bilo

mogoče izpeljati to lepo zamisel. Veselih obrazov in s pesmijo na ustih so fantje hodili iz kraja v kraj, občudovali lepoto slovenske zemlje in širili svoje mlado obzorje. Prav posebne važnosti pa je bilo to potovanje za nas »Kranjce«, ki doslej »Štajerske« še nismo dosti poznali in smo živeli v tistem napačnem pred-sodku, da je lepa samo naša Gorenjska. To pot pa smo videli na lastne oči, da je tudi »Štajerska« lepa dežela in v gospodarskem oziru v marsičem bolj napredna kakor »Kranjska«. Pa tudi to smo spoznali, da so »Štajerci« postréžljivi ljudje, saj so šli v vseh ozirih na roko in dali pokušati pristna štajerska vina, kakršnih se na Kranjskem nikjer ne dobi.

Vse to si bodo mladi zadrúžniki ohranili v lepem spominu na tiste dni, ko so polagali izpite na drugem razredu Zadrúžne šole in se odpravljali na delo za povzdigo in napredek slovenskega zadrúžništva po znanem zadrúžnem načelu: vsi za enega, eden za vse!

Vsem slovenskim kmečkim ljudem speročamo, da be letošnji kmečki tabor v Celju v nedelje 30. aprila. Tabor prireja Kmečka zveza, ki vabi k udeležbi vse slovenske kmečke ljudi! Da, vsi zavedni slovenski kmetje se bodo v nedeljo 30. aprila sbrali na svojem taboru v Celju! Zakaj?

Naši pisatelji in pesniki, jezikoslovci in prosvetitelji so gradili svoja dela na temeljih, ki jih je zgradil sloveski kmet: naše narodne pesmi, naše izreke, naš slovenski jezik in naše narodne običaje. Ostalo pa je neizrabljeno še nekaj, namreč naše narodno premoženje, to je naš slog v naših hišah in na našem pohitvu. Prof. Grebenc se je trudil nad trideset let, da je izrabil vse bogastvo naše narodne ornamentike (okrasja) in našega narodnega sloga, pri tem pa je preučil do malega sleherni slovensko vas in včasih tudi kakšno na-

Nov »poklic«. V Londonu je stal pred sodnikom mož, čigar življenje je kaj svojevrstno. V zadnjih 15 letih si je 57 krat skušal vzeti življenje, sedveda samo navidezno, da je izval pomilovanje drugih in si lažje izprosil njihovo pomoč. Štirikrat je skočil v reko Temzo, trikrat v morje, devetkrat si je prerezal žile, 31 krat je vzel strup in desetkrat je iznašel še druge načine »samomora«. Običajno se je nastanil v kakem imenitnem hotelu in e svojo zvijačo, ki jo je seve dobro pripravil, ukazal goste. Z darovi je živel po knežje, dokler niso odkrili njegove goljufije. Pred sodnikom je izjavil, da njegov »poklic« nikakor ni lahak ali prijaten.

Črno satovje imajo Čebela v Birmi, v zapadni Indiji. Te čebela so prav majhne in bivajo v votlinah dreves, ki imajo črno smolo.

Narodi, ki ne jedo mesa, ka n. pr. Hindi v Indiji sploh nimajo raka v želodcu; dobijo pa raka v ustih, baje zaradi zvečenja raznih rastlin (»betle«).

Gostje so tudi po 60 do 70 let stare.

bali. Meni niso hoteli dati patenta. — Obrtni list je bil njemu patent. — »Da jih je dovolj! Če bi ga videl! Čez teden me je gospod glavar sam poklical in mi ga dal v roko. Ne po poštil v roko! »Tu imate, ker smo dognali, da je potreba! Dognali? Kako pat! Dognali! Niti kihnilo niso! Mlakar jim je svojo povedal! Zdaj imam patent in hodim od hiše do hiše! Zdaj je potreba!«

Obrnil se je.

»Če bi bil on župan, bi ne jemali ne župniku, ne šolji! Kolo pa je bilo narezano in se je zdrobilo!«

»Da se jelec je vprašal mežnar.

»Če rečem!«

»Če bi bil on živ, bi ne mislili na organista?« je poizvedoval Luka.

»Ne bil je že za grobljo odgovoril Jernej.

Odšel je. Rumenkasta krošnja je spet škripala kakor nenamazan voz. Pred sončnimi žarki ga je skrival širok slamniki, kakor ga imajo kosci. Sel je mimo kala in na zgonjah zmagal z glavo. V kaliču se je videlo dno in kačji pastirji so obletavali belouško, ki jo požirala žaba. Zaba se je otepala ter obupno kvakala. Jernej je zamahnil s palico, da se je belouška zvila v trstje ter pustila žival, ki je zbegana in prestrašena planila pod vodo.

»Suša se že vidi!« je momljal ter spet sladko privzdignil ustnice. »Vse bo zgorelo, če bo trajala. Trava je uvela, otave ni nič; kar požgano je za redmi. Zdaj je še čas, da se kaj prodal! Ko suša pritisne, bo stiska, stiska! Potem bo denar samo še pri onih, ki so pri cesti!« Mislim je na krčmarje in voznike.

Sel je, da bi prodal svoje škarje in nože, orglice in konjičke, rute in ustnike, čevljičke in lepe zaponke, ki so bile svetle ter so imele velike pisane zvezde iz ro-

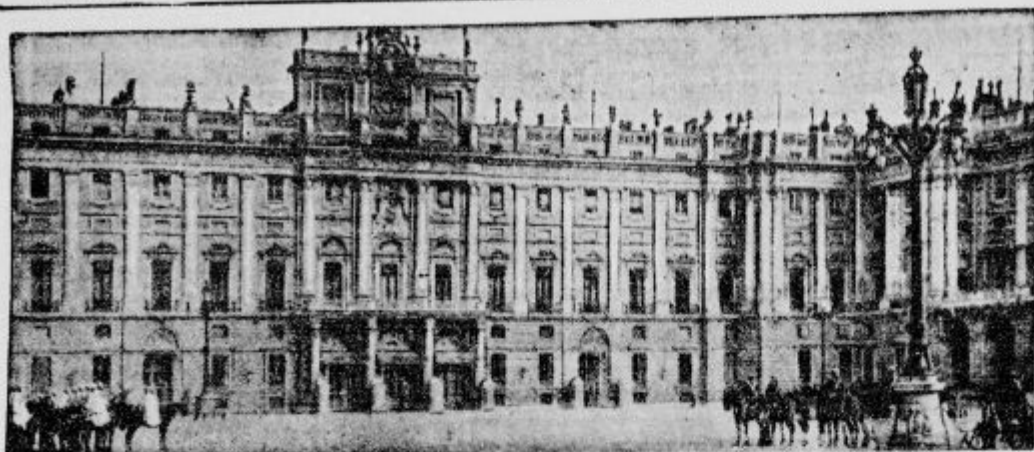
ženega papirja. Dekleta so jih tako rada imela za laso in da so fantom pripete šopke za klobuk.

In pri svojem opravku je potreboval novice: po svoje jih je prikrojil, da so bolj tekle. Domašljija mu je vedno pripetala. Pripovedoval je in zraven razkladal svoje blago. Kjer so bili otroci in dekleta, je bilo lahko. Podaril je malenkost in ga niso mogli pustiti brez vsega, »ker je bil tako prijazen. Mladim ženskam je tudi pošepetal na uho, da ima nekaj posebnega. »E, trgovec je trgovec in mora imeti vse! Če pa ljudje vprašajo in hočejo imeti to in ono. Saj je država dovolila, država, ki potrebuje denar za davke in fante za vojake. Življenje je življenje!«

In rekli smo že, da je imel še skrivno željo. Kadar je šel mimo Mlakarjevega kala, je vzdihnil. Ferlutova hiša! V njej je imel Bizjak trgovino. Pet poti se je križalo, otroci so mimo šli v šolo, od maše so hodili tam mimo ter ni mogel nihče mimo oken, če je bilo v njih pisano blago, svetla posoda in na vratih bičevniki. In Bizjak je otrokom delil sladkorčke, če je kdo videl. Da ima otroke rad. Naučil se je tega pri Jerneju, Jernej pa je vedel, da otroci povedo, če jim daš, ako nobeden ne vidi, in da je to še boljše za materino sree, ker potem pridejo v štacuno radi ter se na vagi toliko pritrže, kolikor dobe cukrčka. Nihče ni na škodi in prijatelj imaš povsod.

»Da bi ne bilo Povhovega! Denar ima ter je pri Pračka že govoril!«

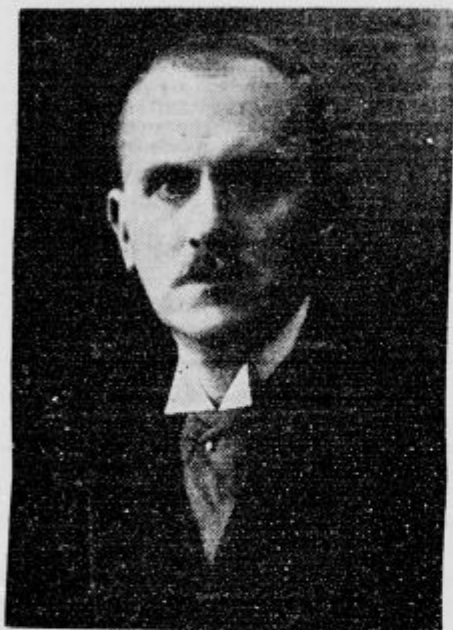
Pračka mu je bil povedal in mu je tudi rekel, da bo Mako poročil Rozo, Rozo, ki se je učila pri Prački in je zdaj doma. Ko je zadnjič šel mimo, je nekaj šivala ter se mu nasmejala, ko je vprašal, če bo bala. »Bala?« je dejala. »Če bi me kdo maral!«

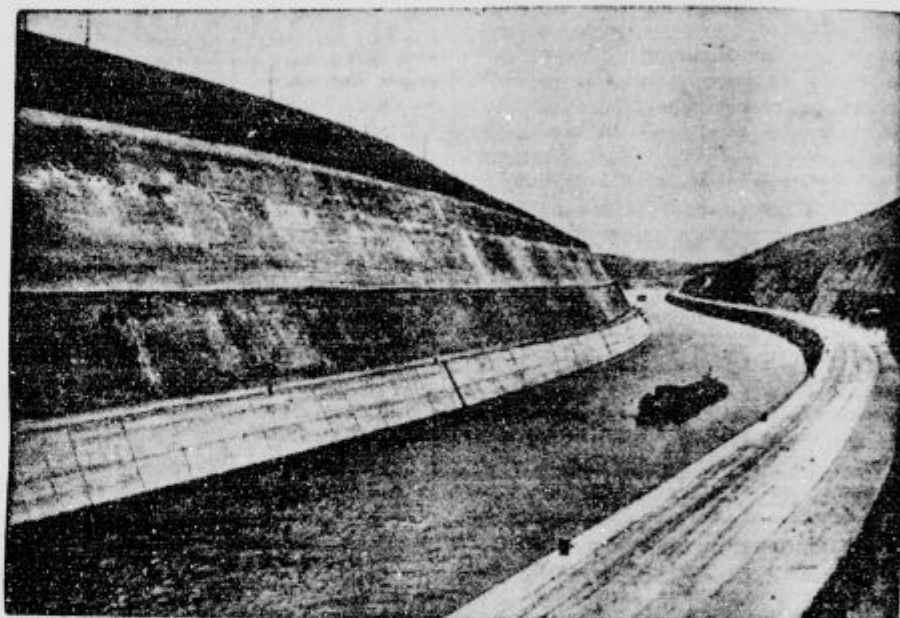
Kraljevski grad v Madridu.

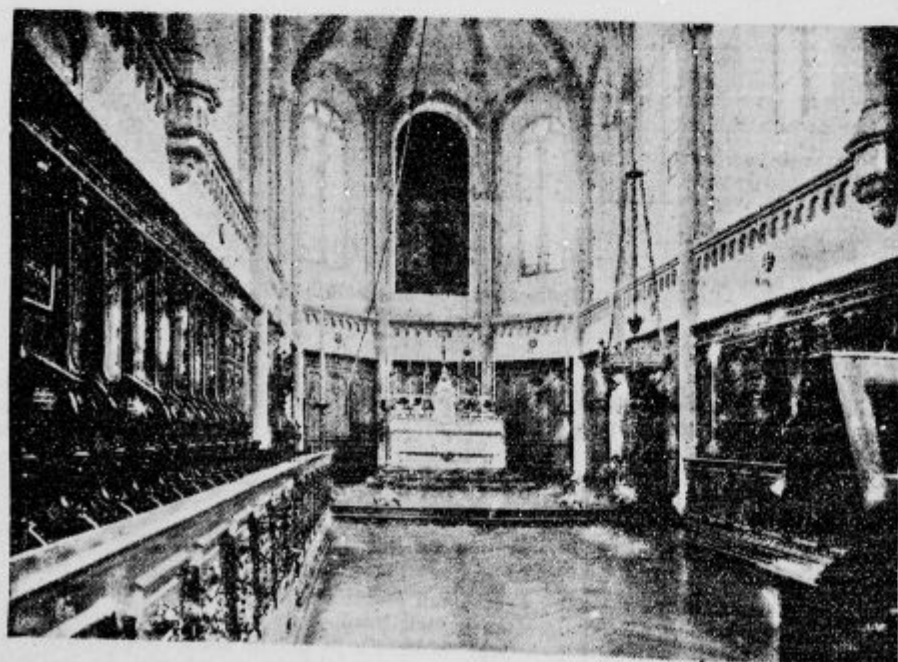
Slika največjega slovaškega pesnika Hviezdoslava. Naredil jo je te dni na Slovaškem umrli slovenski slikar Ivan Zabota.

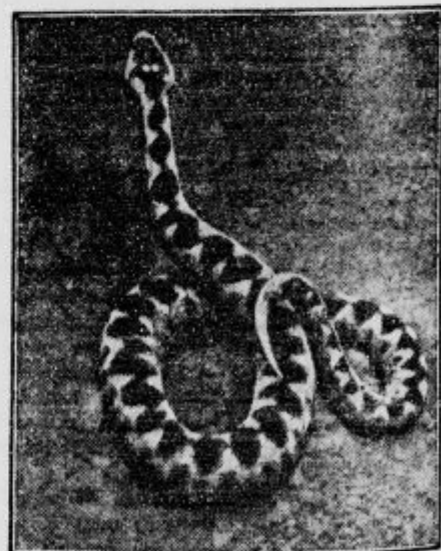
Českoslovaški generalni konzul v Ljubljani Minovsky se je poslovil.

Prekop kralja Alberta v Belgiji.

Notranjščina kartuzijanske cerkve v Pleterjah.

Velik modras, ki ga je toplo sonce že izvalilo na dan.

V boj za naše časopisje!

Pintarič s svojo rokovnjaško tolpo. Privezan je za verigo. Poleg njega stoje: na desnici Kele in Juhart, na levici Majerič in Koder.

Največji človek na svetu Amerikanec Robert Wandlow.

Vojaki na kamelah ob poroki sestre egiptovskega kralja v afriškem Kairu.

Dr. Maček in ministrski predsednik Cvetković pri sporazumevanju v Zagrebu.

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Železna ptica nad ameriški nebotičniki.

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

PODOMOVINI

Blagoslovljene velikonočne praznike voščijo

Slovenski delavci iz Neuabinga pri Münchenu: Težak Tone, Suhorje, Težak Martin, Dragomlja vas, Josip Slobodnik, Marko Stankovič in Alojzij Slobodni, Bojanja vas.

Slovenca iz Leutkircha Jurij in Peter Kune iz Čepelj.

Slovenski fantje v Nemčiji. Križan Jože, Otok, Klementič Janez, Bereča vas, Martin Hočvar in Janez Gornik, Grabovec, Jože Rogel, Bošinja vas.

Fantje-vojaki iz Belgrada: Zajc Anton in Zajc Ignac, Veliki Gaber, Gril Ivan, Moravčič, Zakrajšek Franc, Baštetja, Sontar Franc, Veliki vrh pri Litiji, Mandelj Stefan, Podboršt, Turšič Jože, Brezovica, Ovsec Jože, Kozarče pri Ložu, Setnikar Jakob, Polhov Gradec, Tegelj Alojz, Iška Loka, Celarec Anton, Lesno brdo, Peternel Pavel, Sovode, in Kraljič Jakob, Kremenca.

Slovenski rudarji iz Lece v Srbiji: Prek Maks z ženo Julko, Prosenik Ivan z ženo Stefko, družina Pirca Ivana, Tacer Henrik z ženo Anico, Cirar Franc in Stefan, Golob Ivan in Alojz, Rudolf Sajovec, Novak Franc, Maškon Adolf, Skrjanc Fr., Bricek Ivan in Šmon Filip.

Slovenski fantje-vojaki iz Novega Sada: Vertot Boris, Maribor, Smid Jožef, Podlonka pri Zeleznikih, Prah Franc, Janša Franc iz Ptuja, Potisk Jože in Skrbinc Blaž iz Maribora, Vavpotič Alojz, Našinci, Čebul Franc, Jezica, Bik Franc, Murska Sobota, Steklasa Miroslav, Ljubljana, Doboj Janko, Slivnica pri Mariboru, Sivce Josip, Selanica, Bauman Karl, Maribor, Novak Friderik, Dobrava pri Mariboru, Cven Janko, Maribor, Šega Bojan, Ljubljana, in R. Gril, Bistrica pri Mariboru.

Slovenski fantje-vojaki v Belgradu: Zaletel Jožko, Grčič vas, Avguštin Martin iz Velike vasi, Dornik Alojz, Drnovo, Novak Stanislav, Tacen, Novak Alojz, Selo, Kastner Anton, Orežje, Zupančič Miha, Selo, Zupančič Peregrin,

Zagorje, Vetrh Jurij, Celje, Lovka Anton, Rašice, Štrle Alojzij, Dan, in civilni mojster krojač Boškovič Sretan iz Belgrada.

Slovenski fantje-vojaki iz Banjaluke: Anton Prijatelj, Jože Golubič, Janez Kočar, Stanislav Zagar, Leopold Berčič, Franc Guzelj, Alojz Jelenc in Janez Velkoverh.

Iz raznih krajev

Zalna. K večnemu počitku smo položili za služnega moža Finka Janeza. Pokojni je dočkal visoko starost 82 let. Pred dvema letoma je zdrav in krepak obhajal svojo zlato poroko. Lansko leto se je moral podvržiti hudi operaciji, po kateri se mu zdravje ni več povrnilo. S pokojnim je »Domoljub« zgubil zopet enega svojih najstarejših naročnikov. V moški dobi je bil dolgo let občinski odbornik. Več let je bil tudi predsednik krajevnega šolskega odbora. Ko je naša Vzajemna zavarovalnica začela poslovati, je bil zopet eden prvih poverjenikov, kar je ostal do konca. Brez skupne večerne molitve sv. rožnega venca se pri njem ni šlo k počitku. Naj uživa blagi pokojnik za svoja dobra dela veselo Veliko noč v nebesih!

Št. Gotard. Mlekarna v Št. Gotardu dela že 13. leto v zadovoljstvo in v veliko pomoč v svojem delokrogu. Letos se bo po sklepu odbora zidala nova mlekarska stavba v Št. Gotardu, ker je večina tako odločila. Ali ima zadruga, ki ni ustanovljena iz gospodarskih ali združnih potreb, kakšno prihodnost, bo kmalu pokazal — čas. Kakšen uspeh so imela nasilstva nasprotnikov, se vidi iz tega, da so naši stari in na novo pristopivši člani iz Blagovice sedaj, ko je nova mlekarna pričela delovati — maslariti, ostali zvesti svoji zadrugi v Št. Gotardu. Naj brez ozira na desno in levo ostanejo tudi v bodoče pravi združniki.

Kolovrat. Prihodni teden se bomo fantje poslovili od vsega, kar nam je najdražje, in se za gotovo dobo ločili od družinske in farne skupnosti. Komaj bomo radostno zapeli veselo pesmi Kristusovega vstajenja in zmage, že se bomo znašli v novih, resnih razmerah. Tovariši, pogumno in korajžno se podajmo na pot! S ponosom pokažimo, da smo sinovi slovenskega naroda. Vedno izkazujemo globoko narodno zvestost s čisto materino govornico s prelepo slovensko pesmijo!

Št. Jernej. Pretečeni teden se je pri nas vrtil zdravniški pregled živine. Ugotovljeno je bilo, da je naša živina primeroma trdna proli jetiki. Na belo nedeljo bo v Dolenskem Maharovu blagoslovljen novega Gasiškega doma, kateremu kumuje gradbeni minister dr. Miha Krek. Sprejem g. botra ob 10, nato sveta maša in druga. Popoldne javen nastop gasilcev, tumbola in veselica. Dobiček je namenjen za kritje novega doma. Pridite!

Sv. Frančišek Ks. Pri spavljanju lesa se je težko ponesrečil bivši načelnik fant. oddelka Alojz Alojz. Nad kolenom si je prelomil kost, pretrgal in stianil tudi kite in šilo odvodnice. Za to go ni bilo več pomoči in so mu jo v bolnišnici morali odrezati. S teško preizkušenim zavednim fantom osuštuje vsa župnija. — Pri nas letos grozno razsaja »gripa« in ni je skoraj hiše, ki ne bi imeli bolnika. — Pevski odsek »Zarjac« priredi na velikonočni ponedeljek ob 3 pop. v Prozet domu koncert narodnih in umetnih pesmi. Vsi prijatelji lepe pesmi vabljani!

Nova Oselca. Ustanovili smo Krajevno kmečko zvezo. Imeli smo težave, pa vendar smo jih premagali. Pred ustanovnim občnim zborom je bilo predavanje »O prvi pomoči pri živini. Za zaključek smo zapeli himno Kmečke zveze.

Metlika. V nedeljo, dne 2. aprila je bil občni zbor krajevnega JRZ. Poročal je naš poslanec dr. Jure Koče o vseh perečih vprašanih notranje in zunanje politike. Pri nas imamo nekatere priganjače, ki agitirajo, da bi prišla Belokrajina pod savsko banovino. Takim povemo, da naj kar lepo poberejo svoje stvari in gredo v savsko banovino, če mislijo, da bodo tam imeli nebesa na svetu. — V teh dneh se bo pričela graditi železnica Crnomelj-Vrbovsko in bodo naši brezposelniki dobili dovolj dela, da jim ne bo potrebno hoditi na delo v tujina. — Tudi belokranjski vodovod se bo nadaljeval in bo Suhor še letos dobil vodo. — Dne 1. aprila je minilo leto, ko je bil upostavljen čestni od-

16

Gospod Volodijovski

Ljubezen je bolezen; zakaj kadar človek ljubi, se mu godi kakor bolniku: obraz mu blede, oči so mu udrite, roke se mu tresejo in prsti hujšajo, sam pa razmišlja o smrti ali hodi ves zmešan z zmršeno glavo, govori z mesecem, rad piše milo ime v pesek in če mu ga veter spihna, tedaj pravi: »nesreča!« in mu gre na jok...<

Tu je Kelling za trenutek umolknil, človek bi dejal, da se je zatopil v premišljevanje. Kržiša je poslušala njegove besede kakor pesem z vso dušo. Osenčena usta so se ji odprla, oči se ji niso odtrgale od belega vitezovega obraza. Baški je čop padel popolnoma na oči, da ni bilo mogoče spoznati, kaj misli; sedela pa je tudi ona tih.

V tem je gospod Zagloba glasno zacehal, se odspel, iztegnil noge in rekel:

»Ukaži no iz take ljubezni psom škornje sešiti.«

»In vendar,« je začel vitez znova, »če je ljubiti težko, je ne ljubiti še težje, zakaj koga nasiti brez ljubezni naslada, slava, bogastvo, dišave ali dragulji?... Kdo ne govori ljubljeno: »Rajši te imam kakor kraljestvo, kakor žezlo, kakor zdravje, kakor dolgo življenje?...« In ker bi vsakdo rad dal življenje za ljubezen, je torej ljubezen več vredna od življenja...<

Kelling je končal.

Gospodični sta sedeli stisnjeni druga k drugi in občudovali čustvenost njegovega govora in ona izvajanja o ljubezni, tuja poljskim kavaličjem, dokler se ni gospod Zagloba, ki je bil proti koncu zadremal, zbudil in začel, z očmi mežikajoč, pogledovati zdaj enega zdaj drugega zdaj tretjega; ko se je slednjem popočno osvestil, je vprašal z močnim glasom:

»Kaj pravite?«

»Pravimo gospodu, lahko noč!« je rekla Baša.

18'

»Aha, že vem: govorili smo o amorih. Kakšen je bil konec?«

»Podloga je bila lepša od plašča.«

»Ni kaj reči! Premagalo me je. Toda zato, ker je ljubezen (kohanje) plakanje, vzdihovanje! Jaz pa sem našel še eno rimo, namreč »dremanje« in ta je ponoči najlepša, ker je pozna ura. Lahko noč vsej družbi in dajte že mir z amori... Tudi jaz sem bil svoj čas Kellingu do pičice podoben in tako trapasto zaljubljen, da me je oven lahko celo uro od zadaj trkal, preden sem opazil. Vendar na starost se rajši dobro odpočimem, zlasti kadar priljudni gospodar človeka ne samo do blazine pospremi, ampak prej še tudi z njim večer preprije.«

»Na uslugo sem ti, gospodje, je rekel Kelling.

»Pojdimo, pojdimo. Poglejte, kako visoko je že mesec. Jutri bo lepo vreme, zjamilo se je in je svetlo kakor podnevi. Kelling je pripravil vama vso noč govoriti o ljubezni, toda pomnita, kozi, on je truden od poti.«

»Nisem truden, ker sem v mestu dva dni počival. Bojim se samo, da gospodični nista vajeni tako dolgo bedeti.«

»Noč bi hitro prešla, da poslušamo gospoda,« je rekla Kržiša.

»Ni noči, kjer sonce svetilo je odgovoril Kelling.

Nato so se razšli, ker je bilo v resnici že pozno. Gospodični sta spali skupaj in ponavadi poprej še dolgo čebjali; toda ta večer Baša ni mogla razgibati Kržiše, zakaj v isti meri, kakor je bila prva za razgovorjanje razpoložena, je bila druga molčeča in je le na pol odgovarjala. In ko je začela Baša, govorec o Kellingu, izmišljati si osnutke (govorov), malo se norčevati iz njega, malo ga oponašati, jo je Kržiša nekolikokrat z neizmerno občutljivostjo objela okoli vratu in jo prosila, naj neha s to prešernostjo.

»On je tukaj gospodar, Baša,« je govorila, »me prebivamo pod njegovo streho... tudi som videla, da te je na mah vzljubil.«

»Odkod veš to?« je vprašala Baša.

»Kdo bi te namreč ne vzljubil? Vate so vsi zaljubljeni... tudi jaz... zelo!«

Tako govorec je približala svoj lepi obraz Bašinemu, se pritisnila k njej in jo poljubljala na oči.

Naposled sta šli v posteljo, toda Kržiša dolgo ni mogla zaspati. Grabil jo je nemir. Trenutno ji je bilo srce tako silno, da je položila obe roki na svoje kot atlas lepe prsi, da bi ga pomirila. Prav tako trenutno, zlasti kadar je poskušala zapreti oči, se ji je zdelo, da se neka kakor šin lepa glava sklanja nad njo in ji tih glas šepeta na uho:

»Rajši te imam kakor kraljestvo, kakor žezlo, kakor zdravje, kakor dolgo življenje!«

XII.

Nekoliko dni pozneje je pisal gospod Zagloba Skrzetuskemu list, ki ga je končal takole:

»Ce pa pred elekcijsko ne pridem domov, se ne čudite. Ne zgodi se to zaradi premajhne naklonjenosti do vas, ampak zato, ker hudič ne spaj, jaz pa nočem, da bi mi namesto ptiča ostalo v pesti kaj nemarnega. Slabo so izteče, če ne bom mogel Mihaela takoj ob njegovem povratku povedati: »Ti sta je zasnobljena, hajduček pa vacat.« Vse je v božji roki, vendar mislim tako, da mi tedaj ne bo treba Mihaela dragati, pa tudi ne dolgih praeparationes« delati in da pride že na pripravljeno izjavo. Med tem pa bom moral po Ulikovnem« zgledu uporabiti zvijače in marsikrat olepšati, kar mi tudi ni lahko, ker sem vse svoje življenje resnico više cenil kakor vse slaščice in se rad z njo pasel. Vendar za Mihaela in za hajdučka se tudi tega lotim, ker sta oba čisto zlato. Zdjaj pa vaju oba s paglavčki vred objamem in

» je prost.

» priprav.

» pravilnični junak, ki je slovel po zvitosti.

bor v Metliki in je v tem času napravil mnogo koristnega. Delalo se je na cesti Drašiči—Krnjača. Znižal se je klanec nad Urhom v Metliki in še marsikaj drugega potrebnega. Za bodoče ima cestni odbor v načrtu še več važnih del. V zadnjem času se vrstijo tativne kar nepretrgoma. Pokradli so v različnih mlinih žito in trgoma. Pokradli pa voino. Če bo šlo tako namoko, v zidanicah pa vino. Če bo šlo tako namoko, voino. Če bo šlo tako namoko, voino. Če bo šlo tako namoko, voino. Če bo šlo tako namoko, voino.

Sv. Križ nad Moravčami. Vsako nedeljo prihaja k nam veliko izletnikov iz Ljubljane in tudi od drugod. Naš kraj zelo hvalijo izletniki zaradi lepote in lepega razgleda, a ne morejo dovolj grajati naših cest. Naj bi se vendar merodajni krogi zmenili za naša zanemarjena pota in jih izboljšali.

Jesenice. Pretekli teden se je vršil v Kerkovem domu zbor zaupnikov JRZ, na katerem je poročal naš poslanec dr. Šmajd o vseh važnih zadevah zadnjih dni o zunanji in notranji politiki naše države. Vsa točna pojasnila, ki jih je podal, je vzel odbor z odobravanjem na znanje. Po prostem razgovoru z g. poslancem je zaupniški zbor soglasno sklenil, da se pošlje je zaupnica narodnemu voditelju dr. Korošcu, naka je predsednik krajevne JRZ g. Bertonec zaključil uspeli zbor zaupnikov. — Uspešno in koristno gospodarstvo jeseniške občine se je izkazalo pri letošnjem občinskem proračunu za leto 1939-40. Preračuna izkazuje 3.308.949 din izdatkov in prav toliko dohodkov. V primeri z lanskim je letošnji za 421.384 din (14,6%) višji. Povišana je postavka za ubožni sklad za 1.228.950 din. Dogradilo in opremilo se bo mestno zavetišče, pod katero streho bodo sprejeti najbolj revni in potrebni občani. Ta korak obč. uprave je vse hvale vreden, da posveča občina toliko truda in žrtve za socialno skrbstvo svojih občanov. Kritje za to povišanje preračuna je naša občinska uprava v uvedbi nove občinske trošarine na uporabo koksa, ki služi industriji. V poslovni dobi sedanjega obč. odbora se je občinska doklada d v a k r a t znižala, v lanskem letu za 6%, letos za 14%, in obvarovala občane pred povišanjem doklad; v dveh letih pa za 20% znižala ter jim prihranila lepe denarje. V načrtu ima, da bo izvedla ureditev prostora za novem pokopališču. Izvršila se bo regulacija in razširitev cest po novem regulacijskem načrtu. Namerava se podaljšati vodovod Pod Gozdom, Muravi, Ilirski cesti, Janševi ulici in po-

pravil se bo vodovod v Plavškem Rovtu in pri Sv. Križu. — Občina namerava v svoji režiji uvesti po Jesenicah osebni avtobusni promet. V času šolskih počitnic se bo izvedlo letovanje zdravja potrebnih in revnih otrok v počitniških kolonijah. Našteli bi lahko še celo vrsto zelo potrebnih stvari, ki jih misli izvesti sedanja občinska uprava. Pripricani smo, da bo delo občinske uprave pod vodstvom sedanjega župana g. Markeža uspešno, navzlic vsem težokam, s katerimi se mora jeseniška občina boriti.

Komenda. V Suhadolah pri Komendi je umrl 90 let in 2 dni stari Jože Benda, oče podružničnega cerkvnika v Suhadolah. Bil je najstarejši faran in veren krščanski mož. — Na Bregu je šel po plaščo k Bogu 78 letni Sitarjev oče. — Na Mlaku se je preselila k Bogu 81 letna Gašperlin Marija.

Bog bodi vsem milostljiv sodnik. — Na velikonočni ponedeljek ob pol 4 popoldne gostujejo v Komendakem domu z igro »Bele vrtnice« igralci Prosvetnega društva iz Homca. Iskreno vambo. — Fantovski odsek in Deklški krožek se vneto pripravljata na svojo akademijo, ki bo na belo nedeljo.

Del. Logatec. 26. marca je imelo »Društvo za zavarovanje goveje živine« v Logatecu občni zbor. Lepa udeležba je pokazala, kaj pomeni to društvo za naš kraj. Ustanovljeno je bilo leta 1928, ter je edino na Notranjskem in najbrže v Sloveniji. Društvo temelji na samopomoči ter pomaga svojim članom v nesreči pri živini. Viri dohodkov so v rednem mesečnem prispevku članov v društveno blagajno, iz katere dobi gospodar ponesrečenega goveda 75 odstotkov vrednosti ponesrečene živali. Društvo ima vzoren red v poslovanju, kakor tudi v hlevih in pri živini.

Zelimo, da bi se društvo v bodoče še bolj razmahnilo, kakor tudi da bi se te prekristne ustanove oprile tudi drugod.

Cagliš v Slaveniji. Zima, ki nam letos s svojimi nevšečnostmi ni prav nič prizanašala, jemlje slovo. Zdej pa zdej bo zavel topli dih pomladi po gajih in livadah. Srce naše bo zopet polno mladnega veselja. Lepo je bilo videti na praznik sv. Jožela, ko so k obhajilni mizi pristopili vsi člani moške in deklške Marijine družbe in tako opravili velikonočno dolžnost. — Vesele velikonočne praznike vsem bralcem »Domoljub«, prijateljem in prijateljicam, posebno pa onim iz raške fare želi Jožef Kostrevec.

Celjski okraj. Letošnja pomlad bo za naš okraj čas taborov. Tako se nam obeta za 30. t. m. tabor celotne Kmečke zveze v Celju. Okrožni tabor celjskega fantovskega okrožja bo predvidoma 18. jun. v Vojniku. Ožji okrajni tabor Kmečke zveze pa je napovedan za binkoštni ponedeljek 29. maja. Skoraj preveč dobrega!

Št. Vid pri Stični. Dne 1. aprila smo imeli izredno slovesnost. Krščen je bil 13 član Kasteličeve družine s Pristave. Za božta so naprosili dr. Antona Korošca, ki se je rad odzval. Pri krstu ga je zastopal bankski svetnik Ignacij Pevec. Krščencu so dali ime Anton. — Dne 23. marca smo pokopali Jožefo Kutnar, teden dni nato pa njeno sestro Marijo Kutnar. — Podružna cerkev sv. Nikolaja na Gradišču dobiva novo ostrežje. Soseščani so navozili lesa in drug material, za kar jim izrekamo na tem mestu vse priznanje in zahvalo. Dela pri cerkvi bodo

na srce pritisnem, priporočujoč vas Bogu najvišjemu.

Ko je gospod Zagloba pismo končal, je popihal list s sipo, udaril nato z roko obenj, ga še enkrat prebral, držel ga daleč od oči, potem ga je zložil, vzel pečatnik s prsta, ga oslinil in se pripravil, da pismo zapečati; pri tem postu ga je dobil Ketting.

»Dober dan, gospod!«
»Bog daj, Bog daj!« je odgovoril gospod Zagloba. »Vreme je, hvala Bogu, izvrstno in ravno nameravam poslati poslanca k Skrzetuskim.«

»Pokloni se jim, gospod, v mojem imenu.«
»To sem že napravil. Takoj sem si rekel: treba se je pokloniti tudi v Kettingovem imenu. Jaso, da sem se jim v tvojem imenu poklonil, saj sem celo pismo napisal o tebi in o gospodičnah.«

»Kako to?« je vprašal Ketting.
Zagloba je položil roke na kolena in začel prete prebirati, sam pa je sklonil glavo, in gledajoč na Kettinga izpod obrvi, je rekel:

»Moj Ketting, res ti ni treba biti prerok, da te izprevidiš, da kjer je kremen in kresilo, se prej ali slej ukrešejo iskre. Ti si gladiš vseh gladišev, deklet pa menda tudi sam ne grajaš?«

Ketting se je zelo zmedel.
»Mreno bi moral imeti na očeh ali pa biti čisto divji barbar,« je odgovoril, »ko bi ne videl in slavil njune lepote.«

»No, vidiš,« je rekel na to Zagloba in zrl smehljaje se v zardelo Kettingovo obličje. »Samo da če nisi barbar, ne smeš meriti na obe, ker tako počno samo Turki.«

»Kako moreš, gospod, kaj takega domnevati?«
»Saj tudi ne domnevam, samo tako pravim... Ha, izlajica, saj si jima vendar cvilil o amorih, da hodi Križna že tri dni blede okoli ust kakor po zdravilu. Ha, ni čudno! Sam sem v mladosti postal z lutnjo pod oknom neke črnolasko — Drohojovski je bila podobna — in spominjam se že, kako sem prepeval:

»Ti tam, gospodična, spiš vsa trudna,
meni pa tu v roki poje dudu«
hoc, hoc!

Če hočeš, ti to pesem posodim ali pa zložim popolnoma novo, ker mi ne manjka duhovitosti. Ali si opazil, da spominja Drohojovska nekoliko na prejšnjo Bilevičevno, samo da ima ona lase kakor konoplja in nima tistega puha nad usti; so pa, ki vidijo v tem večjo lepoto in smatrajo to za rariteto. Ona zelo ljubeznivo nate gleda. Prav to sem pisal Skrzetuskim. Ali ni res, da je ona Bilevičevni podobna?«

»V prvem trenutku nisem opazil te podobnosti, vendar utegne biti. Po rasti in postavi spominja nanjo.«

»Zdej pa poslušaj, kar ti povem: naravnost rodbinske tajnosti ti razkrijem. Ker si pa tudi ti prijatelj, jih moraš vedeti; pazi se torej, da ne boš Volodijovskega z nevhvaležnostjo nakrmil, zakaj midva z gospo Makoviečko sva eno teh deklec zanj določila.«

Tu je začel gospod Zagloba bistro in prodirljivo gledati Kettingu v oči; ta pa je prebledel in rekel:

»Katero?«
»Drohojovsko,« je rekel Zagloba počasi.

In porinil je spodnjo ustnico naprej in začel izpod namršnenih obrvi mežikati z zdravim očesom. Ketting je molčal in molčal tako dolgo, da ga je slednjič Zagloba vprašal:

»Kaj pa ti na to, he?«
On pa je odgovoril s spremenjenim glasom, toda krepko:

»Lahko ti zagotovim, gospod, da ne bom sledil sreči na škodo Mihaela.«
»Zagotoviš?«

»Mnogo sem v življenju pretrpel,« je odgovoril vitez, »tu moja viteška beseda: ne bom sledil.«

« glasbeno orodje.

« redkost, posebnost.

Zdej šele nis je gospod Zagloba raztegnil roke v objem.

»Ketting, le sledi, revček, sledi, kolikor hočeš; hotel sem te samo preizkusiti. Ne Drohojovske, ampak hajdučka določava za Mihaela.«

Kettingu se je obraz razjasnil v odkritosrdni in globoki radosti, zato je Zagloba objel in ga dolgo držal v objemu; nato pa je vprašal:

»Ali je pa to že gotovo, da se onadva ljubita?«
»Kdo bi pa mojega hajdučka ne ljubil, kdo?« je odgovoril Zagloba.

»Torej je bila tudi že zaroka?«
»Zaroke ni bilo, ker se je Mihael komaj žalosti otresel; vendar pa bo... prepusti to moji glavi! Dekle — čeprav se zvija kot podlasica — mu je zelo naklonjeno, ker njej je glavna reč sablja...«

»To sem opazil, kakor mi je Bog mil!« mu je razvneto segel Ketting v besedo.

»Ha, ali si opazil? Mihael še plaka po oni, vendar če se mu katera vsčli v dušo, bo to gotovo hajduček, ker je oni bolj podobna, samo da manj z očmi striže, ker je mlajša. Dobro se vse sklada, kaj? Jaz sem porok za to, da se bosta ti dve svatbi obhajali za elekcije!«

Ketting ni rekel nič, ampak je zopet objel gospoda Zagloba in začel pritisniti svoj lepi obraz k njegovim rdečim licem, dokler se ni stari šlaščič odsopel in vprašal:

»Tako se ti je torej že Drohojovska za kožo zarila?«

»Ne vem, ne vem,« je odgovoril Ketting, »vem samo to, da je komaj njen nebeški pogled razveselil moje oči, ko sem si že tudi rekel, da bi njo edino še moglo vzljubiti moje potrto srce; in isto noč, ko mi je vzhdivanje sen odganjalo, sem se predal ljubemu hrepenanju. Posihal je ona zavlada nad mojo bitnostjo, kakor vlada samovladarica nad podložno in zvesto deželo. Jeli to ljubezen ali kaj drugega, ne vem.«

Gasilski kongres v Ljubljani

(Od 13. do 15. avgusta 1939)

Gasilstvo je danes pri Slovencih tako vkoreninjeno in tako razširjeno, da moramo imenovati njegovo organizacijo eno največjih in najmočnejših naših organizacij. Sedaj šteje naše gasilstvo v vseh svojih edinicah (četah) več kot 30.000 izvršujočih članov, ki so razdeljeni na 955 čet, oziroma društev. Člani teh društev so po veliki večini sami resni in zreli možje ter ravno zaradi tega predstavljajo pravo slovensko prostovoljno armado, ki je nimamo nikjer drugje. Ni ga kraja in nimamo pomembnejše vasi, kjer bi danes še ne bilo gasilcev. Imamo v Sloveniji nad 400 občin. Če število čet oziroma gasilskih društev primerjamo s številom občin, vidimo, da je po nekaterih občinah po več gasilskih edinic in je res pri nas več občin, ki imajo po pet gasilskih čet (Mursko polje, Savinjska dolina).

Ako upoštevamo statistiko, ki je vsaj vsako leto objavljajo naše gasilske edince, moramo pač potrditi, da je delo, ki ga naši gasilci opravljajo, ogromno. Nešteti požari so v zadnjih 20 letih in tudi prej uničevali naše narodno premoženje, velikansko škodo so ti požari povzročili, ali moramo priznati, da bi ta škoda mogla biti mnogo, mnogo večja, če bi ne bilo naših gasilcev. Dan za dnevom imamo priliko opazovati njihovo požrtvovalno delo, podnevi in ponoči, v burji in dežju, v vročini in mrazu, vedno so takoj in brez pomisleka na razpolago za pomoč, kjer je treba. Res je že v našem narodnem bistvu, da drug drugemu pomagamo v sili, ali organizirano in pripravljeno pomoč v naših stiskah in ujmah imamo samo v naših gasilcih. Saj imajo naši gasilci stalne šole in tečaje, v katerih se za svoje človekoljubno delo vedno znova šolajo in urijo ter drug drugega navdušujejo. Čuvvari našega narodnega premoženja, ki je itak skromno, zaslužijo vso našo pažnjo in pomoč.

Nekdaj smo se za svoje gasilstvo morda premalo brigali, morda smo imeli preveč predsodkov napram njim. Moramo pa seveda tudi

reči, da je bila podoba, kakor da za nas take reči niso. Mnogokrat so bile temu krive ne samo razmere v gasilstvu, ampak tudi dogodki, ki smo jim bili dan za dnem priča. Tudi niso bili vsi možje, ki so pri vodstvu slovenskega gasilstva sodelovali, vselej taki, da bi mogli o njih imeti najlepšo sodbo. Pred vojno so ponekod pod vplivom vodilnih mož požarne brambe bile celice protinarodne propagande (na bivšem Stajerskem), ponekod so jih znali vpreči v strankarsko politični voz (gasilci so morali leta 1931 in 1935 s svojimi gasilskimi vozovi voziti volivce na volišča).

Danes je pa v vsakem pogledu boljše. Sedanje vodstvo slovenskih gasilcev se trudi in prizadeva, da vse slabo odpravi. Sledovi tega prizadevanja so že kažejo. Številni tečaji, sestanki, prireditve itd. kažejo, da se razmere hitro obračajo na boljše in prepričani smo, da bodo pod dobrim in modrim vodstvom kmalu urejene. Gotovo je, da danes ni več samo za šalo ali za kratek čas biti slovenski gasilec.

Za letos pripravljajo slovenski gasilci svoj veliki nastop v Ljubljani. S tem nastopom hočejo pokazati svoje resno prizadevanje za zboljšanje razmer v svoji organizaciji in tudi pokazati, da nameravajo pri izobrazbi svojih članov hoditi po novih potih, da se dobro pripravijo za vse velike naloge in dolžnosti, ki jih imajo in ki jih še čakajo. K tem velikim nastopom hočejo tudi dati korajžno drug drugemu pri resnem šolanju in urjenju v svojih domovih in pri resnih nastopih.

Ko bi Slovenci pred 10 ali še več leti posvetili gasilstvu vsaj malo tiše skrbi, kakor v zadnjem času, bi morda bili že daleč naprej. Kar še ni storjeno, še ni zamujeno. Še je čas! Bodimo zvesti podporniki našim vrlim gasilcem in pomagajmo jim vsi, da bo njihov letošnji kongres v Ljubljani prava manifestacija naše narodne zavesti, pa tudi izraz hvalečnosti za vse požrtvovalno delo, ki ga gasilci med nami opravljajo.

bolnišnici, ker so ga zasačili pri tatvini in na begu obstrelili. Mi bi z veseljem pozdravili zakon, ki bi ljubiteljem tuje lastnine stopil nekoliko bolj trdo na prste, kakor dosedanjji. Pogojne kazni se nekateri prav nič ne boje.

Nova štifa pri Gor. gradu. V nedeljo, dne 26. marca smo pokopali 80 letno Apolonijo Veržnik, po domače »Pobreško mamoc«. Pokojnica je bila dobra krščanska mati, ki je vse svoje otroke vzgojila v pravem krščanskem duhu. Neštetim otrokom je bila krstna in birmanska botra. Kako je bila priljubljena, je pričal njen pogreb, katerega so je udeležilo zelo veliko ljudi. Naj počiva v miru! Zalujočim sinovom in hčeram naše sožalje!

Škofja vas pri Celju. Naša občinska uprava je v zadnjem času naročila že tretji vagon živil za prehrano, in sicer dva vagona bele moke in en vagon koruze. Medtem ko je imela za dva vagona uputnice, je bil zadnji vagon moke brez uputnice, zato je bila ista tudi nekoliko dražja. Ljudje so zadovoljni s skrbjo občine, ki kaže polno razumevanje za potrebe občanov. — Naša gasilska četa si bo nabavila nov prapor, za katerega tudi pobira prostovoljne prispevke. Kdor more, naj kaj daruje.

Galleja pri Celju. Ker je bila letošnja zima tako ugodna, so ljudje zelo pridno rigolali vinograde in nasadili mnogo nove vinske trte. Ljudje se pač zavedajo, da je vinogradništvo dober vir dohodkov. V novem rudniku Secki delo prav dobro napreduje. Sedaj je pri rudniku zaposlenih že 20 delavcev. Ako bo začel rudnik s polnim srotom, bo to velikega pomena za naš kraj. Ob-

činski preračun znaša za leto 1938/39 133.924 din in je za 5000 din višji od lanskega leta. Število naročnikov naših časopisov je z novim letom zelo naraslo. Želeti bi bilo, da bi se naši ljudje nekoliko bolj oprileli Mohorjevih knjig. Priporočamo.

Polica pri Višnji gori. Preteklo leto smo ustanovili Prosvetno društvo in Fantovski osek. Zelo smo navdušeni za društvo in prav posebno se pa veselimo telovadbe. Lansko leto smo imeli desetletnico obstoja sadjarskega društva na Polici, katero je rodilo obilo uspeha. Nekateri posestniki so zasadili svoje vrtove z mladim drevjem, tako da upamo, da se bo nam trud, katerega smo položili v sadjerejo, obilo poplačal. Le tako naprej.

Vodopitčeva »Mladianska himna«, ki jo je svoj čas Vinko Vodopivec kompoziral kot »Orlovsko himno« na besedilo dr. Evgena Lampeta, je zdaj izšla v novi izdaji pri »Sedejevi družnici« v Ljubljani. Ni je bilo že dalje časa dobiti na našem književnem trgu, dati je bilo po nji veliko povpraševanje. Zato je prav, da je izšla in bo lahko postala himna vse slovenske mladine. Skladatelj Vinko Vodopivec jo je za to novo izdajo primerno preuredil, tako da bodo mogli vsi naši zbori in godbe igrati himno povsem enotno. Prav to enotnost doseči ima zmisel te nove izdaje. Pesem z notami je tiskana na dobrem papirju in z razločnim tiskom ter slane 2 din. Naroča se pri »Sedejevi družnici« v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 10 (za 10 izvodov dobi naročnik enega zastonj).

St. Andraž pri Velenju. Ko se je pred nekaj leti skozi našo faro zgradila nova banovinska cesta, ki veže Savinjsko dolino z Šaleško, se je pri nas javno širilo precej razvilo. Dočim prej

mnogi tuji za nas niti vedeli niso, ali pa so smatrali našo faro za hribovit kraj, ki je bil mnogim, zlasti bolj težkim ljudem težko dostopen, se je z otvoritvijo imenovane ceste to naziranje takoj preobrnilo na boljše plat. Leto za letom je začelo prihajati več tujih ljudi, ki se jim je naš kraj s svojo slikovito okolico mahoma priljubil. Vendar pa je vzlic temu areditčice fare — cerkev in šola — še vedno bilo precej oddaljeno od avtomobilskega prometa. Tega nedostatika so se dobro zavedali tukajšnji javni činitelji; zato se je po njih prizadevanju kmalu za tem razširila in popravila cesta preko Smodejevega klanca, tako da je sedaj prav pripravna tudi za avtomobiliste, ki se lahko pripeljejo prav do cerkve. Sploh pa se sedaj mnogo skrbi tudi za vse ostale občinske ceste, da so v kolikor toliko dobrem stanju.

Jesenice. Pretekli teden je umrla na Jesenicah Katarina Pucelj v starosti 80 let. Skoraj do zadnjega je vršila službo kot snažilka železniških pisarn. Pred 40 leti je izgubila moža in od tedaj se je morala veliko truditi, da je mogla preživeti in vzgojiti svojih 9 otrok. Blaga pokojnica je bila nad 50 let narodnica Domoljuba, katerega je vedno rada spominjala. Bog ji bodi bogat plačnik za vse, kar je dobrega storila. Preostalih naše iskreno sožalje.

Male Dole pri Vojniku. Izmed vseh okoliških vasi je naša največja, saj šteje 86 števil. Hiše so preproste in precej raztresene. Toda pošten in delaven rod biva tod okrog. Tudi zgodovinsko ustno izročilo nam pripoveduje, da je bil v bližini Selatjekove domačije nekaj grad z imenom »Turnušk«. Danes ta hrib prerašča gozd in le malo je še znakov o razvalinah. — Tudi živosrebrno rudo so iskali pred nekaj leti, ali so delo pustili, ker ni bilo znakov, da bi res kaj bilo sledu o rudi.

Vojnik pri Celju. Tiha nedelja je bila za Vojnik in vso okolico lep dan. Obiskal nas je popoldne naš poslanec Mihalčič Alojzij, ki nam je v lepem jedrnatem govoru popisal notranji in zunanji politični položaj. Tudi o gradnji cest je podal poročilo. Vsi, ki smo ga imeli čast pozdraviti v svoji sredi, smo pač lahko ponosni na njega, ki je ištel iz naše kmetijske grude. Upamo, da bo g. poslanec tudi v bodoče nam ostal naklonjen in tudi mi mu ostanemo hvaležni.

Ajdovec. Ze dolgo se nismo oglasili. Zato moramo poseči malo nazaj. Dne 3. februarja 1939 je odšel k Bogu po večno plačilo naš rojak, škof skopljanski, dr. Janez Francišek Gnidovec. Sveto je živel, zato upamo, da je že naš priprošnjik pri Bogu. Dne 7. februarja 1939 se je nenadoma poslovil od nas Janez Vidmar iz Podlipe št. 3, brat Franca Vidmarja, župnika v Višnji gori. Bil je cerkveni ljubitelj, dober oče in gospodar. Dne 20. marca 1939 je Bog poklical k sebi Franceta Zupančiča, žungrovega očeta iz Gor. Ajdovca št. 3, ki je veliko trpel na zemlji. Bil je veren in po-

Franjo Neubauer:

Zveličarjev klic

Zveličar priboril je slavo,
drži smagovito zastavo,
napis je in geslo na njej:
Za mano k svobodi naprej!

In kliče Gospod nam življenja:
Za mano iz mraka trohnenja
k svobodi, kjer suženjstva ni
ne zlobnih, hinavskih laži!

Kdor tako resnice željan je,
a v grobu zaklet je bil spanje,
zajpo naj sluša moj klic,
jaz smagal sem sile kriviel

Zveličar le kliči in vabi!
Brez Tebe smo plahi in slabi,
a Ti nam pokaži junak,
kako naj premagamo mraki!

Men vse življenje. Star je bil 81 let. Glavne priprave za nov prosvetni dom, ki ga bomo posvetili trem velikim močnem-duhovnikom sjebovske župnije: škofu dr. Janezu F. Gnidovcu, proštu dr. Antonu Jarcu in župniku g. Francu Grivcu, so končane. Načrti so narejeni, apno pripravljeno, velika množina kamena in peska čaka zidarjev. Vsa čast fautom in močem, ki so vozili pesek in kamenje in s tem najlepše dokazali, da ljubijo svoj rojstni kraj in njegov napredek! Nov prosvetni dom bo dar, ki ga bomo poklonili svoji fari ob 150 letnici. Vse drugo bo šlo, le eno nas skrbi: Kje bomo dobili denar? Zato lepo prosimo ponovno, vse naše rojake, prijatelje in znance: Pomagajte nam z denarnimi prispevki! Za vsak dar bomo hvaležni. Dne 29. marca 1939 je bil stavbni ogled. Po veliki noči bomo začeli zidati, če ne bo posebnih ovir.

Nova cerkev. Izredna čast za našo župnijo je, da je več kot pred 100 leti kaplanoval pri nas svetniški škof Anton Martin Slomšek. Mi vsi vemo za velike in neprecenljive zasluge, ki jih je on storil za narod. Lepše hvaležnosti mu ne moremo izkazati, nego te, da mu tu v Novi cerkvi postavimo spomenik — »Prosvetni dom«, ki bo ognjišče kaloliške prosvete. Druge primeroma manjše župnije že imajo »Slomškov dan«, zakaj bi ga mi ne imeli? Torej: v Novi cerkvi mora biti »Slomškov dom«!

Ambrus. Dne 23. marca je na Kalu umrla v visoki starosti 83 letna Neža Godec, po domače Mežnarjeva mama. Naj ji sveti večna luč, ostalim pa naše sožalje! Pri zadnjem »Domoljubovem« žrebanju se je muhasti gospod žreb kar ognil naročnikov naše fаре, čeprav je že večina nas naročnikov »Domoljubac« imela vsak izbrano primerno nagrado, čes tole boma pa jaz dobil. Sicer pa kljub razočaranju, ne bomo odrekli naše ljubezni našemu lepemu »Domoljubcu. Bo pa drugi kaj. Na praznik Marijinega Oznanjenja je bilo po maši in po litanijah predavanje. Predaval je g. akademik Stefan Novak, po maši za fante, popoldne za dekleta, o pomenu in delu fantovskih odsekov, in dekliških krožkov. Fantovski odsek že pridno deluje. Dekliški krožek pa še spi. Dekleta, na plan! Pokažite, da se zavedate važnosti prosvetnega dela in vse z veseljem v krožek! Naš vodovod se gradi. Jarki so iskopani, enak rezervoar. Tudi cevi že vozijo, tako da imamo upanje, da nam letos priteče toliko potrebna voda. Sedaj se pričinja šole pomlad, a v kaplanih je prazno in jo mnogi že zdaj vozijo iz mlak.

Sv. Jedert nad Laskim. »Slava Bogu, mir ljudem!« bo na veliko veselje Rečičanom in drugim dne 23. aprila, drugo nedeljo po Veliki noči, prvič zapel novi zvon. Ta napis ima zvon, 819 kg, glas F, iz šentvriške zvonarne nad Ljubljano. Tako se bo Rečičanom izpolnila starodavna želja, da bodo imeli v svoji sredi cerkev in zvon. Zdaj imajo daleč do župnijske cerkve; zvana nekateri predeli ne slišijo od nikoder. Omenjenega dne ob 10 pride škofov poodlaščenec blagosloviti novi zvon, ki ga bodo tisto nedeljo zjutraj med godbo pripeljali iz Laškega. Po blagoslovlitvi bo božja služba pred novo cerkvijo, nakar bo zvon dvignjen v visoke lince. Tako bo prevziščenega nadpastirja, ko pride ob birmanju blagosloviti novo cerkev, pozdravil vsaj en zvon. Vabimo domačine in druge, da se tisti dan potrudite v Gornjo Rečico. Postaja za njo je Leško, odkoder je dobro uro pešhoda po prijazni rečički dolini mimo Hude jame. — Odbor nove cerkve.

Struge na Dolenskem. Na cvetno nedeljo so se močje ohrabрили in stopili pot Marijino zastavo. — Zdravi smo zelo, le enega mrlišča imamo šele letos. — Kaloliško prosvetno društvo uprizori na velikonočni ponedeljek veseligr: »Mieki je treba močje« in jo ponovi na belo nedeljo. Vabimo vse prijatelje domače in sodelujočih fara!

Zahvala.

Ker mi je pogorela stanovnijska hiša sem dobil od uprave »Domoljuba«

1000— din

podpore.

Za ta velik dar, ki mi je bil v prvo pomoč, se »Domoljub« prav lepo zahvalim in tednik »Domoljub« vsakemu tople priporočam.

Franc Bevc, Škocjan pri Jesenicah, St. Rupert dne 22. marca 1939.

92

Fran Erjavec:

Med kmeti v srednji in zapadni Evropi

Precej pozno zvečer je že bilo, ko sem prispej končno še na krasen štirikotni kraljevi trg, čigar vzhodno stranico tvorijo nove palače, v katerih je sedež »Narodno socialistične stranke (NSDAP), kakor se uradno naziva. Ker je še vsa Evropa govorila le o »monakovskem sporazumu« starih evropskih velesil, oziroma točneje povedano o kapitulaciji Anglije in Francije pred Mussolinijem in Hitlerjem, katere žrtev je postala nesrečna Češkoslovaška, sem nehote zamišljen obstal pred belo Führerjevo palačo in v duhu razmišljal, s kakšnimi občutki je pač moral pred par tedni korakati po teh stopnjicah gospod Chamberlain, ministerski predsednik največjega in najbogatejšega imperija, kar jih pozna človeška zgodovina, ki se je pa moral vendarle brez ugovora ukloniti diktatu gospoda Hitlerja. Tisoč misli in ugibanj o razvoju evropske politike v prihodnjih letih se mi je podilo po glavi, ko sem skoro skršen korakal nazaj proti znameniti »dvorni pivovarni« večerjat. Šele v tem pravem pravicatem čebelnjaku, kjer se ob dolgih mizah drenja vse od delavca do vseučiliškega profesorja in mirno prazni ogromne lončene vrče sijajnega monakovskega piva, človek nekoliko pozabi na nič prida obetajočo prihodnost in začne opazovati to nemško ljudstvo.

Naslednje jutro je bila, kakor v Solnogradu, moja prva pot zopet v urade »državne prehranjevalne korporacije«. Nemški uradniki so do minute točni, toda gospod, ki sem ga iskal, je bil službeno odsoten in svetovali so mi, naj se vrnem malo pred poldnev. Ta čas sem uporabil za to, da sem si v naglici ogledal »staro pinokoteko«, v kateri so nagromadene stare grške in rimske umetnine in kjer vse dela najznamenitejših starejših slikarjev vseh narodov.

Ker ob mojem povratku v prehranjevalno korporacijo gospoda še vedno ni bilo, sem si začel podrobneje ogledovati številne slike, zemljevide, statistike itd., ki vse po vsej hodnikih. In kar sem v Solnogradu le izvedel o tej prezanimivi, pretežno kmečki ustanovi, sem začel opaziti tu že na lastne oči. Socialno in gospodarsko stanje kmečkega stanu je raziskano do vseh podrobnosti in uvedeni so vsi mogoči ukrepi ter sredstva za ohranitev zdravega in samozavestnega kmečkega rodu. Tako visi tu slika, ki točno označuje odtok nemškega kmečkega prebivalstva v druge kraje in druge poklice. Dalje visi nekaj rodovnikov bavarskih kmečkih rodbin od XV. stoletja dalje v običajni obliki drevesa in ko rod ugasne, je veja odlomljena. Proglasitev kake kmečke domačije za stalno »dedno kmetijo« slovesno izvrši »deželno kmetstvo« in ob tej priliki se vzida v hišo na častno mesto tudi primerna spominska plošča. Nekaj slik kaže tako slovesnost. Dalje nekaj slik nazorno prikazuje vrste in množino dajatev, ki so jih morale konkretne kmetije v raznih preteklih dobah odrajtovati graščaku ali samostanu, kateremu so bile podložne. Potem vidimo tu lep vzorec za manjši kmečki rodovnik, kakršna naj bi visel v družinski sobi vsake kmečke hiše z najvažnejšimi podatki o vsakem članu rodbine. Dalje konkretno rodovnik, ki nazorno kaže kvarne posledice, ako je bil eden izmed obeh utemeljiteljev rodbine holan. Poleg visi rodovnik, ki zopet nazorno prikazuje, koliko zemlje je tekom stoletij zasedla konkretna bavarska rodbina. Sličnih stvari bi lahko naštel še več. Vmes vse najrazličnejši gospodarski, socialni, politični, narodnostni (tu seveda ne manjka tudi našega Kočevja) i. dr. zemljevidi. Dalje razne propagandne slike, ki nazorno kažejo, da mora imeti vsak kmetijski delavec svoj domek in kako pride najlaže do njega. Iid., itd., skratka: kmečko vprašanje ni zgrabljeno samo z gospodarske strani, kakor ga imamo navado gledati pri nas, temveč od vseh, kar je tudi edino pravilno in kar edino more voditi do kaknega uspešnega reševanja. Zato drugod kmetijski resor tudi ni noben monopol agronomov, ki so v njem pač eden najvažnejših činiteljev, a še od daleč ne edini.

V »Državni prehranjevalni korporaciji« me je zanimala v prvi vrsti vzgoja kmečke mladine v današnji Nemčiji. Po podatkih, ki

Za

**pomladansko
zdravljenje**

za čiščenje in proti
slabi prebavi pijte

zdravilo:

'PLANINKA' čaj

Reg. br. 3007/32

CAJ PLANINKA

sem jih dobil tu, potem v prosvetnem ministertvu v Monakovem in pozneje še v Berlinu ter pri ljubceznivem docentu učiteljske visoke šole v monakovski okolici, je urejena ta stvar v današnji Hitlerjevi Nemčiji takole:

Razne nemške dežele so imeli doslej deloma sedem, deloma osemletno ljudskošolsko obveznost. Na ljudsko šolo je bila navadno navezana še 1—3 letna nadaljevalna šola, ki je bila deloma obvezna, deloma prostovoljna in je imela ponekod nekaj strokovnega (kmetijskega, obrtniškega) značaja, drugod je pa le poglabljala in utrjevala ljudskošolsko znanje otrok, nikjer pa ni mogla najti prave naklonjenosti prebivalstva in se zato tudi ni mogla prav uveljaviti. Vse to je sedaj preurejeno in pomenoteno za vso Nemčijo in povsod je uvedena osemletna vsakdanja ljudskošolska obveznost za vso nemško mladino od 6—14 leta. Ljudska šola ne daje nobenega strokovnega (n. pr. kmetijskega) pouka, temveč le splošnega, pač morajo biti pa vse v čim najvišji meri prilagodene značaju, razmeram in potrebam svojega okoliša, kajti središče pouka mora biti človek, ne pa učna snov. Zato hočejo Nemci svojo kmečko ljudsko šolo naravnost osvoboditi od dosedanjega vpliva mestnih šol, kajti ljudska šola nikakor ne sme le posredovati neke določene količine znanja, temveč narediti kmečko mladino tudi sprejemljivo za vsa kulturna vprašanja kmečkega podeželja, kar se mora izražati pri pouku vseh predmetov. Ljudskošolski učitelji morajo imeti vse srednjo šolo in nato še dve leti posebne visoke šole za izobrazbo učiteljev, kjer se jim nekaj malega predava tudi o nemškem kmeč-

Po dovršeni ljudski šoli pa obveznega šolanja nemške mladine še ni konec, temveč mora obiskovati še tako imenovano »poklicno šolo«, ki traja za delavsko in obrtniško mladino po 3 leta, za kmečko pa po 2 leti (od 14 do 16 leta), tako da traja torej v Nemčiji šolska obveznost najmanj 10 let. Stvarne izdatke za nje krijejo občine, pri njih vodstvu pa sodelujejo posebni sveti. Namen te »kmečke poklicne šole« je izoblikovati vrednote značaja kmečke mladine ter ji nuditi potrebno tehnično znanje in spretnosti za bodoče življenje.

Kmečki otrok v večji ali manjši meri sodeluje pri kmečkem delu sicer že od rane mladosti, vendar se začne njegovo redno delo v polnem obsegu šele po dovršeni ljudski šoli. Tedaj preživlja nekako vajeniško dobo, a poklicna šola naj to vajeništvo spremlja. Medtem ko naj obrtne poklicne šole nekako znanstveno utemeljujejo bodoče poklice te mladine, ima pa kmet opravka z naravo in z živim življenjem v vsej njegovi pestrosti, ki se nikakor ne da ukleniti v kake ojnice, temveč ima v vsakem času in v vsakem kraju svoje posebno lice. Vaak kmet mora sam zbirati izkušnje, ki so zanj dragocenega pomena. Zato ima kmetijstvo kot prapoklic človeka svoje čisto posebne zakone, ki se ne dajo naučiti.

Zivljenje naših splavarjev

(iz Savinjske doline.)

Ko zapiha jug preko gor, ko se odtaja sneg in naraste voda v strugi Savinje, takrat se vrnemo dostojno lica splavarjem iz gornjega dela naše doline, ki še čakajo a pripravljenimi splavi tam za lino, ki jih ponese doli na Hrvaško in še dalje do Beograda. V duhu že štejejo denar, ki ga bodo takupili za svoj les in računajo, koliko jih bo stala hrana in brana na vsej dolgi poti. In še si zaštetajo, kaj vse je treba nakupiti za dom in družino; praznih rok se nobeden ne vrne, saj bi bili žalostni žena in otroci, kateri za trdno upajo, da jim oče nekaj lepega prinese.

Savinja je važna prometna žila za spravljanje lesa, posebno iz gornjih predelov doline, ki gre dalje doli po Savi v južne kraje naše države. Splavarstvo je v Gornji Savinjski dolini že staro; ko pa je bila proti koncu poprejšnjega stoletja skoti Savinjsko dolino zgrajena železnica, ni splavarstvu prav malo lesa; lesni trgovci se mnogo raje poslužujejo splavarjenja po vodi, ker jim pride dokaj ceneje.

Preko zime, ko vlada hud mraz in je voda prav majhna, pa splavarjenje poneha, da si tudi splavarji pridobijo potrebnega oddiha. Pa ta oddih je navadno prav kratek. Saj jih kliče delo v gozdih, kjer je treba posekati kupljeni les. Veselo pojeta okrika in žaga. Čeprav je še tako mrzlo in se ledena burja še tako zaganja v vrhove dreves, razgrelih in pridnih sekačev prav nič ne moti pri delu. Pridne roke podirajo drevesa in jih razčlenujejo na primerno dolge hlode, ki jih potem spravljajo po drčah do ceste. Tukaj pa že čakajo vozniki s konji in vozovi, da jih vvozijo do žag, ki jih je polno ob Savinji in ki noč in dan v šumevju vode pojejo svojo enolično pesem ter režejo v drve in late. Kar pa je grčavega in vrhatega lesa, ki ne spada v žago, pa ga tesačeva plankača obtebe v primerne trame, ki tudi gredo dobro v denar. Še veselejši pa so vozniki, kadar je dober saninec; takrat spravljajo les na pokih (kratek čas), pri čemer precej manj trpijo konji in oprema.

Tako skozi celo zimo pripravljajo naši splavarji les za pomladansko pot. Rezan in tesan les vozijo na pripravna mesta ob strugi, kjer ga vežajo in zbijajo v splave. Če pa jim hodi prostor pretesen, si pomagajo s tem, da navežejo več splavov drug vrh drugega. Tako je les priprav-

ljen za vožnjo in sedaj čakajo samo še ugodnega narastka vode in pa da mraz malo poneha. Ko pa voda zaradi tajajočega se snega ali od primernege dežja toliko naraste, da za silo zakrije tudi najhujše plitvine — takrat se naši splavarji podajo na pot. Najboljši in najizkušenejši se postavijo k prednjim krmilom; in v trenutku, ko primejo vesla, že tudi prevzamejo vso odgovornost za splav na nadaljnji vožnji. Svoje odgovornosti se pa v polni meri zavedajo; zato tudi previdno

Ljudje, varujte se nepotrebnih pravad!

Mati je izročila svojemu sinu posestvo. V izročilni pogodbi je bilo določeno, da mora prevzemnik dati svojemu očetu dosmrtno stanovanje, če pa bi bil oče dela nezmožen, pa vso prekrbo, t. j. hrano, perilo, obutev, zdravnika in zdravila. Ta pravica je bila na posestvu vknjižena. Sin je posestvo prodal in kupec je seveda prevzel vknjiženo breme, za to je bila kupnina dokaj nižja. Dokler je mogel oče delati, je bila stvar v redu, ker ni od kupa ničesar zahteval razen stanovanja. Ko pa je mož dosegel 63 let in postal za težja dela nesposoben, ga je začel kupec goniti iz kamre, ga zmerjal, pretepal, žalil in sploh zelo grdo z njim ravnal; hrane in obleke mu ni dajal. Starac je ob ponedeljskih zaslužil 2 do 3 kovače, ko je s sejma gonil živino za mesarje, sicer pa je beračil. Tako se je pretolkel skozi štiri leta.

Naposedel je mož lekal pomoči pri sodišču. Zahteval je nadomestek za hrano 1000 din. za ševlje 150 din, za popravilo ševljev 30 din ter eno srajco in ene hlače. Kupec o tem ni hotel ničesar slišati in si je najel za pravdo celo advokata. Zatrjeval je, da mož še lahko dela, da je dela dovolj, da ga pa noče sprejeti. Zdravnik izvedenec je izjavil, da je možak v teh letih starosti za navadna kmečka dela nesposoben. Sodišče je možu priznalo, kar je ta s tožbo zahteval.

Ta primer kaže, kako je bila ta pravda nepotrebna. Vsak človek mora videti, da starček pri 67 letih ne more biti kaj prida za delo. Kupčeva dolžnost je bila skrbeti za starca. Najlepše pa je

vozijo ter se skrbno izogibajo nevarnih čeri in vrtnicev. Preden se podajo na pot, se še zalokijo s primerno zalogo vina in klobas; kajti voda je nevarna in človeka kmalu utruja; zlasti še, če je treba na kakšni plitvini skočiti v vodo ter splav vzdigovati.

Mnogokje je splavarski posel tako ukoreninjen, da se podujejo iz roda v rod; mnogi že gredo na splav, ko komaj čele šoli odrastejo. Čeprav je njih posel težak in mestoma zelo nevaren, se splavarji vendar zelo veselijo tistih dni, ki jih prebijejo na vodi. Pojejo in šale uganjajo, kadar je voda mirna in se z vesli ni treba posebno ukvarjati; poleg pa se vesele lepega zaslužka, ki bo tako prav prišel njim in njihovim družinam.

to! Namesto da bi bil na opomin možu kaj plačal, se je raje pravdal in pri tem plačal sodnih in zastopniških stroškov 1396 din, ko je vendar vedel, da bo moral stroške sam plačati, če tudi bi s pravdo zmagal, ko pa oče ni ničesar imel. Koliko lepe obleke in dobre hrane bi bil možak imel za te denarje!

Iz Prosvetne zveze

VII. romanje Slovencev v Rim priredi Prosvetna zveza v Ljubljani od 22. do 29. maja. Kakšno zanimanje vlada za to romanje, priča dejstvo, da se je prijavilo do 1. aprila že nad 900 oseb, tako da je posebni vlak, ki bo vozil iz Ljubljane v Rim zagotovljen. Sporod potovanja je isti, kakor je bilo že objavljeno. Za izletnike v Neapelj velja sledeče: Odhod iz Rima v soboto 27. maja zjutraj ob 7, prihod v Neapelj ob 10. Tu bo podana možnost za obisk Vezuva ali za Pompeje, ali pa za ogledovanje Neaplja. Izletniki se vrnejo v Rim ob 9 zvečer. Odhod iz Neaplja ob 6. Naslednji dan 28. maja imajo ostali romarji pristo, izletniki v Neapelj si bodo pa ogledovali cerkev sv. Pavla in obiskali Kalistove katakomba. Ne morejo pa se neapeljski izletniki udeležiti službe božje v Domitijskih katakombah, ker bo leta 27. maja ob pol 8. Za izlet v rimske okolice se je večina odločila za Lago Albano, Castel Gandolfo (letna rezidenca papežev) in Frascati. Duhovniki bodo stanovali v istem hospicu. Seboj naj vzamejo talarje in celebret. Prijavilo se je tudi precej narodnih noš, dekliških krojev in fantov v fantovskih krojih. Vsi ti naj obleke spravijo v kovček in jih bodo rabili pri slovesni avdienci in pri elavnostni službi božji na binškošno nedeljo v cerkvi sv. Petra. Vodstvo želi čim več narodnih noš in krojev. Vsak romar bo dobil pravočasno obvestilo, kateri skupini je dodeljen, znak, številke sobe in točen naslov bivanja v Rimu, kakor tudi označke za kovčege. Izletniki pa imajo v primeru boleznih pravico zahtevati denar nazaj, če se ne morejo potovanja udeležiti. Odštejejo se le režijski stroški do takrat. Na splošno željo se zaradi velikonočnih poštne podaljša rok za prijavo do 17. aprila. Na poznejše prijave se ne bo mogoče ozirati. Prijave sprejema Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 7 z navedbo rojstnih podatkov, ime staršev. Priložiti je treba 2 šliki, ki morata bit enako veliki 4x5 cm. Pri prijavi se plača 250 din, ostala vsota, to je 600 din za III. razred in 750 din za II. razred se mora plačati do 1. maja.

Višnja gora. Na

Priatavi je umrl dne 26. marca posestnik Janez Omahen. Rajni je bil dober in akren gospodar. Bil je dolgoletni občinski odbornik in večletni župan bivše občine Križka vas. Svoje otroke je vzgojil v strogo krščan. duhu. V njegovo hišo so prihajali samo katoliški časopisi, na »Domoljub« je bil naroden, odkar izhaja.

Dočakal je 83 let, čeprav je moral v življenju mnogo pretrpeti. Kako je bil priljubljen, je pričal njegov pogreb. Naj počiva v miru Prosvetne za naj tolaži Bog.

temveč se je treba vstati vanje, a kmečka poklicna šola naj kmečki mladini odpira oči za vse, kar se dogaja v njegovem življenju, delu in poklicu. Nemogoče je, da bi mogle te šole v tako kratkem času podrobno znanstveno prepoznati in utemeljiti obsežno dogajanje v kmetijstvu, kar je končno tudi šele naloga kmetijskih šol in je kmečka mladina v tej starosti za tak pouk tudi še premalo zrela, pač pa lahko doseže veliko razumevanje vsega kmečkoga dela in življenja, ga utemelji in vzgaja pravo kmečko in kmečko občestveno miselnost.

Pouk na taki kmečki poklicni šoli traja dva leti po 160 učnih ur, t. j. 40 tednov po eno popoldne (4 ure) tedensko. Tako je pouk porazdeljen na vse leto, kajti on naj spremlja tivo kmečko delo in tako dopolnjuje praktično kmetijsko vajeništvo mladine. Poučujejo v teh vso anov ljudskošolski učitelji, kajti pravi učitelji morajo biti zrasli s kmečkim prebivalstvom, poznati osnove kmečkoga dela ter učenec in v njih rodbine, zaradi česar morejo potem tudi primerno vzgojno vplivati. Nemci izrečno odklanjajo, da bi poučevali na teh šolah tudi kmetijski strokovnjaki, kajti te šole naj ne učijo le kmetijske tehnike, temveč naj bodo tudi nekake kulturne sobojevnice kmečke vasi in za izvrševanje takih nalog so ljudskošolski učitelji najprimernejši.

Ker je velik del nemškega učiteljstva iz nekmečkih vrst in učiteljski naraščaj tudi na visokih šolah za izobrazbo učiteljev ne dobi zadostnega znanja o kmetijstvu, so uvedli zanje posebno tečajne na kmetijskih strokovnih šolah. Ti tečajni, ki jih vodijo okrožni kmetijski učitelji, trajajo po en teden in na njih se učitelji na hitro usposobijo za pouk v kmečki poklicni šoli za bodoče četrtletje. Samo letos in jih le na Bavarskem usposobili na ta način 2000, a prihodnje leto jih nameravajo nadalj-

nih 2000. Seveda pa taka izobrazba ne more biti posebno temeljita in je mišljena za prvo silo, pozneje bodo pa izmed tistih učiteljev, ki se bodo v teh poklicnih šolah dobro izkazali, odbrali najboljši, jih temeljito izobrazili najprej v devet mesečnih tečajih na kmetijskih strokovnih šolah, nato pa še tri mesece v posebnih tečajih na kmetijski visoki šoli. Te bodo potem oprostili pouka v ljudskih šolah in jim poverili le pouk na 4-5 poklicnih šolah (na vsaki po eno popoldne tedensko), kar bo tem lažje, ker bo imel kmalu lahko vsak izmed njih svoj avto. Za pouk na teh šolah ne izključujejo tudi kmetijskih strokovnjakov, toda vsak mora poprej dovršiti tudi dve leti redne visoke šole za izobrazbo učiteljev, kajti Nemci pravilno trdijo, da je vzgojeslovno pravilen način učenja prav tako važen, kakor anov, ki jo podajajo. Vse kaže torej, da bo nemška kmečka poklicna šola taka, kakršno so si zamislili, šele v nekaj letih, ko bodo vzgojili zadostno število popolnoma usposobljenega učiteljstva zanje. Odlasati pa z njo ne nameravajo prav nič, kajti v vsej stari državi so jo postavili na noge z zgornj omenjenim zasilmim učiteljstvom že zadnji dve leti (samo na Bavarskem se vrši pouk že v 7000 razredih kmečke poklicne šole), v Avstriji jo pa uvajajo sedaj. Seveda je pa tisto učiteljstvo, ki poučuje tudi v ljudskih šolah, za delo v poklicnih šolah posebej plačano in sicer po 2 marki od ure. Ker znaša ostala plača nemškega podeželskega šolskega upravitelja povprečno kakih 400 mark letno, se tako njegovi dohodki zvišajo na 440 mark, to je okroglo 6400 dinarjev. S temi prejemki pa že tudi vsak lahko misli na nabavo lastnega avtomobila, kajti prav sedaj grade Nemci velikanske tovarne, ki bodo začele že prihodnje leto dobavljati tako imenovane »ljudske avtomobile« po 450 mark (13.500 din).

Slovenska občina v letih diktature

Prva številka:

Pred Zveščarjem

Delovni svet, ali se vama poznajo, kako se zakoni morajo izvajati? ...

Seveda župana, ki je moral za svoje občine ...

Drugi župana je ...

3. tem je bila že v naprej dobijena ...

spodnja, ker je ...

Pa povedati se ne bode ...

Omeniti sem bi, da je ...

Tako je bilo denuncirano ...

Patros se ...

V temnih ...

Poslanca ...

Spodnja se ...

svažb zoper občinske ...

Prvi kosov ...

Drugo se mi zdi ...

Neposredno po ...

S tem je bila ...

Ne odlašajte!

Ko je naš najboljši razširjeni slovenski dnevnik »SLOVENECA« postal tudi največji slovenski dnevnik, je lastništvo »Slovenca« sklenilo dati svojim naročnikom

300 raznih bogatih nagrad

ki bodo med naročnike razdeljene z žrebanjem, ki bo 29. aprila t. l. pred komisijo naročnikov in ob navzočnosti javnega notarja.

Nagrade so:

1. 2 šivalna stroja,	10. 50 raznih skupina kuhinjske posode,
2. 5 radijskih aparatov,	11. 50 skupin razne porcelanaste in steklene namizne posode,
3. 4 nevestine bale,	12. 5 zlatih nalivnih peres,
4. 10 moških ali ženskih koles,	12. 50 kosov različnega blaga za obleke, rjuhe itd.
5. 20 žepnih ali zapetstah ur.	14. 40 raznih drugih nagrad, ki jih bomo že objavili.
6. 4 lepe harmonike,	
7. 5 plugov,	
8. 5 hran,	
9. 30 knjižnih zbirk,	

Do žrebanja imajo pravico vsi stari in novi naročniki »Slovenca« in sicer:

1. vsi, ki so naročeni na »Slovenca« najmanj že 3 mesece in ki bodo imeli plačano naročnino tudi na dan, ko bo nagradno žrebanje;
2. vsi, ki se nanovo naroče na »Slovenca« za tri mesece in ki bodo plačali do 15. aprila t. l. trimesečno naročnino.

Z nagradami, ki smo jih med svoje naročnike razdelili pri lanskim žrebanjih, so bili srečni izžrebanci zadovoljni, zato smo prepričani, da jim bomo s letošnjimi nagradami še prav posebno ustregli.

Naj zato vsak pravočasno postane naročnik »Slovenca«, kajti poleg visokovrednega časopisa, ki mu bo s svojo vsebino pravilno odkrival vsa dogajanja na različnih področjih človekovega delovanja in mu postal tudi najboljši oblikovalec njegovega duha, bo vsakdo lahko deležen lepih nagrad, ki jih razpisujemo!

Ne odlašajte niti dneva, ampak postanite takoj naročnik »Slovenca«!

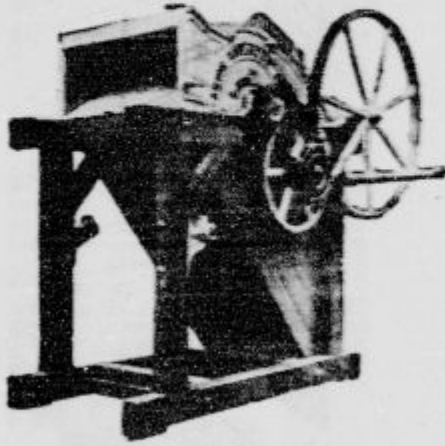
SREČA VAS ČAKA!

Lastništvo »Slovenca«

MLATILNICE

V TRPEŽNIH IZBOLJŠANIH IZVEDBAH DEN **2200'--**
 S PRVOVRSTNIMI KROGLIČNIMI LEŽAJI DEN **2500'--**
 MODEL: **M18 - M22 - MZ18:** DEN **3000'--**

Indelne mlaticnice za ročni, vitelini ali motorni pogon.

Prednosti:

SOLIDEN DOMAC IZDELEK.
 Prvovrsten les in material,
 za vsak stroj popolno jamstvo,
 nizka konkurenčna cena.

KREMŽAR

ŠT. VID N. LJ.

Sodražica. Prosvetno društvo bo priredilo na velikonočni ponedeljek ob 3 popoldne dramo »Revček Andrejček«. Vabimo!
 Za velikonočne praznike in poditnice si pravočasno oskrbite dobre knjige v Ljubški knjižnici na Miklošičevi cesti 7.

Slovenske knjige podijemo za pirhe našim delavcem v Timočkem okraju. Knjige sprejema dnevno Prosvetna zveza, Miklošičeva 7 od 8 do 12 in od 1 do 6. Vsak naveden Slovenec naj daruje knjigo za slovenskega delavca!

Za Veliko noč

Vam nudimo skrajno znižane cene:

- moške srajce zelo trpežne še od 14 din naprej
- > spodnje hlače kratke > > 9 > >
- > > > dolge > > 12 > >
- bela kontenina > > 5 > >
- brisačke zelo dolge > > 8 > >

Velika izbira kravat, nogavice moških in damskih od najcenejših do najfinjših. Najnovije damske čepice. — Oglejte si izločbe in cene, kvaliteto preizkusite!

L. Tomšič, Ljubljana, Sv. Petra c. 38

Potni neumerne žalosti naznanjamo prežalostno vest, da je naš naj vse ljubljani oče, stari oče, brat, stric, tast in svak, gospod

Ivan Šmalc

občinski odbornik, trgovec, klobučar in posestnik na Mirni na Dolenjskem

danes ob 5 jutraj, po kratki mukopolni bolezni, v starosti 76 let, previden s tožili sv. vere, mirno v Gospodu zaspa!

Pogreb dragega pokojnika bo v sredo ob 10.15 dop. na Mirni na pokopališče sv. Helene.

Mirna, Ljubljana, Novo mesto, dne 3. aprila 1939.

Ivanka Šmalc, trgovka v Ljubljani, Marija Šmalc, trgovka na Mirni, in Anžela Šmalc, hčere; Ivan Šmalc, trgovec, Novo mesto, sin; Iva Šmalc raj. Agnitsch, snaha; Janez, Ika, Tonček, Marinka, vnuki.

Nagrobne spomenike

iz starega pokopališča Sv. Krištofa (ter nove spomenike) po nizki ceni dobite dokler traja zaloga pri kamnoseku **KUNOVAR FRANJO** pokopališče Sv. Kriš, Ljubljana.

Cement, železo, pločevino, cevi, sesalka, kotle, okovje za stavbe - pohištvo, štedilnike, tehtnice, ograjno mrežo, kuhinjsko posodo, razno železnino, okenske lipe, firmež, barve, strojno olje, karbolinei, čopiče itd. kupite najbolje po znižanih cenah pri

A. SUŠNIK, železnina
 Ljubljana, Zaloška

HRANILNICA IN POSOJILNICA V KAMNIKU - ŠUTNA 22 - LASTNA HIŠA

registrirana družba z omejeno odgovornostjo

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuja do 5%

Jamstvo presega večkratni znesek vseh vlog.

...dokler ga ni primerjala z Radion belo obleko!

Ure in ure se je mučila z mencanjem in drgnenjem perila, pa vendar, zraven te bleščeče beline se zdi njeno perilo naravnost sivkasto. Kakšno razočaranje! Da, to doživi lahko vsaka gospodinja, če primerja svoje „navadno“ prano perilo z Radion belim perilom. Kajti Radion odstrani iz perila vsako, pa tudi najmanjšo sled nesnage. Pri kuhanju v učinkoviti in vendar blagi raztopini Radiona se namreč tvori kisik, ki skupaj s peno mila struji skozi perilo in temeljito odpravi vso nesnago. Bleščeča belina popolne čistote -- to je Radion belina.

Schichtov

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoliubu“!

METAL-BOX 45

Z VDELANO RUMENICO
IN 2 BRILJANTNIMA ISKALCEMA
ZELO OSTRI POSNETKI
IDEALNA KAMERA ZA ZAČETNIKA

Uporabljajte AGFA-ISOCHROM film

din 75.-

DOBIVA SE V VSEH FOTOTRGOVINAH

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Dekle in hlapca

vajena kmečkoga dela, sprejemem Ljubljana, Vodnikova cesta 111.

Sprejememo ved

krojaskih pomočnikov

in učena od postone ročavine. Janko Rogel, konfekcija. Loka 25, Zidani most.

Kmečki fant

želi nastopiti službo goščnega čuvaja, lesnega manipulanta ali oskrbnika. Založi več tisoč dinarjev kavicje. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 5664.

Fant

star 18—20 let, posten, se sprejme na malo kmetijo. Sodja Jožef, Šeb. in pos., Dobrava-Vintgar, Gorenjsko.

Posejilo din 30.000.—

iscem na posestvo, na katerem se redi pet glav živine. Možna je tudi priložnost k mlademu dekletu. Cenjene ponudbe na oglašni oddelček »Domoljuba« pod »Poštno življenje« 4795.

Valilna jajca

rodoljani kokosi, kontrolirana prodaja, Lenič, Pielševica p. Brezovica pri Ljubljani.

Iščem dekle

za poljska dela in za k živini. - Mencinger Viktor, Zroga 1 pri Lescah.

Vsakdo,

moški ali ženska, v službi ali brezposeln, lahko zasluži tedensko 252 din. Za poljšnina pošljite 5 din v znakah, sicer ne odgovorim. Lindič, Ljubljana 2450. Prijavite se takoj, dokler ni prepozno!

Sprejemem vajenca

za mesarsko obrt. Leopold Kamnar, Sv. Jakob ob Savi 3, Dol pri Ljubljani.

Vajenca

za kovasko obrt sprejemem takoj. Starost od 15—17 let. Hrana in stanovanje pri mojstru. Urh Ivan, kovač, Medika.

Hlapca h konjem

4250 din in hlapca za manjšo kmetijo (200 din) sprejemem. Zavašnik Andrej, Vič 14.

1000 kg sena za konje

prodam. Rojar Pavel, Podboršt 6, Ježica.

Hlapca

za kmečka dela sprejemem takoj. Škerlep, Malavna 5, Ježica.

Dober Sackov plug

in domačo črno deteljo prodaja Černe Anton, Zg. Siska, Ljublj. VII.

Kmečkoga fanta

sprejemem v službo k tovornemu avtomobilu, ako položi 20.000 din kavicje v gotovini ali hranilni knjižici. Obenem se izuži za soferja. Ponudbe pod »Nastop takoj« 5231 na upravo »Domoljuba«.

Šivalni stroji

pogrežljivi, poceni na prodaj. Hermes, Stari trg 21 I.

Sprejemem hlapca

za vsa poljska dela takoj. Kušar Janez, Dobrova 3 pri Ljubljani.

Naprodaj je travnik

velik okoli 3 orale v Mestnem logu. Kravja mrva, Petzve se v Mostih, Prešovičeva 5.

Krojaskega pomočnika

sprejemem s 15. aprilom. Zmožen mora biti tudi konfekcije. Delo stalno. Vredar Fr., Dobrunje 47, pri Ljublj.

Rozine kg 6.50 din

v vrečah zelo dobre, sočne, dobite samo pri Jugosad, Ljubljana, Resljeva 4.

Išče se majar,

vajen mošče in mlekarstva, priden in zanesljiv. Ponudbe na upravo Domoljuba pod značko »Planina« 5226.

Na prost. jav. dražbi

dne 10. IV. ob 14. uri se bo na drobno prodajalo posestvo v Zg. Pirničah štev. 76 pri Medvodah.

Kozolec dvojniki

z 6 okni (stanti), dolg 15 m, stebri in del tramov hrastovo, nova slamnata streha, se takoj prodaja za 2000 d. Jože Lorber, Zagorje ob Savi.

Malo posestvo

prodam 78 mernikov posestva, njive, travnik, gozd, vinograd. — A. Ušenčnik, Dolnolakičica, Mokronog, Dol.

Valilni stroj na tok

za 500 jajc, prešo za sadje, in palme prodaja Kastelic, Studenec 1, D. Mar. v Polju pri Ljubljani.

Hlapca

za kmečka dela sprejemem. Dravljic 18 pri Ljubljani.

Knjige za samouke

za štiri razrede gimnazije se prodajo. Ponudbe na upravo Domoljuba pod »lahka metoda« 5234.

Vsaki osebi - družini

nudimo stalno zasluzek doma. - Pisite: Ana, Maribor.

Kupujem stalno

stolež les

za produkcijo tramov. Ponudbe pod »Sečnim dovoljenjem« na upravo Domoljuba št. 2628.

Za vsako družino

vsja oblačila, posebno moške obleke in perilo si nabavite najbolje in najceneje pri Preskerju, Sv. Petra c. 14, Ljubljana.

Vino in sadjevec

prvovrstno sortirano, od 40 litrov naprej, razpoložljiva: Posestvo »GRIC« pri Mariboru.

Brinje in fige

najboljše kakovosti dobite pri tvrdki Fran Fogačnik d. z o. z v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta št. 22.

Svete kipe

majniške Marije nudi po najnižjih cenah F. Konjedic, Stražišče pri Kranju.

Vosek

kupuje in mitnino povrne Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetška cesta 1.

Kovačnico

oddam v najem ali prodam. — Naslov v upravi Domoljuba pod 4423.

Usnje

domačega izdelka nudi na najugodnejše obrtnikom in kmetovalcem Lavrič, usnjarna, št. Vid pri Sušini.

Sprejemem hlapca

na kmetijo takoj. Za vsa 6, Ljubljana VII.

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG!
MEINEL-HEROLD
MARIBOR

Halo! Gospodinje, pozor!

Nova trgovina z ostanki in cenejšim oblačilnim blagom, katerega potrebujeta delavec in kmet za vsakdanjo porabo, je otvorjena v Ljubljani, v bližini Zmajskega mostu, Sv. Petra nasip 29 (nizka hiša za Ljubljano, tam, kjer je krompirjev trg) Bela kontenina, 4obra, se dobi po 5 din m, najboljša 8.90 din, pisano za stajce 5 din, najboljša 9 din, kambrik za obleke in predpasnike, dober 6.80 din, najboljši na obe strani 9 din, blačevina, srednja 22 din, najboljša 30 din, kamgarncajgi od 28 do 40 din, cvrtncajgi za ženske in otroške obleke 9 do 14 din, razni bombažasti šofli dvojne širine od 20 do 30 din, žepni robci po 1 din, naglavne rute po 6 din, različni ostanki od 3 din naprej komad. To trgovino je na tem prostoru odprla špicijalno za cenejšje in delavno blago znana ljudskostva tvrdka F. L. GORICAR, za to je njeno ime jamči za ugoden nakup!

Pri tvrdki:
„Proteza“
Verovšek & Ko.
Ljubljana
Krckov trg št. 10

dobite najcenejše in najboljše ortopedične in bandažijske izdelke kot: umetne roke, umetne noge, ortopedične steznike, oporne aparate, ravnodržalce, vložke za ploske noge, kilne in trebušne pasove, otroške popkove bandaže iz gume, popkove bandaže za odrasle, suspenzorije, gumi-nogavice, gumijaste varovalke za kolena in členke, povoje, vato, gaze, brizge, vsakovrstne terapeutične pripomočke in higijenske predmete. Lastne delavnice. — Za dame damska postrežba.

V vsako hišo »Domoljuba«!

Garantirane gonilne Jermene, usnjate in gumijaste, ter vse mlinске potrebščine nudi tvrdka

BRCAR & Co
Ljubljana, Kolodvorska ul. 35

Zahtevajte v vseh javnih lokalih „Domoljuba“!

Brevoge rastori odeje linoleum žimnice ptiči garniture obrisače

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

STALNO

Stenmecki
CELJE 19

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI!

CENIK ZASTONJ

NAGLUŠNI!

Bolje boste slišali po svetovni metodi z majhnimi stroški.
V Vašem ušesu se nahajajo tri majhne gibljive koščice. Če te koščice ne funkcionirajo dobro, slišate zelo slabo. Večina bosed ne razumeje. Zvoki ne dosežejo slušnega živca. Tisotni trpe vsled tega nedostotka. Zato potrebujete zelo majhen srebrni Vibraphon, da Vaša gluhost preneha, ker bi ona male koščice sprot postale sprejemljive za avok. Tako bi zopet dosegli mir in zadovoljnost. — Zahtevajte tako brezplačno prospekte in pogoje za

30-dnevno preizkušnjo

APARATI VIBRAPHON

(Dep. 17. E) Zagreb, Boškovičeva 3

Ljubljana
Kemenskega ul. 4
Telefon 24. 823

Dr. Frane Dergane
16-primarij kirurg, o.d. v. p.
Ordinira: 11-4.

Češko blago za pomladanske povrtnike in obleke ima po nizkih cenah

Oblačilnica za Slovenijo - Ljubljana

Tyrševa cesta 29 (hiša Gospodarske zveze)

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 25.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—

Prodaja drogerija Kanč, Ljubljana, Židovska ul. 1.

BISTER FLUID

je za masažo pri raznih poškodbah nog in kit, pri revmatizmu ter pri težkem delu. BISTER prašek prepreči mnogotere konjske bolezni. posebno pa nadubo

MLEKIN je sredstvo za pomnoženje mleka pri kravah, za prebavo in celo pomišljanje. Navodilo priloženo. Bister fluid mala steklenica Din 10.—, velika Din 16.—, Bister prašek zavoj Din 10.—, Mlekin zavoj mali Din 10.—, veliki Din 16.—. Poština od 8—10 Din. Prodaja Drogerija Ivan Kanč, Ljubljana-Nebošičnik

Brzopartilnik „GAMA“

domači proizvod, izdelek isti kot inozemski in nad polovico cenejšje izdeluje

Čirki Podraž, 14 pri Ljubljani

10 letno jamstvo. Ceniki brezplačno.

I V vsako hišo Domoljuba!

Tovarna verig d. d.

Lesce pri Bledu
oddelek za pluge

Izdeluje najmodernejše jeklene pluge, okopalnike, osipalnice in izorače za krompir, njivske in travniške brane. Kmetovalec, zapomni si: njive obdelaš z najmanjšim trudom le, če orješ z Lesce plugom. — Naročila pošlji na:

Lesce plugi, Ljubljana, Sv. Petra c. 60

HERSAN ČAJ

Vam bo pomagal, da boste, zopet dobili ZDRAVJE s pomočjo zdravih svojstev rastlin. Ne bodite samim sebi sovražnik! Obolenje pri MENI in BOLEČINE PRI MESEČNEM PERILU (menstruaciji) Vam bo ublažil HERSAN-ČAJ. Ali Vas ovira DEBELUŠNOST?

Dr. Fr. H. Scharn

Bi bili radi VITKI? Tedaj lahko uporabljate HERSAN-ČAJ. ZAKAJ trpite bolečine REUMATIZMA in PROTINA, če ni treba? HERSAN-ČAJ je sredstvo, ki Vam lahko olajša muke. HERSAN-ČAJ pomaga pri ARTERIOSKLEROZI in HEMOROIDIH (zlati žili). Ali res ne veste, da je HERSAN-čaj dobro sredstvo pri OBOLENJU ŽELODCA, JETER in LEDVIC? HERSAN-ČAJ se dobi SAMO V ORIGINAL. ZAVITKIH v vseh lekarnah.

»RADIOŠAN«, ZAGREB, Dakljaninova 1.
Reg. S. št. 19634-35.

HERSAN

»Domoljube stane 36 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inšertne in reklamacije pa uprava »Domoljuba« — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku — Telefon uredništva in uprave: 40-04. — Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak — Urednik: Jože Košiček — Za Jugoslovansko tiskarno: Barel Čeč

KATERE IZBEREMO

za Veliko noč?

5995-56121

Okrasni ženski čevlji iz baksa za lepe pomladanske dneve. Imajo usnjen podplat in nizko peto.

5591-5594

Enostavna Vaše male s ročnimi, mehкими platnениmi čevlji s pramjnim podplatom.

59

54295-5175

Okrasni ženski pomladanski čevlji, kombinirani s modrim in belim šifonem. Peta je nizka.

99

5927-44688

Gospodem za pomlad elegantne čevlje. Izdelani so iz sivoga ali drap semla ali iz usnja in okrašeni s luknjicami. Podplat je usnjen.

29

5499-567

Ustvari za srce. Pomladanski strški čevlji iz šifona. Lahki in premetni za spretnost.

99

5995-56527

Vari pomladanski model. Čevlji iz finega teledjega baksa, kombinirani s semlcom. Primerani za pomladanske spretnosti.

129

5995-49621

Gospod finega baksa lahke čevlje iz najboljšega baksa s prvotnim usnjenim podplatom in široko peto.

69

5995-49623

Enostavne strške s temi lakastimi čevlji, ki imajo lep okras in nizko peto.

79

5995-56121

Praktični in lahki čevlji iz finega teledjega baksa s solidnim okrasom in povsokno peto.

129

5995-54282

Ameriški model. Čevlji iz prvotnega modrega semla, stršeni s petljo. Imajo visoko peto.

Rata